

AINEVALDKOND “KEEL JA KIRJANDUS”

(Vene keel, kirjandus, eesti keel teise keelena)

1 Üldosa

1.1 Valdkonnapädevus

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete õpetamise eesmärk põhikoolis on kujundada õpilastes eakohane keele- ja kirjanduspädevus, mis tähendab suutlikkust tajuda keelt ja kirjandust kui rahvusliku, riikliku ja iseenda identiteedi alust, mõista erinevaid kirjandustekste ning nende tähtsust Eesti ja maailma kultuuriloos. Keele- ja kirjanduspädevus hõlmab teadmisi ja oskusi, kujundamaks keele- ja kultuuriteadlikku inimest, kes käitub nii suuliselt kui ka kirjalikus suhtluses verbaalsele ja sotsiaalsele kontekstile vastavalt.

Keele- ja kirjandusõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks omandab õpilane järgmised valdkonnapädevused:

1. austab keelt kui kultuuri kandjat ja vahendajat, hindab seda kui avaliku suhtluse vahendit, väärtustab eesti rahvuskirjandust ja rahvapärimust ning keelelist ja kultuurilist mitmekesisust;
2. saavutab keeleteadlikkuse, arvestab kultuuris välja kujunenud keelekasutus- ja suhtlustavasid, teadvustab keeleoskust õpioskuste alusena ning identiteedi osana;
3. loeb, esitab ning kirjutab eri tüüpi ja liiki tekste, analüüsib tekstide keelekasutust, ülesehitust ja vormistust, väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult;
4. leiab, hindab kriitiliselt ning kasutab eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, austab intellektuaalomandit;
5. mõistab ilukirjandusteose kunstilisi väärtusi, analüüsib ja tõlgendab eri tüüpi ning eri žanris tekstide ülesehitust, väljendust ja sisu;
6. omandab lugemisharjumuse, väärtustab lugemist, kujundab loetu põhjal oma esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi, rikastab mõtte- ja tundemaailma, täiendab enda keele- ja kultuuriteadmisi.

1.2 Ainetundide jaotus

Tunnijaotusplaan (RÕK)

Aine	I aste	II aste	III aste
Eesti keel teise keelena (kakskeelne õppe)	12	15	15
Eesti keel teise keelena (eestikeelne õppe)	19	11	6
Vene keel	13	8	3
Kirjandus	0	4	6

Tunnijaotusplaan (LÕK)

Aine	I aste	II aste	III aste
Eesti keel teise keelena	2	6	6
Vene keel	24	21	18

1.3 Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Põhikooli keele- ja kirjandusõpetust ühendab eesmärk tundma õppida, osata ja vallata loomulikku keelt, mis on mõtete ja tunnete vahendaja, kultuurilise, riikliku ja iseenda identiteedi kandja ning rahvuskultuuri vundament. Keeleoskus kõnes ja kirjas on inimese mõtlemis- ja tundevoime kujunemise, intellektuaalse arengu ja sotsialiseerumise alus. Eesti keele valdamine Eestis on hariduslik vajadus, mis on eduka ja jätkusuutliku õppimise eeldus kõikides õppeainetes. Vene keele valdamise eesmärk vene õppekeele klassis on hoida sidet emakeelse kultuuripärandiga.

Ainevaldkonna õppeainetes omandab õpilane keele- ja kirjandusteadmisi, arendab lugemis-, kirjutamis- ja suhtlusoskusi, et kasvada põhikooli lõpuks teadlikuks, aktiivseks ja vastutustundlikuks lugejaks, kirjutajaks ja suhtlejaks. Ainevaldkonna õppeained toetavad õpilase keele- ja kirjanduspädevuse kujunemist, identiteediloomet ning sotsiaalset ja kultuurilist arengut. Õpilane on võimeline eetilisi norme, olusid ja partnerit arvestades suhtlema, motiveeritult ja teadlikult õppima ja tegutsema.

1.–4. klassis arendatakse vene keele õppes kõiki keeleõpetuse osaoskusi, esmajoones suhtlus-, lugemis- ja tekstilooimeoskust ning õigekeelsust eri tekstiliikide, sealhulgas ilukirjandustekstide lugemise, jutustamise ja kirjutamise kaudu. Alates 5. klassist on vene keel ja kirjandus eri õppeained, mida seob tekstikeskne ja žanriteadlik käsitlusviis ning kõikide keeleõpetusoskuste mitmekülgne ja tasakaalustatud arendamine.

Eesti keele kui teise keele õpe lähtub Euroopa keeleõppe raamdokumendi ja selle lisade põhimõtetest ning nendes kirjeldatud keeleoskustasemetest. Eesmärk on õpilaste toimetulek eestikeelses ühiskonnas, sh suutlikkus jätkata õpinguid ja siseneda tööturule.

Ainevaldkonnasisese lõimingu põhialus on tekstikeskne keele- ja kirjandusõpetus, kus tekstikäsitlus hõlmab erinevaid tekste ja tekstitoiminguid. Tekstide kaudu õppides täieneb õpilase tekstikogemus ning kujuneb žanri- ja kontekstitunnetus. Keeleõppe tekstivalikus on eeldatavalt esindatud erinevad autentset ühiskonnas toimimiseks vajalikud tekstitüübid ja -liigid, nii suulised kui ka kirjalikud tekstid, mis peegeldavad suhtlustavasid ja -olukordi.

Oskust tekste mõista ja luua arendatakse lõimitud aine- ja tekstiõpetuse kaudu, mis seotakse ortoloogia, grammatika ja leksika õpetamisega.

Kirjandusõppes soodustatakse õpilase kirjandushuvi, arendatakse tema lugejavõimeid, mõtteja tundemaailma, kujundatakse eetilisi tõekspidamisi ja esteetilisi hoiakuid, vaadeldakse sõnakunsti poeetikat ja kujundikeele olemust ning edendatakse väljendusoskust nii kõnes kui ka kirjas. Kirjandustekstide lugemise ja uurimise eesmärk on avardada õpilase kultuurikogemust, rikastada tema keeletunnetust, pakkuda inspiratsiooni ning toetada isiksuslikku arengut. Keele- ja kirjandusõpetusse lõimitakse audiovisuaalseid väljendusviise (pilt, film, video jm).

1.4 Võimalusi valdkonnaüleseks lõiminguks, üldpädevuste arengu toetamiseks ja õppekava läbivate teemade käsitlemiseks

Keele ja kirjanduse valdkonna ained lõimuvad valdkonnaüleselt kõikide õppeainetega ja toetavad pädevuste saavutamist teistes ainevaldkondades. Keeleoskus loob eeldused kõigi õppeainete edukaks omandamiseks ja toimetulekuks nii isiklikus kui ka avalikus elus. Kõikide valdkondade õppeained arendavad omakorda keelekasutuse põhipädevusi: sõnavara tundmist ja rakendamist, tekstimõistmist ja -loomet, pädevust suuliselt ja kirjalikult suhelda. Valdkonnaülene lõiming tähendab, et kõikides õppeainetes tuleb ainekirjaoskuse saavutamiseks tegeleda tekstitoimingutega, st eri liiki tekstidega, ning tähelepanu juhtida ortograafia- ja grammatikareeglite normipärasele rakendamisele. Õpilaste funktsionaalne ja kriitiline kirjaoskus kujuneb välja mitte üksnes vene keele, vaid kõigi õppeainete õppimise tulemusel, mis eeldab pidevat koostööd aineõpetajate vahel. Keele- ja kirjandusõpetuse eriosa on tõsta õpilaste keeleteadlikkust, st anda teadmisi keele kohta, mis tagab tõhusa suhtluspädevuse, arusaamise keele varieerumisest žanriti ning grammatikast kui tähendusloome vahendist.

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete kaudu kujundatakse ja arendatakse õpilastes kõiki riiklikus õppekavas kirjeldatud üldpädevusi ja läbivaid teemasid. Seejuures on väga oluline

aineõpetajate süsteemne ja järjepidev koostöö kogu õpilase õppeaja vältel, kuid oluline roll on ka teistel tugivõrgustikel, sh kodusel toetusel ja lapsevanema vastutusel. Üldpädevusteni jõutakse eri allikatest teavet hankides ja seda kriitiliselt hinnates, eri liiki tekste lugedes, nende üle arutledes ja väideldes, erilaadseid tekste funktsionaalselt koostades ja kirjutades.

Üldpädevuste kujundamisel kasutatakse erinevaid koostöövorme, õppemeetodeid ja -keskkondi, sh digivahendeid ja -võtteid, veebi- ja e-õppekeskkondi, analüüsitakse ja lahendatakse elulisi probleemolukordi ja väärtuskonflikte, arvestatakse õpilaste isikupära ja andelaadi. Üldpädevuste saavutamist toetab valdkonnaüleselt õppeainete eesmärgipärane lõimimine teistesse valdkondadesse kuuluvate õppeainetega ning läbivate teemade õpilase jaoks tähenduslik käsitlemine.

Läbivad teemad toetavad õpilase suutlikkust oma teadmisi ja oskusi erinevates olukordades rakendada, väärtusnorme, -hoiakuid ja -hinnanguid kujundada ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust. Läbivad teemad kui ühiskonnas tähtsustatud aineüleised valdkonnad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade vahelise lõimingu vahendiks, neid on oluline arvestada emakeele ja kirjanduse õppesisu ja õpitulemuste kavandamisel, kooli õppekava koostamisel ja koolikeskkonna kujundamisel. Läbivate teemade käsitlemist toetavad projekt- ja probleemõpe, uurimis- ja loovtegevused, lugemis-, kirjutamis- ja suhtlusülesanded ning mitmekülgne info- ja digikirjaoskus.

1.5 Õppe kavandamine ja korraldamine

Valdkondlikku õppetegevust kavandades ja korraldades:

1. lähtutakse õppekava alusväärtustest, üld- ja valdkonnapädevustest, kooliastme lõpuks taotletavatest teadmistest, oskustest ja hoiakutest ning õpitulemustest ja kooli õppekavas sätestatud õppesisust, kooliastmete õppe ja kasvatuses rõhuasetustest ning lõimingu teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
2. arvestatakse didaktika nüüdisaegsete käsituste ja ainevaldkonnas toimunud arenguga, võetakse arvesse kohalikku eripära ning muutusi ühiskonnas;
3. toetatakse lõimingu valdkonna sees, õppeainete vahel ja õppekava läbivate teemadega, arendatakse õpilaste teadmisi, oskusi ja hoiakuid;
4. rakendatakse mitmekesiseid ja kombineeritud õppemeetodeid ning aktiivsust, loovust, koostööd ja tagasisidet soodustavaid õppetegevusi, kujundatakse õpiharjumusi ja -oskusi;
5. arvestatakse õpilaste eelteadmisi, huvisid, individuaalseid eripärasid ja -võimeid, kasutatakse diferentseeritud sisu ja sobivat pingutust nõudvaid ülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud ja õpilasele tähenduslikku käsitlust, reageeritakse õpiraskustele ning pakutakse õpiabi;
6. taotletakse mõõdukat ja ühtlaselt jaotuvat õpikoormust, mis soodustab motivatsiooni ning jätab aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
7. tegeldakse probleemikeskselt ja kogemuspõhiselt eluliste nähtuste ja olukordadega, seostatakse oskusi igapäevaelu ja jätkuõpingutega;
8. pilasi teavitatakse hinnatavatest töödest ette mitmel moel. Esiteks, õpetajad tutvustavad õppeaasta või trimestri alguses õppekavas ettenähtud hindamiskorda, sh

hinnatavate tööde plaani. See hõlmab teavet hindamise ajakava, tööde tüüpide ning hindamiskriteeriumide kohta. Teiseks, õpetajad annavad konkreetse töö eel teada töö eesmärgi, hinnatavad oskused ja teadmised ning millal ja kuidas töö toimub. Kolmandaks, kooli kodulehel ja õpilastele mõeldud teavitussüsteemides (näiteks e-Kool) avaldatakse info hinnatavate tööde ja konsultatsiooniaegade kohta, andes õpilastele ja lapsevanematele pideva juurdepääsu vajalikule teabele.

1.6 Ainevaldkondlikud hindamise erisused

Konkreetsete hindamismeetodite valik sõltub õppeainest ja õpitulemustest, mida hinnatakse. Kasutatakse nii formaalseid kui ka mitteformaalseid hindamismeetodeid, sealhulgas:

Kirjalikud tööd ja kontrolltööd, et hinnata õpilaste teadmiste mõistmist ja rakendamist.

Suulised vastamised ja esitlused, mis võimaldavad õpetajatel hinnata õpilaste suhtlemisoskusi, teadmiste sügavust ja mõistmise laadi.

Praktilised ülesanded ja projektid, mille kaudu hinnatakse õpilaste oskust rakendada teadmisi reaalses või simuleeritud olukordades.

Kujundav hindamine, sh suuline ja kirjalik tagasiside, mis keskendub õpilase arengule ja annab juhiseid edasiseks arenguks.

Järelevastamine

Järelevastamise kord on mõeldud õpilastele, kes ei ole mingil põhjusel saanud hinnatavat tööd esitada või kelle töö hinnati madalaks. Õpilane võib paluda järelevastamise võimalust otse õpetajalt. Järelevastamise või järeltöö tingimused ja ajastus lepatakse kokku õpetaja ja õpilase vahel, tagades, et õpilasel on selge arusaam, mida temalt oodatakse.

Järelevastamise ajal võidakse kasutada sama või sarnast hindamismeetodit nagu algse töö puhul, või õpetaja võib valida teistsuguse lähenemise, mis paremini sobib õpilase vajaduste ja olukorraga. Pärast järelevastamist või järeltöö sooritamist asendatakse varasem hinne uuega, kui see on parem.

1.7 Õppekeskkonna erisused

Vivere kool kasutab ClassVR tehnoloogiat ja on oluline tagada, et õppekeskkond ja konkreetne ruum vastaksid ClassVR kasutamise nõuetele. ClassVR pakub immersive virtuaalreaalsuse kogemust, mis nõuab teatud ettevalmistust ja keskkonna seadistust, et õpilased saaksid VR-õppekogemust ohutult ja efektiivselt nautida.

VR-seadmete kasutamiseks on vajalik piisavalt suur ruum, mis võimaldab õpilastel liikuda ja uurida virtuaalset keskkonda ilma pärismaailma objektidega kokku põrkamata.

Põrandad peaksid olema tasased ja ilma takistusteta, et vähendada komistamise ohtu. Samuti tuleks eemaldada ruumist liikuv mööbel ja muud esemed, mis võivad õpilaste liikumist segada või põhjustada vigastusi.

2. Ainekavad

2.1 VENE KEELE ÕPPEKAVA PÕHIKOO LIS

2.1.1 Õppeaine kirjeldus

Keeleoskus võimaldab mõista ja väärtustada rahvuskultuuri. Õpilane väärtustab vene keelt kui oma emakeelt ja kogukondliku suhtluse vahendit, mis toetab teda oma identiteedi loomisel ning teadlikuks õppijaks kujunemisel. Vene keele hea valdamine on vene õppekeelega klassis eduka õppimise eeldus kõigis õppeainetes. Ainevaldkonna õppeained toetavad eeskätt põhikooliõpilaste emakeele- ja kirjanduspädevuse ning kommunikatiivsete oskuste arengut. Põhikoolis pannakse alus õpilaste teadmiste ja oskustele, mis hõlmavad keele variante ning lubavad tulevikus toime tulla 15 eriliigiliste tekstide vastuvõtu ja loomisega. Neis õppeainetes omandatakse keele- ja kirjandusteadmisi ning saadakse erinevaid lugemise, kirjutamise ja suhtlemise kogemusi.

1.–4. klassis on vene keel kirjandusega lõimitud õppeaine, milles taotletakse nii keele- kui ka kirjandusõpetuse eesmärgid. Alates 5. klassist on vene keel ja kirjandus eraldi, kuid tugevasti lõimitud õppeained, mille kaudu arendatakse sihipärase lugemise, suulise keelekasutuse ja kirjutamise oskust.

I kooliastmes ja 4. klassis keskendutakse õpilaste teadmiste ja oskuste kujundamisel nii suulisele kui ka kirjalikule keelele. Kuulamine, kuuldust arusaamine ja kõnelemine on tihedalt seotud lugemis- ja kirjutamisoskuse arendamisega. Suuline keelekasutus hõlmab siin eneseväljendust tavaolukorras ning eakohase suulise teksti mõistmist ja edastamist. Tähtis on jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja ettenähtud teema põhjal.

Lugemise õpetamisel arendatakse lugemistehnilist vilumust ja kujundatakse oskust loetud tekstiga jõukohaste juhiste järgi eesmärgistatult töötada. Kirjutamise õpetamisel viimistletakse kirjatehnikat, kujundatakse õigekirjaoskust õpitud keelendite piires ning arendatakse suutlikkust väljendada end loovalt ja eesmärgipäraselt. Ilukirjanduse terviktekste valib õpilane õpetaja soovitusel lugemiseks nii vene, eesti kui ka välisautoritelt, arendades oskust loetud teost tutvustada, selle põhjal jutustada ja arutleda. Tähtis on kujundada lugemisharjumust, soodustada positiivset lugemiskogemust ja pakkuda lugemisrõõmu.

II kooliastmes on eesmärk arendada õpilase lugemis- ja kirjutamisoskust, eneseväljendus- ja suhtlusoskust, selleks et edukalt sotsialiseeruda. Suulise ja kirjaliku suhtluse juures on oluline saavutada just praktilised oskused, mis loovad õpioskuste arenguks olulise baasi. Igapäevaste ja koolikesksete suhtlustoimingute valdamine valmistab õpilast ette iseseisvaks suhtlemiseks keelekeskkonnas. Eneseväljendus, sealhulgas korrektse kirjakeele valdamine laiendab keele kasutusvaldkonda. Teksti vastuvõtt on aluseks õpioskustele, mistõttu on siin rõhutatud just sobiva lugemisviisi valimist ja enda kui lugeja arengu suunamist. Arendada tuleb oskust leida teavet mitmesugustest veebikeskkondadest ja kasutada infoallikaid tulemuslikult, kasutades sobivaid digivahendeid ning eri strateegiaid. Oluline on eesmärgile

vastavalt infot leida ja sirvida, seda hallata ja hinnata ning sellele ka viidata (autoriõigus ja litsentsid).

Tekstiloomes on rõhk kirjutamise protsessil, mitte ainult tulemusel. Tähtis on see, et õpilane järgiks kirjutamise etappe alates ettevalmistamisest kuni lõpptulemuse viimistlemiseni.

Teksti vastuvõtt ja -loome on lõimitud õigekeelsusega, see tähendab, et teksti lugemisel ja kirjutamisel juhitakse pidevalt tähelepanu keelevahenditele. Nii kujuneb õpilases esmane keeleteadlikkus. Õigekeelsusteemade õppimisel on soovitatav kasutada elulähedasi ja õpilasele tähenduslikke tekste, sealhulgas ilukirjandustekste.

III kooliastmes taotletakse, et õpilane väljendub selgelt ja õigesti, keelenormidele vastavalt erinevates suhtlusolukordades. Tõhus ja tulemuslik suhtlemine on keeleteadmisteta võimatu. Suulise ja kirjaliku suhtluse käigus kujundatakse praktilisi oskusi, mis loovad õpioskuste arenguks olulise põhja. Igapäevaste ja koolikesksete suhtlustoimingute valdamine valmistab õpilast ette iseseisvaks suhtlemiseks keelekeskkonnas. Eneseväljendus, sealhulgas korrektse kirjakeele valdamine laiendab keele individuaalset kasutusvaldkonda. Õpilane peab saama koolist kaasa oskuse arutleda ja selgitada oma seisukohti silmast silma, telefoni, kirja ja e-kirja teel ning internetikeskkonnas.

Teksti vastuvõtt ja mõistmine on aluseks kõikidele õpioskustele, mistõttu III kooliastme lõpuks peab õpilane olema iseseisev ja kriitiline lugeja, et ta saaks edaspidi teha teadlikke ja õigeid valikuid. Tähtis on oskus kasutada teabeallikaid ning leida infot mitmesugustest keskkondadest, kasutades sobivaid digivahendeid ja eri strateegiaid. Seejuures on väga oluline arendada kriitilist mõtlemist, oskust eristada väärinfot ja manipulatsiooni tegelikkusest ning teadlikkust valida teaduspõhiseid infoallikaid.

Tekstiloomes on rõhk kirjutamise protsessil, mitte ainult tulemusel. Tähtis on see, et õpilane järgiks kirjutamise etappe alates ettevalmistamisest kuni lõpptulemuse viimistlemiseni. Õpilane peab kirjutama eesmärgistatult, teadvustades, kellele ja miks ta kirjutab, ning vastavalt sellele järgima tekstiliigile omast keelekasutust. Tekstide vastuvõttu ja kirjalikku loomet lõimitakse õigekeelsusega, see tähendab, et tekstide lugemisel ja kirjutamisel juhitakse pidevalt tähelepanu keelevahenditele, arendamaks õpilase keeleteadlikkust.

Kogu põhikooli vältel kujundatakse õiget ja sidusat kõnet ning rikastatakse õpilase sõnavara.

Sammhaaval suureneb iseseisvuse osakaal õppetöös. Et õpilane osaleks aktiivselt ja vahetult õppeprotsessis, peavad keeleõppe tegevused olema mitmekülgsed ja funktsionaalsed.

Keeletundides omandatakse konkreetseid keeleteadmisi ja praktilisi oskusi, analüüsitakse loetut ja kuuldut, kujundatakse keelega seotud hoiakuid ja antakse hinnanguid ning tegeldakse loovkirjutamisega. Arendatakse oskust sobivatest allikatest ja keskkondadest infot hankida, seda lugeda ja kriitiliselt hinnata, tekstitöös on oluline ka digitaalse sisu loomine, muutmine ja taasesitamine.

Õppesisu valib aineõpetaja arvestusega, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üld- ja valdkondlikud ning ainealased pädevused oleksid saavutatavad.

2.1.2 Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud

I kooliaste

Õpilane:

1. mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
2. väärtustab vene keelt kui kogukondliku kultuuri kandjat ja suhtluse vahendit;
3. omandab vene keele lugemistehnika;
4. loeb eesmärgistatult eri allikatest ja keskkondadest;
5. kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste käsikirjaliselt ja eri keskkondades;
6. väljendab end selgelt ja asjakohaselt suuliselt ning kirjalikult;
7. analüüsib individuaalsete võimete piires eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste;
8. tunneb eri laadis ja žanris tekstide ülesehitust ning mõistab nende sisu;
9. kujundab lugemise kaudu esmased hoiakud ja tõekspidamised, väärtustab lugemist.

II kooliaste

Õpilane:

1. mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
2. teadvustab vene keelt kui kogukondliku kultuuri kandjat ja suhtluse vahendit;
3. väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, kasutab oma keeleoskusi kõnetegevuses;
4. kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste eri keskkondades;
5. omandab vene keele erinevate lugemisstrateegiatega alused;
6. kuulab, loeb ja loob eri liiki tekste eesmärgistatult eri keskkondades;
7. analüüsib ja hindab eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste;
8. tunneb eri laadis ja žanris tekstide ülesehitust ning mõistab nende sisu;
9. kujundab lugemise kaudu hoiakuid ja tõekspidamisi, väärtustab lugemist;
10. arendab lugedes oma sõnavara.

III kooliaste

Õpilane:

1. mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
2. teadvustab vene keelt kui kogukondliku kultuuri kandjat ja suhtluse vahendit;
3. väljendab end selgelt, asjakohaselt ja keeleliselt korrektselt nii suuliselt kui ka kirjalikult;
4. kirjutab eesmärgistatult ja keeleliselt korrektselt eri liiki tekste eri allikate toel ning eri keskkondades;
5. kuulab, loeb ja loob eri liiki tekste eesmärgistatult eri keskkondades;
6. analüüsib ja hindab kriitiliselt eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste, arvestab intellektuaalomandiga;
7. tunneb eri laadis ja žanris tekstide ülesehitust ning mõistab nende sisu;
8. kujundab lugemise kaudu hoiakuid ja tõekspidamisi;
9. arendab lugedes oma sõnavara.

2.1.3 Õpitulemused ja õppesisu kooliastmeti ja klassiti

I kooliaste

Õpilane:

1. osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis;
2. kuulab eesmärgistatult ja väljendab oma mõtteid;
3. kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga;
4. eristab helisid, hääli ja häälikuid;
5. omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse;
6. tunneb joonis- ja kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga;
7. sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamiseiga;
8. kirjutab mõtestatud lauseid, jutustavaid ja kirjeldavaid tekste;
9. kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt;
10. vormistab lihtsama kirjaliku töö arvutis, järgib õpitud keelereegleid;
11. jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi;
12. loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust;
13. sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, teeb teksti põhjal märkmeid, võrdleb tekste omavahel;
14. valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest, kasutab raamatukogu infosüsteemi;
15. kujundab lugemise kaudu nii mõtte- kui ka tundemaailma, jagab lugemiskogemusi;
16. rikkastab lugemise kaudu oma sõnavara, kasutab sõnaraamatuid ja leiab sõnaartiklist vajalikku teavet.

II kooliaste

Õpilane:

1. järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetiketi norme;
2. eristab keelevariante, toob näiteid nende kasutusest;
3. esitab oma mõtteid vabalt, loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt suuliselt;
4. väljendab oma mõtteid vabalt, loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt kirjalikult;
5. valib juhendamise abil eesmärgile ja olukorrale vastava suhtluskanali ja -viisi;
6. kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ja kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega lauseid;
7. kirjeldab vene keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliike ning põhilisi käänd- ja pöörd sõna vorme;
8. leiab ja hindab kriitiliselt teavet erinevatest kirjalikest allikatest ning kasutab leitud (usaldusväärset) informatsiooni enda tekstides;
9. hindab kuuldud informatsiooni usaldusväärset;

10. annab tekstile või seisukohale põhjendatud tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;
11. valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest;
12. teeb loetust kokkuvõtte ning annab lugemissoovitusi kaaslastele;
13. loeb mõtestatult, nimetab teksti teema ja sõnastab lühidalt peamõtte;
14. sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, avaldab arvamust, sõnastab järelduse;
15. jutustab ja kirjutab loetust, nähtust ning kuuldust, suhtleb kaaslasega ja rühmas;
16. lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;
17. loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;
18. valib lugemise eesmärgile sobiva lugemisviisi;
19. tunneb teabekeskondi ning visuaalseid ja tekstilisi infoallikaid, leiab neist vajaliku teabe;
20. kavandab oma tekstide kirjutamist, täiendab ja muudab oma teksti, loeb kirjutatu üle ja teeb parandusi, vormistab korrektse töö nii käsikirjas kui ka arvutis;
21. esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande;
22. kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt eri liiki eakohaseid tekste;
23. rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis;
24. kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki- ja digisõnastikke, leiab sõnaartiklist vajaliku teabe.

III kooliaste

Õpilane:

1. väärtustab vene keelt emakeelena ja ühena maailma keeltest;
2. suhtub austusega teiste keelte ja inimeste erinevustesse ning eripärasse;
3. arvestab suhtlemisel eesmärki ja olukorda, valdab kõnekultuuri;
4. nimetab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest;
5. järgib kirjutamisel õpitud õigekirjanorme ja keelereegleid;
6. kasutab digitaalset kirjaoskust, loob tekste erinevates keskkondades, arvestab suhtlusetiketti;
7. annab suulisele või kirjalikule tekstile põhjendatud tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;
8. arutleb eakohastel teemadel, lahendab keelealaseid probleemülesandeid ning osaleb diskussioonis;
9. eristab ja analüüsib kuuldu ja loetu põhjal peamist informatsiooni ning olulisi seisukohti;
10. teeb kuuldust ja loetust kokkuvõtte nii suuliselt kui ka kirjalikult;
11. esitab loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid;
12. sõnastab probleemi, väljendab oma arvamust, esitab argumente ja toob näiteid;
13. loeb tabelleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid ning kasutab neid enda koostatud tekstides;
14. hindab kriitiliselt suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa;

15. teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist, eesmärgist, autorist ja suhtlusolukorrast;
16. koostab jutustavaid, kirjeldavaid ja arutlevaid tekste ning esitab neid;
17. ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid;
18. kirjutab ja valmistub esinemiseks etappide kaupa;
19. esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);
20. analüüsib enda ja teiste keelevahendite valiku sobivust olukorrast lähtudes;
21. vormistab korrektselt eri liiki tekste, arvestab olukorda ja adressaati, järgib keelenorme ja vormistusnõudeid;
22. iseloomustab peamisi tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi;
23. teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, -liigist ja autorist;
24. leiab õigekirjajuhiseid veebist ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit ja hindab kriitiliselt õigekeelsussoovitusi;
25. rikkastab lugemise kaudu oma sõnavara ning kasutab mitmekesiseid grammatilisi tarindeid.

1. KLASS

Õpitulemused 1. klassis

Õpilane:

1. osaleb õppeprotsessis;
2. eristab helisid, hääli ja häälikuid;
3. omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse;
4. tunneb joonis- ja kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga;
5. kirjutab mõtestatud lihtsamaid lauseid ja tekste;
6. jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi;
7. loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust;
8. loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest;
9. jagab lugemiskogemusi;
10. rikastab lugemise kaudu oma sõnavara, kasutab sõnaraamatuid ja leiab sõnaartiklist vajalikku teavet.

Praktilised tööd:

1. “Minu oma tähestik” — praktiline töö, kus õpilased loovad oma tähestiku albumi, postri, välja lõigatud tähtede või mõne muu loomingulise väljenduse kaudu.
2. Plakati loomine teemal „Viisakad sõnad”.

Õpiprojektid:

1. Projekt „Minu muinasjutt”: õpilased loovad oma väikeseid lugusid või muinasjutte, kasutades õpitud tähti ja sõnu.
2. Projekt “Kollektiivne raamatu loomine”: õpilased loovad paarides või väikestes rühmades oma lugusid koos illustratsioonidega ja ühendavad need ühiseks klassiraamatuks.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi:

Ekskursioon raamatukokku.

Kogukonnapraktika:

„Vanemate lood”: vanemad või vanavanemad räägivad õpilastele oma lapsepõlvelugusid vene keeles. Õpilased kirjutavad lood üles või jutustavad neid ümber, arendades sellega kuulamis- ja jutustamisoskust.

Teema ja tunnimahut	Õppesisu/õppetegevused
Graafika. Foneetika. Ortoeepia. Ortograafia ja interpunktsioon. 70 tundi	Õppesisu: Tähestik. Vene keele täis- ja kaashäälikute süsteem, hääliku ja tähe suhe. Tähed E, Ё, Ю, Я. Väike- ja suurtähe kasutamine.
Kuulamisoskus Suhtlemisoskus 35 tundi	Õppesisu: Õpetaja, kaaslase ja tehnilise vahendiga esitatud teksti kuulamine, suulise juhendi järgi toimimine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) ja viisakusväljendite valik suhtlemisel. Eri teemadel vestlemine, arutamine paaris ja rühmas. Oma suhtumise väljendamine, kaaslaste arvamuse küsimine.
Kirja eelharjutuste sooritamine, joonis- ja kirjatähtede kirjutamine. Kirjalik väljendusoskus 35 tundi	Õppesisu: Väikeste ja suurte kirjatähtede õppimine, õiged tähekujud ning seosed, ühtlane kirjarida. Töö vormistamine. Töö vormistamine paberil loetavas käekirjas. Oma kirjavea parandamine. Kirjutamine näidise järgi.
Lugemisoskus. Tekstiloom. Leksikoloogia. Lugemiskogemus. Sõnavara arendamine. Jutustamis- ja kirjeldamisoskus, suuline väljendusoskus 70 tundi	Õppesisu: Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendamisel. Käsikirjalise teksti lugemine tahvlilt ja vihikust. Sõna, lause ja teksti lugemine ning sisu mõistmine. Sõna ja lause ladumine ning kirjutamine. Lausete moodustamine. Sõna kui keeleühik. Sobiva lugemisvara leidmine lapsevanema ja õpetajate abiga. Sõna tähendus(t)e selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtäheandusega sõna leidmine. Riimuvate sõnade leidmine.

2. KLASS

Õpitulemused 2. klassis

Õpilane:

1. osaleb õppeprotsessis;
2. kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid;

3. kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga;
4. eristab helisid, hääli ja häälikuid;
5. omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse;
6. tunneb joonis- ja kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga;
7. sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamisega;
8. kirjutab mõtestatud lihtsaid lauseid, jutustavaid tekste;
9. kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt;
10. jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi;
11. loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust;
12. sõnastab teksti kohta küsimusi ja vastab küsimustele;
13. loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest;
14. kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, jagab lugemiskogemusi.

Praktilised tööd:

1. Helide ja tähtede sõnastiku loomine: õpilased loovad väikese albumi, kus igal leheküljel on täht ja selle tähega algavate sõnade näited koos illustratsioonidega.
2. Õigekirjareeglite plakati loomine: õpilased koostavad plakati, mis selgitab kirillitsa tähtede õigekirja ja suur- ja väiketähtede kasutamist vene keeles.

Õpiprojektid:

1. Projekt „Minu pere”: õpilased kirjutavad lühikese teksti oma perest, kasutades uusi sõnu ja grammatikakonstruktsioone, ning esitlevad seda klassis.
2. Õigekirja ja grammatikareeglite põhjal loo loomine: õpilased loovad rühmades väikese loo, järgides õigekirja ja grammatika reegleid. Lugu saab illustreerida ja esitleda klassile.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi:

1. Ekskursioon muuseumisse või näitusele: õpilased kuulavad ja vaatavad ekskursiooni ajal ning kirjutavad üles oma muljed, hiljem moodustavad teksti ja jutustavad sellest klassis.
2. Jalutuskäik ülesandega „Leia ja kirjelda”: jalutuskäigu ajal otsivad õpilased esemeid, mida saab kirjeldada, kasutades õpitud omadussõnu ja nimisõnu (nt puu — roheline, kõrge).

Kogukonnapraktika:

1. Projekt „Intervjuu vanematega”: õpilased intervjuueerivad oma vanemaid, küsides lapseõlvemälestusi, kirjutavad vastused üles ja jagavad tulemusi klassiga.
2. Lugemine koos vanavanematega: õpilased kutsuvad oma vanavanemaid tundi, kus nad loevad koos raamatuid ja arutavad loetut, arendades suhtlemisoskusi.

Teema ja tunnimah	Õppesisu/õppetegevused
Kuulamisoskus Suhtlemisoskus 5 tundi	Õppesisu: Õpetaja, kaaslaste ja tehnilise vahendiga esitatud teksti kuulamine, suulise juhendi järgi toimimine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) ja viisakusväljendite valik suhtlemisel. Eri teemadel vestlemine, arutamine paaris ja rühmas. Oma suhtumise väljendamine, kaaslaste arvamuse küsimine.
Graafika. Foneetika. Ortoeepia. Ortograafia ja interpunktsioon. 20 tundi	Õppesisu: Tähestik. Vene keele täis- ja kaashäälikute süsteem, hääliku ja tähe suhe. Tähtede Е, Ё, Ю, Я funktsioonid. Väike- ja suurtähe kasutamine. Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna juurmorfeemis. Tähtede Ъ ja Ь kasutamine. Täishäälikute õigekiri tähtede Ж, Ч, Ш, Щ ja Ц järel. Eessõnade õigekiri. Interpunktsioon: kirjavahemärgid lause lõpus. Poolitamisreeglid.
Morfeemika (sõna koostis) ja morfoloogia. 45 tundi	Õppesisu: Juur, eesliide, sufiks, muutelõpp. Sõnatüvi. Nimisõna üldiseloomustus. Nimisõnade sugu. Nimisõnade ainsus ja mitmus. Omadussõna üldiseloomustus. Omadussõna sugu, arv. Tegusõna üldiseloomustus. Eessõna üldiseloomustus.
Kirja eelharjutuste sooritamine, joonis- ja kirjatähtede kirjutamine. Kirjalik väljendusoskus 35 tundi	Õppesisu: Väikeste ja suurte kirjatähtede õppimine, õiged tähekujud ning seosed, ühtlane kirjarida. Töö vormistamine. Töö vormistamine paberil loetavas käekirjas. Teksti ärakiri tahvilt ja õpikust. Oma kirjavea parandamine. Tarbetekste (kutse, õnnitlus) kirjutamine näidise järgi.
Jutustamis- ja kirjeldamisoskus, suuline väljendusoskus. Tekst. Tekstiloome. Lugemiskogemus. Sõnavara arendamine. 35 tundi	Õppesisu: Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti lugemine. Lihtsamate sümbolite, skeemide, kaartide ja tabelite lugemine. Teksti sidusus. Pealkiri, lõigud, jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus, loetava kohta küsimuste koostamine. Suuliste ja kirjalike tekstide mitmekesisus (sissejuhatus). Sõna ja lause ladumine ning kirjutamine. Lausete moodustamine, laiendamine ja sidumine tekstiks. Vabalugemiseks sobivate teoste leidmine eesti, vene ja maailmakirjandusest. Sõna tähendus(t)e selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtähendusega sõna leidmine.

3. KLASS

Õpitulemused 3. klassis

Õpilane:

1. osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis;
2. kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid;

3. kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga;
4. eristab helisid, hääli ja häälikuid;
5. omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse;
6. tunneb joonis- ja kirjatahti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga;
7. sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamisega;
8. kirjutab mõtestatud lauseid, jutustavaid ja kirjeldavaid tekste;
9. kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt;
10. vormistab lihtsama kirjaliku töö arvutis, järgib õpitud keelereegleid;
11. jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi;
12. loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust;
13. sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, teeb teksti põhjal märkmeid, võrdleb tekste omavahel;
14. valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest, kasutab raamatukogude infosüsteemi;
15. kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, jagab lugemiskogemusi;
16. rikastab lugemise kaudu oma sõnavara, kasutab sõnaraamatuid ja leiab sõnaartiklist vajalikku teavet.

Praktilised tööd

1. Ortograafiatabel: õpilased loovad postri, kuhu koondatakse peamised õigekirjareeglid, nagu suur- ja väiketähtede kasutamine, mitte- ja tegusõnade õigekiri, eessõnade õigekiri.
2. Fraaseologismide sõnastik: õpilased koostavad väikese albumi või tabeli, kuhu kogutakse vanasõnad ja kõnekäänud, koos seletuste ja illustratsioonidega.

Õpiprojektid

1. Projekt „Lause saladused“: õpilased koostavad lauseid, kasutades erinevaid lausetüüpe (küsi-, väit- ja käsklauseid) ja esitavad need tahvlil või projektina. Projekt aitab arendada süntaksi ja lausete mitmekesisuse oskusi.
2. Projekt „Minu lugu“: õpilased kirjutavad lühikesi jutustusi, kasutades pilte või lugu juhulike piltide alusel. Projekti käigus kirjutatakse loo algus ja lõpp, luuakse sidus tekst ja parandatakse vead.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi

1. Raamatukogu külastus ülesandega: õpilased valivad raamatukogust venekeelse raamatu, loevad selle läbi ja teevad lühikese kokkuvõtte. Hiljem arutatakse klassis loetut ja võrreldakse teoseid omavahel.
2. Jalutuskäik ülesandega „Kirjelda ümbrust“: õpilased jalutavad kooliõuel või pargis, kirjeldavad nähtud objekte, kasutades omadussõnu ja nimisõnu. Hiljem koostavad nad oma märkmetest sidusa teksti.

Kogukonnapraktika

1. Intervjuu kohalike elanikega: õpilased koostavad küsimusi ja viivad läbi intervjuu vanemate või teiste täiskasvanutega, küsides, kuidas nad koolis õppisid. Pärast kirjutavad intervjuu põhjal väikese teksti.

2. Lugemine külalistega: õpilased kutsuvad tundi kohalikke kirjanikke või pereliikmeid, kes loevad või jutustavad lugusid. Õpilased kordavad või jutustavad kuuldu oma sõnadega.

Teema ja tunnimah	Õppesisu/õppetegevused
Kuulamisoskus Suhtlemisoskus	Õppesisu: Õpetaja, kaaslase ja tehnilise vahendiga esitatud teksti kuulamine, suulise juhendi järgi toimimine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) ja viisakusväljendite valik suhtlemisel. Eri teemadel vestlemine, arutamine paaris ja rühmas. Oma suhtumise väljendamine, kaaslaste arvamuse küsimine.
Ortograafia ja interpunktsioon.	Õppesisu: Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna juurmorfeemis. HE õigekiri tegusõnadega. Eessõnade õigekiri. Poolitamisreeglid.
Leksikoloogia ja fraseoloogia.	Õppesisu: Sõna kui keeleühik. Vanasõnad, kõnekäänud.
Süntaks.	Õppesisu: Sõnaühendi põhisõna ja laiend. Lause põhitunnused. Lauseliigid suhtluseesmärgi järgi: väit-, käsk- ja küsilauseid.
Morfeemika ja morfoloogia.	Õppesisu: Juur, eesliide, sufiks, muutelõpp. Sõnatüvi. Nimisõnade käänamine. Omadussõna kääne. Isikulised asesõnad kui sidususvahendid lauses ja tekstis. Tegusõna üldiseloostus. Eessõna üldiseloostus.
Kirjalik väljendusoskus. Töö vormistamine. Tekstiloom.	Õppesisu: Töö vormistamine paberil loetavas käekirjas ja arvutis. Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust. Oma kirjavea parandamine. Tarbetekste (kutse, õnnitlus) kirjutamine näidise järgi. Sõna ja lause ladumine ning kirjutamine. Lausete moodustamine, laiendamine ja sidumine tekstiks. Jutule alguse ja lõpu kirjutamine. Ümberjutustuse kirjutamine. Jutu kirjutamine pildi täiendusena.
Lugemisoskus. Jutustamis- ja kirjeldamisoskus, suuline väljendusoskus. Tekst.	Õppesisu: Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendamisel. Käsikirjalise teksti lugemine tahvlilt ja vihikust. Sõna, lause ja teksti lugemine ning sisu mõistmine. Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti lugemine. Sümbolite, skeemide, kaartide ja tabelite lugemine. Teksti sidusus. Pealkiri, lõigud, jutu

Lugemiskogemus. Sõnavara arendamine.	ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus, loetava kohta küsimuste, kava, skeemi, kaardi koostamine. Suuliste ja kirjalike tekstide mitmekesisus. Vabalugemiseks sobivate teoste leidmine eesti, vene ja maailmakirjandusest. Autorite, eakohaselt nende elulugude ning loominguga tutvumine trüki- ja veebitekstide kaudu. Sõna tähendus(t)e selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtähendusega sõna leidmine. Riimuvate sõnade leidmine.
---	---

4. KLASS

Õpitulemused 4. klassis

Õpilane:

1. järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetiketi norme;
2. esitab oma mõtteid teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt suuliselt;
3. väljendab oma mõtteid teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt kirjalikult;
4. valib juhendamise abil eesmärgile ja olukorrale vastava suhtluskanali ja -viisi;
5. kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ja kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega lauseid;
6. kirjeldab vene keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliike ning põhilisi käänd- ja pöörsõna vorme;
7. leiab teavet erinevatest kirjalikest allikatest ning kasutab leitud informatsiooni enda tekstides;
8. väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;
9. valib lapsevanema ja õpetajate abiga ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest;
10. teeb loetust kokkuvõtte ning annab lugemissoovitusi kaaslastele;
11. loeb mõtestatult, nimetab teksti teema ja sõnastab lühidalt peamõtte;
12. sõnastab teksti kohta küsimusi ja avaldab arvamust;
13. jutustab ja kirjutab loetust, nähtust ning kuuldust, suhtleb kaaslasega ja rühmas;
14. lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;
15. loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbeline ning huvivaldkondade tekste;
16. tunneb teabekeskondi ning visuaalseid ja tekstilisi infoallikaid;
17. kavandab oma tekstide kirjutamist, täiendab ja muudab oma teksti, loeb kirjutatu üle ja teeb parandusi, vormistab korrektse töö nii käsikirjas kui ka arvutis;
18. esineb suuliselt, võtab sõna;
19. rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis.

Praktilised tööd

1. Ortograafiatabel: õpilased loovad postri, kuhu koondatakse peamised õigekirjareeglid, nagu suur- ja väiketähtede kasutamine, mitte- ja tegusõnade õigekiri, eessõnade õigekiri.
2. Fraaseologismide sõnastik: õpilased koostavad väikese albumi või tabeli, kuhu kogutakse vanasõnad ja kõnekäänud koos seletuste ja illustatsioonidega.

Õpiprojektid

1. Projekt „Sõna saladused”: õpilased koostavad lauseid, kasutades erinevaid lausetüüpe (küsi-, väit- ja käsklused) ning esitavad need tahvlil või projektina. Projekt aitab arendada süntaksi ja lausete mitmekesisuse oskusi.
2. Projekt „Minu lugu”: õpilased kirjutavad lühijutustusi, kasutades pilte või juhuslikke pildiseeriaid. Projekti käigus kirjutatakse loo algus ja lõpp, luuakse sidus tekst ja parandatakse vead.

Õpetegevus väljaspool klassiruumi

1. Raamatukogu külastus ülesandega: õpilased valivad raamatukogust venekeelse raamatu, loevad selle läbi ja teevad lühikese kokkuvõtte. Hiljem arutatakse klassis loetut ja võrreldakse teoseid omavahel.
2. Jalutuskäik ülesandega „Kirjelda ümbrust”: õpilased jalutavad kooliõuel või pargis, kirjeldavad nähtud objekte, kasutades omadussõnu ja nimisõnu. Hiljem koostavad nad oma märkmetest sidusa teksti.

Kogukonnapraktika

1. Intervjuu kohalike elanikega: õpilased koostavad küsimusi ja viivad läbi intervjuu vanemate või teiste täiskasvanutega, küsides, kuidas nad koolis õppisid. Pärast kirjutavad intervjuu põhjal väikese teksti.
2. Lugemine külalistega: õpilased kutsuvad tundi kohalikke kirjanikke või pereliikmeid, kes loevad või jutustavad lugusid. Õpilased kordavad või jutustavad kuuldot oma sõnadega.

Teema ja tunnimah	Õppesisu/õpetegevused
Kirjakeele mõiste.	Õppesisu: Keelenormi mõiste ja variatiivsus. Kõnekultuur. Vene keele trüki- ja veebisõnastikud.
Leksikoloogia ja fraseoloogia.	Õppesisu: Sünonüümid. Antonüümid. Homonüümid. Mitmetähenduslikud sõnad. Fraseologismid.
Süntaks.	Õppesisu: Sõnähendi struktuur. Lause. Lause pealiikmed ja kõrvalliikmed. Liht- ja laiendatud laused. Samaliigilised lauseliikmed. Liht- ja liitlause. Üte.
Morfoloogia ja sõnamoodustus	Õppesisu: Nimisõna: käänduvad nimisõnad. Omadussõna iseloomustus. Omadussõnade täis- ja lühivormid. Isikuliste asesõnade käänamine. Tegusõnade pööramine.
Ortograafia ja interpunktsioon	Õppesisu: Sõna juurmorfeemi õigekiri. Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. HE kokku- ja lahkukirjutamine tegusõnadega. Samaliigiliste sõnade ja üte eraldamine kirjavahemärkidega. Interpunktsioon liitlausetes.

<p>Tekst. Sõnavara kasutamine erinevates tekstides. Lugemiskogemus. Sõnavara ja suulise kõne arendamine.</p>	<p>Õppesisu: Tekstiliigid: instruktsioon, käsikirjas kirjutatud teade, SMS-teade, e-kiri, jutustus, luuletus. Kommunikatsioon internetis. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine. Teksti teema ja peamõtte. Dialog. Monoloog. Teksti koostamine ja kirjutamine. Lihtsama teksti toimetamine. Omaloomingulise töö kirjutamine (jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava põhjal, fantaasiajutt). Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, kokkuvõtte tegemine. Raamatust kokkuvõtte ning raamatu kohta lugemissoovituse väljendamine. Ilukirjanduse teoste leksika aktiveerimine, sõnavara laiendamine. Oma arvamuse väljendamine.</p>
---	--

5. KLASS

Õpitulemused 5. klassis

Õpilane:

1. järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetike norme.
2. eristab keelevariante, toob näiteid nende kasutusest.
3. esitab oma mõtteid loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt suuliselt.
4. väljendab oma mõtteid loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt kirjalikult.
5. valib juhendamise abil eesmärgile ja olukorrale vastava suhtluskanali ja -viisi.
6. kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ja kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega lauseid.
7. kirjeldab vene keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliike ning põhilisi käänd- ja pöörd sõna vorme.
8. leiab teavet erinevatest kirjalikest allikatest ning kasutab leitud informatsiooni enda tekstides.
9. annab tekstile või seisukohale tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid.
10. valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest.
11. teeb loetust kokkuvõtte ning annab lugemissoovitusi kaaslastele.
12. loeb mõtestatult, nimetab teksti teema ja sõnastab lühidalt peamõtte.
13. sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, avaldab arvamust.
14. jutustab ja kirjutab loetust, nähtust ning kuuldust, suhtleb kaaslasega ja rühmas.
15. lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös.
16. loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste.
17. tunneb teabekeskondi ning visuaalseid ja tekstilisi infoallikaid, leiab neist vajaliku teabe.
18. kavandab oma tekstide kirjutamist, täiendab ja muudab oma teksti, loeb kirjutatu üle ja teeb parandusi, vormistab korrektse töö nii käsikirjas kui ka arvutis.
19. esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande.
20. kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt eri liike eakohaseid tekste
21. rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis.

22. kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trükija digisõnastikke, leiab sõnaartiklist vajaliku teabe.

Praktilised tööd

1. Ortograafiatabel loovalt: õpilased loovad interaktiivse plakati kaartidega, kus ühel poolel on sõna ja teisel poolel õige kirja pilt. Seda saab teha lauamänguna, kus õpilased võistlevad, kes leiab kiiremini õige vastuse.
2. Õigekirja mäng „Õige või vale”: klass jaguneb meeskondadeks ja õpilastele antakse lauseid või sõnu, kus võivad olla õigekirjavead. Meeskonnad arutavad ja otsustavad, kuidas on õige kirjutada või milliseid kirjavahemärke kasutada.

Õpiprojektid

1. Projekt „Loo maailm”: õpilased loovad oma fantaasiamaailma, kirjeldades selle elanikke, reegleid, keelt ja tavasid. Projekt koosneb kirjalikust ja suulisest osast, kus iga rühm esitleb oma „maailma” klassile.
2. Loominguline kirjutamine „Väike stseen”: õpilased loovad lühikesed dialoogid või stseenid, mis põhinevad piltidel või stseeniplaanil. Lõpuks esitatakse mini-etendus või loetakse stseenid klassis ette.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi

1. Õppekäik linna või parki: õpilased kirjutavad oma muljed üles, luues jutustusi kohtadest ja inimestest, keda nad kohtavad. Selle ülesande võib muuta „keelekümbluskeksiks”, kus õpilased lahendavad ülesandeid ja otsivad vihjeid õppekäigu jooksul.
2. „Avasta raamatukogu” seiklusemäng: raamatukogus korraldatakse kvest, kus õpilased peavad leidma kindlaid raamatuid, uurima nende sisu ja vastama küsimustele. See aitab arendada teabe otsimise ja allikatega töötamise oskusi.

Kogukonnapraktika

1. Koostööprojekti „Raamatu loomine”: koos vanemate või kohalike elanikega luuakse kollektiivne raamat, kus iga osaleja kirjutab ja illustreerib ühe peatüki. Lõpus korraldatakse esitus, kus igaüks räägib oma osast.

Mängulised ja interaktiivsed meetodid

1. Mäng „Lugemise detektiiv”: õpilastele antakse erinevaid mõistatusi, mis on seotud tekstidega või raamatutega, mida nad peavad lahendama, kasutades loetud materjali.
2. Rollimäng „Ajurünnak”: õpilased jagatakse rühmadeks, kus iga rühm esindab tegelasi raamatutest või autoreid. Seejärel osalevad rühmad aruteludes ja „intervjuudes”, kus nad kaitsevad oma vaateid või vastavad küsimustele.

Teema ja tunnihaht	Õppesisu/õppetegevused
Kirjakeele mõiste	Õppesisu: Keelenormi mõiste ja variatiivsus. Kõnekultuur. Vene keele trüki- ja veebisõnastikud.

Ortograafia ja interpunktsioon.	Õppesisu: Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna lihttüves ja eesliidetes. Sufiksrite õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. Tähed H ja HH eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. HE ja HH kokku- ja lahkukirjutamine eri sõnaliikidesse kuuluvate sõnadega.
Foneetika. Graafika. Ortoeopia.	Õppesisu: Häälikumuutused kõnes. Vene keele hääldus.
Tekst.	Õppesisu: Tekstiliigid: instruksioon, käsikirjas kirjatud teade, SMS-teade, ekiri, jutustus, luuletus, näidend. Kommunikatsioon internetis (jututuba, foorum) ja seal kasutatavad tekstiliigid. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine. Teksti teema, allteemad ja peamõtte. Tekstitüübid: kirjeldus, jutustus, arutlus.
Sõnavara kasutamine erinevates tekstides. Lugemiskogemus. Sõnavara ja suulise kõne arendamine.	Õppesisu: Teksti koostamine ja kirjutamine. Lihtsama teksti toimetamine. Omaloomingulise töö kirjutamine (jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava põhjal, fantaasiajutt). Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, kokkuvõtte tegemine. Raamatust kokkuvõtte ning raamatu kohta lugemissoovituse kirjutamine. Ilukirjanduse teoste leksika aktiveerimine, sõnavara laiendamine. Oma arvamuse väljendamine ja põhjendamine.

6. KLASS

Õpitulemused 6. klassis

Õpilane:

1. järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõnetiketi norme;
2. eristab keelevariante, toob näiteid nende kasutusest;
3. esitab oma mõtteid vabalt, loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt suuliselt;
4. väljendab oma mõtteid vabalt, loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt kirjalikult;
5. valib juhendamise abil eesmärgile ja olukorrale vastava suhtluskanali ja -viisi;
6. kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ja kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega lauseid;
7. kirjeldab vene keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliike ning põhilisi käänd- ja pöörd sõna vorme;
8. leiab ja hindab kriitiliselt teavet erinevatest kirjalikest allikatest ning kasutab leitud (usaldusväärset) informatsiooni enda tekstides;
9. hindab kuuldu informatsiooni usaldusväärset;
10. annab tekstile või seisukohale põhjendatud tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;
11. valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest;

12. teeb loetust kokkuvõtte ning annab lugemissoovitusi kaaslastele;
13. loeb mõtestatult, nimetab teksti teema ja sõnastab lühidalt peamõtte;
14. sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, avaldab arvamust, sõnastab järelduse;
15. jutustab ja kirjutab loetust, nähtust ning kuuldust, suhtleb kaaslasega ja rühmas;
16. lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;
17. loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;
18. valib lugemise eesmärgile sobiva lugemisviisi;
19. tunneb teabekeskondi ning visuaalseid ja tekstilisi infoallikaid, leiab neist vajaliku teabe;
20. kavandab oma tekstide kirjutamist, täiendab ja muudab oma teksti, loeb kirjutatu üle ja teeb parandusi, vormistab korrektse töö nii käsikirjas kui ka arvutis;
21. esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande;
22. kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt eri liiki eakohaseid tekste;
23. rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis;
24. kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähendustele.

Praktilised tööd

1. Õigekirja mäng „Tõde või vale“: õpilased jagunevad rühmadeks ja saavad sõnu või lauseid, kus on võimalikud õigekirjavead. Rühmad arutavad ja otsustavad, kas õigekiri on õige või vale, ning annavad vastused klassile.
2. Ortograafia seiklus: õpilased liiguvad klassis või õues erinevate punktide vahel, kus lahendavad õigekirjaga seotud ülesandeid, nagu täis- ja kaashäälikute õigekiri, sõnalõppude õigekiri või kirjavahemärgid liitlauses.

Õpiprojektid

1. Projekt „Blogija päevik“: õpilased loovad oma lühikese blogipostituse internetikommunikatsioonist (foorumid, blogid, jututoad). Projekt hõlmab kirjutamise, toimetamise ja oma seisukoha põhjendamise oskuste arendamist.
2. Projekt „Raamatu kokkuvõtte ja soovitus“: õpilased loevad tervikteose ja koostavad kokkuvõtte, mida esitatakse klassile. Lisaks annavad nad soovitusi raamatu kohta, toetudes oma isiklikele seisukohtadele.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi

1. Raamatukogu külastus: õpilased külastavad raamatukogu, kus nad otsivad raamatuid nii trüki- kui ka veebisõnastikest. Iga õpilane peab esitama loetud raamatu lühikokkuvõtte ja andma klassikaaslastele lugemissoovituse.
2. Õppekäik „Ajaloaliste sõnade otsing“: õpilased lähevad õppekäigule, kus nad otsivad ja kirjutavad üles sõnad või terminid, mis on seotud vananenud või arhailise leksikaga. Tagasi klassis koostavad nad neist väikese sõnastiku.

Kogukonnapraktika

1. Intervjuu kohalike elanikega: õpilased intervjuerivad kohalikke elanikke või sugulasi, küsides nende keelekasutuse, raamatute või kommunikatsioonivahendite kohta. Intervjuu põhjal koostatakse lühike kokkuvõtte.

2. Koostööprojekti „Kohalik lugu”: koos kohalike elanikega loovad õpilased lühijutu või näidendi, mille keskmes on kohalikud traditsioonid, vanasõnad või keelekasutus. Lõpus esitletakse projekti klassile.

Mängulised ja interaktiivsed meetodid

1. Mäng „Keele detektiiv”: õpilased jagunevad rühmadesse, et lahendada keelelisi mõistatusi ja leida vigased laused või sõnad, mida nad peavad parandama.
2. Rollimäng „Intervjuu”: õpilased jagunevad rollideks (näiteks ajakirjanik ja kuulus kirjanik), kus nad peavad vastama küsimustele ja kaitsma oma vaateid. Rollimäng arendab suhtlemisoskusi ja loovust.

Teema ja tunnihaht	Õppesisu/õppetegevused
Kirjakeele mõiste	Õppesisu: Keelenormi mõiste ja variatiivsus. Kõnekultuur. Vene keele trüki- ja veebisõnastikud.
Leksikoloogia ja fraseoloogia.	Õppesisu: Paronüümid. Oma- ja laensõnad. Vananenud sõnad ja neologismid. Üldkasutatav leksika ja piiratud kasutusega leksika.
Tekst. Sõnavara kasutamine erinevates tekstides. Lugemiskogemus. Sõnavara ja suulise kõne arendamine.	Õppesisu: Tekstiliigid: instruksioon, SMS-teade, e-kiri, allkirjastatud dokument, jutustus, luuletus, näidend. Kommunikatsioon internetis (jututuba, foorum, blogid) ja seal kasutatavad tekstiliigid. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine. Teksti teema, allteemad ja peamõtte. Tekstitüübid: kirjeldus, jutustus, arutus. Teksti koostamine, kirjutamine ja toimetamine. Omaloomingulise töö kirjutamine (jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava põhjal, fantaasiajutt). Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, kokkuvõtte tegemine. Raamatust kokkuvõtte ning raamatu kohta lugemissoovituse kirjutamine. Ilukirjanduse teoste leksika aktiveerimine, sõnavara laiendamine. Oma arvamuse väljendamine ja põhjendamine.
Morfoloogia ja sõnamoodustus.	Õppesisu: Arvsõnade iseloomustus. Määrsõnade iseloomustus. Eessõnad iseloomustus. Sidesõnad üldiseloomustus. Abisõnad iseloomustus. Hüüdsõnad. Süntaks. Samaliigilised lauseliikmed. Liht- ja liitlause
Süntaks. Ortograafia ja interpunktsioon	Õppesisu: Samaliigilised lauseliikmed. Liht- ja liitlause. Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna lihttüves ja eesliidetes. Sufiksrite õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. HE ja НИ kokkuja lahkukirjutamine eri sõnaliikidesse kuuluvate sõnadega. Arvsõnade õigekiri. Määrsõnade õigekiri. Eessõnade õigekiri. Samaliigiliste sõnade eraldamine kirjavahemärkidega. Interpunktsioon liitlausetes.

7. KLASS

Õpitulemused 7. klassis

Õpilane:

1. väärtustab vene keelt emakeelena ja ühena maailma keeltest;
2. suhtub austusega teiste keelte ja inimeste erinevustesse ning eripärasse;
3. arvestab suhtlemisel eesmärgi ja olukorda, valdab kõnekultuuri;
4. nimetab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest;
5. järgib kirjutamisel õpitud õigekirjanorme ja keelereegleid;
6. kasutab digitaalset kirjaoskust, loob tekste erinevates keskkondades, arvestab suhtlusetiketti;
7. annab suulisele või kirjalikule tekstile põhjendatud tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;
8. arutleb eakohastel teemadel, lahendab keelealaseid probleemülesandeid;
9. eristab ja analüüsib kuuldu ja loetu põhjal peamist informatsiooni ning olulisi seisukohti;
10. teeb kuuldust ja loetust kokkuvõtte nii suuliselt kui ka kirjalikult;
11. esitab loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid;
12. sõnastab probleemi, väljendab oma arvamust, esitab argumente ja toob näiteid;
13. loeb tabelleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid ning kasutab neid enda koostatud tekstides;
14. teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist, eesmärgist, autorist ja suhtlusolukorrast;
15. koostab jutustavaid, kirjeldavaid ja arutlevaid tekste ning esitab neid;
16. valdab peamisi tekstisidususvõtteid;
17. valmistub esinemiseks etappide kaupa;
18. esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);
19. vormistab korrektselt eri liiki tekste, arvestab olukorda ja adressaati, järgib keelenorme ja vormistusnõudeid;
20. iseloomustab peamisi tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi;
21. teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist ja autorist;
22. leiab õigekirjajuhiseid veebist ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit;
23. rikastab lugemise kaudu oma sõnavara.

Praktilised tööd

1. Loov sõnastik: õpilased valivad 10 uut sõna (nt neologismid, vananenud sõnad või paronüümid) ja loovad nende põhjal lühilood või koomiksid. Iga sõna peab olema selgelt määratletud ja kasutatud loovalt.
2. Meemide loomine: õpilased loovad meeme, mis aitavad illustreerida keerulisi grammatikareegleid või ortograafianorme. Meemid võivad käsitleda näiteks õigekirja, sõnavara või keelekasutust, aidates reegleid meelde jätta lõbusal viisil.

Õpiprojektid

1. Projekt “Dialog internetis”: õpilased uurivad ja loovad näidispostitusi või vestlusi internetisuhtluse eri vormides (foorumid, blogid, jututoad). See projekt arendab oskust sobivalt kasutada keelt digitaalses keskkonnas ja arvestada interneti etiketti.
2. Projekt “Probleem ja lahendus”: õpilased valivad aktuaalse teema ja koostavad arutleva teksti, kus esitavad probleemi, põhjendavad oma seisukohti ja pakuvad lahendusi. Tekstid esitatakse nii kirjalikult kui ka suuliselt, arendades argumenteerimis- ja kirjutamisoskusi.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi

1. Raamatukogu külastus: õpilased uurivad erinevaid tekstiliike (nt ajaleheartiklid, teabetekstid ja ilukirjandus), analüüsivad neid ja võrdlevad omavahel. Raamatukogus toimub ka praktiline ülesanne olulise info leidmise kohta teabetekstidest.
2. Keeleline jalutuskäik: õpilased koguvad linnas või kooli ümbruses tarbetekste (reklaamid, sildid, kuulutused), mille põhjal klassis toimub arutelu ja analüüs keelekasutuse kohta eri kontekstides.

Teema ja tunnimahut	Õppesisu/õppetegevused
Ortoeepia.	Õppesisu: Sõnarõhu rasked juhud. Ortoeepiasõnastikud.
Morfoloogia.	Õppesisu: Tegusõna vormid. Sihilised ja sihitud tegusõnad. Kesksõna grammatilised tunnused. Kesksõnaga sõnaühendid. Gerundiumi grammatilised tunnused. Gerundiumiga sõnaühendid.
Süntaks. Ortograafia ja interpunktsioon	Õppesisu: Sõnade ühendamise normid (leksikaalsed, grammatilised, stilistilised). Lihtlause laiendamine. HE kokku- ja lahkukirjutamine kesksõnade ning gerundiumiga. Lauseliikmete kirjavahemärkidega eraldamine. Vene keele trüki- ja veebisõnastikud.
Suuline ja kirjalik suhtlus.	Õppesisu: Kirjaliku ja suulise keelekasutuse eripära. Suhtluseesmärkidele sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel. Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine. Esinemine etteantud teemal. Meilivahetus, meili kirjutamine ja keelevahendite valik. Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud. Keeleviisakus ja -väärikus.
Tekst. Teabeallikad, alustekstid, tekstiloome	Õppesisu: Peamised tekstiliigid (tarbe-, teabe- ja meediatekstid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Tarbetekstidest olulise info leidmine. Teabetekstide (õpikutekst) eesmärk, tunnused ning ülesehitus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine. Teabe ning ilukirjanduse

	tekstide tõlgendamine, analüüsimine ja hindamine. Veebist ja trükistest teabe otsimine. Tekstid elektroonilises keskkonnas.
--	---

8. KLASS

Õpitulemused 8. klassis

Õpilane:

1. väärtustab vene keelt emakeelena ja ühena maailma keeltest;
2. suhtub austusega teiste keelte ja inimeste erinevustesse ning eripärasse;
3. arvestab suhtlemisel eesmärki ja olukorda, valdab kõnekultuuri;
4. nimetab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest;
5. järgib kirjutamisel õpitud õigekirjanorme ja keelereegleid;
6. kasutab digitaalset kirjaoskust, loob tekste erinevates keskkondades, arvestab suhtlusetiketti;
7. annab suulisele või kirjalikule tekstile põhjendatud tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;
8. arutleb eakohastel teemadel, lahendab keelealaseid probleemülesandeid ning osaleb diskussioonis;
9. eristab ja analüüsib kuuldu ja loetu põhjal peamist informatsiooni ning olulisi seisukohti;
10. teeb kuuldust ja loetust kokkuvõtte nii suuliselt kui ka kirjalikult;
11. esitab loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid;
12. sõnastab probleemi, väljendab oma arvamust, esitab argumente ja toob näiteid;
13. loeb tabelleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid ning kasutab neid enda koostatud tekstides;
14. hindab kriitiliselt suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa;
15. teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist, eesmärgist, autorist ja suhtlusolukorrast;
16. koostab jutustavaid, kirjeldavaid ja arutlevaid tekste ning esitab neid;
17. ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid;
18. kirjutab ja valmistub esinemiseks etappide kaupa;
19. esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);
20. analüüsib enda ja teiste keelevahendite valiku sobivust olukorrast lähtudes;
21. vormistab korrektselt eri liiki tekste, arvestab olukorda ja adressaati, järgib keelenorme ja vormistusnõudeid;
22. iseloomustab peamisi tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi;
23. teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, -liigist ja autorist;
24. leiab õigekirjajuhiseid veebist ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit ja hindab kriitiliselt õigekeelsussoovitusi.

Praktilised tööd

1. **Ajalehe loomine:** õpilased loovad klassi ajalehe, kus nad kasutavad erinevaid tekstiliike (nt meediatekstit, uudislõid, arvamuskirjutused). See aitab harjutada eri stiilide ja keelekasutusviiside rakendamist.

Õpiprojektid

1. **Arutelu „Erinevad keeled ja nende kasutus ühiskonnas“:** õpilased korraldavad arutelu, kus arutatakse erinevate keelte rolli ühiskonnas ja nende kasutust erinevates valdkondades. Iga rühm valib teema ja esitleb oma seisukohti, kasutades argumente ja näiteid.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi

1. **Õppekäik kohaliku meediakeskuses:** õpilased külastavad kohaliku meediaorganisatsiooni (nt ajalehe toimetust või raadiojaama), kus nad saavad ülevaate, kuidas erinevaid tekste (uudiskirjutused, reklaamid, teabekirjutused) luuakse ja millised keelekasutusnõuded on nende tekstide loomisel.
2. **Sõnavara jahiretk:** õpilased saavad ülesandeks leida avalikus ruumis uusi või huvitavaid sõnu (nt reklaamid, plakatid) ja hiljem arutavad nende tähendusi, kasutusvõimalusi ja stiililisi erinevusi.

Teema ja tunnihaht	Õppesisu/õppetegevused
Vene keel ühiskonnas.	Õppesisu: Vene keel maailma teiste keelte seas.
Morfoloogia.	Õppesisu: Isikuta tegusõnad.
Süntaks. Ortograafia ja interpunktsioon	Õppesisu: Aluse tekstifunktsioonid. Öeldise tekstifunktsioonid. Täiend, lisand, sihitis, määruse liigid. Lihtlause laiendamine (lauselühendid, sõnad ja konstruktsioonid, mis lauseliikmete hulka ei kuulu). Kiilsõnad ja kiillaused. Lauseliikmete kirjavahemärkidega eraldamine. Vahemärgid koondlausetes, komplitseeritud lausetes. Vene keele trüki- ja veebisõnastikud.
Tekst.	Õppesisu: Teksti liigid ja teksti stiil. Peamised tekstiliigid (tarbe-, teabe- ja meediatekstit), nende eesmärgid ning keelekasutus. Teabekirjutuste (juhend) eesmärk, tunnused ja ülesehitus. Teabekirjutustest olulise info leidmine ning selle põhjal järelduste tegemine. Teabekirjutuste (õpikutekst, populaarteaduslik tekst) eesmärk, tunnused ning ülesehitus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine. Teabe ning ilukirjutuse tekstide tõlgendamine, analüüsimine ja hindamine.

9. KLASS

Õpitulemused 9. klassis

Õpilane:

1. väärtustab vene keelt emakeelena ja ühena maailma keeltest;
2. suhtub austusega teiste keelte ja inimeste erinevustesse ning eripärasse;
3. arvestab suhtlemisel eesmärki ja olukorda, valdab kõnekultuuri;
4. nimetab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest;
5. järgib kirjutamisel õpitud õigekirjanorme ja keelereegleid;
6. kasutab digitaalset kirjaoskust, loob tekste erinevates keskkondades, arvestab suhtlusetiketti;
7. annab suulisele või kirjalikule tekstile põhjendatud tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;
8. arutleb eakohastel teemadel, lahendab keelealaseid probleemülesandeid ning osaleb diskussioonis;
9. eristab ja analüüsib kuuldu ja loetu põhjal peamist informatsiooni ning olulisi seisukohti;
10. teeb kuuldu ja loetu kokkuvõtte nii suuliselt kui ka kirjalikult;
11. esitab loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid;
12. sõnastab probleemi, väljendab oma arvamust, esitab argumente ja toob näiteid;
13. loeb tabelleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid ning kasutab neid enda koostatud tekstides;
14. hindab kriitiliselt suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa;
15. teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist, eesmärgist, autorist ja suhtlusolukorrast;
16. koostab jutustavaid, kirjeldavaid ja arutlevaid tekste ning esitab neid;
17. ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid.
18. kirjutab ja valmistub esinemiseks etappide kaupa;
19. esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);
20. analüüsib enda ja teiste keelevahendite valiku sobivust olukorrast lähtudes;
21. vormistab korrektselt eri liiki tekste, arvestab olukorda ja adressaati, järgib keelenorme ja vormistusnõudeid;
22. iseloomustab peamisi tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi;
23. teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist ja autorist;
24. leiab õigekirjajuhiseid veebist ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektoori ja hindab kriitiliselt õigekeelsussoovitusi;
25. rikastab lugemise kaudu oma sõnavara ning kasutab mitmekesiseid grammatilisi tarindeid.

Praktilised tööd

1. Veebipostituste loomine: õpilased loovad veebipostitusi (nt blogid või kommentaarid), kus nad kasutavad eri liiki tekste ja arvestavad veebisuhtluse

reegleid. Ülesanne aitab arendada digitaalset kirjaoskust ja veebikommunikatsiooni oskusi.

Õpiprojektid

1. Arutelu „Keelekasutus veebis”: õpilased korraldavad arutelu teemal anonüümsuse mõju keelekasutusele veebis. Nad arutavad, kuidas anonüümsus ja veebikeskkond muudavad suhtlemisviisi ja keelekasutuse norme.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi

1. Õppekäik trüki- või veebimeediakeskusesse: õpilased külastavad meediaorganisatsiooni, kus nad saavad teada, kuidas meediatekste (nt uudisartiklid, kommentaarid, reklaamid) koostatakse ja millised on keelekasutuse nõuded. Pärast külastust loovad nad oma meediatekstdid, arvestades kõiki reegleid.

Teema ja tunnimah	Õppesisu/õppetegevused
Vene keel ühiskonnas.	Õppesisu: Keel kui arenev nähtus.
Ortoeepia.	Õppesisu: Sõnarõhu rasked juhud. Ortoeepiasõnastikud.
Süntaks, ortograafia, interpunktsioon	Õppesisu: Vahemärgid koondlausetes, komplitseeritud lausetes. Kirjavahemärgid liitlauses: rindlauses, põimlauses, sidesõnata lauses ning erinevate seoseliikidega liitlauses. Vahemärgid otse kõnega lausetes. Vene keele trüki- ja veebisõnastikud. Eessõnade õigekiri.
Morfoloogia.	Õppesisu: Sidesõnade iseloomustus.
Tekst.	Õppesisu: Teksti liigid ja teksti stiil. Peamised tekstiliigid (tarbe-, teabe- ja meediatekstdid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Tarbetekstide (juhend, elulookirjeldus, avaldus, seletuskiri) eesmärk, tunnused ja ülesehitus. Tarbetekstidest olulise info leidmine ning selle põhjal järelduste tegemine. Teabetekstide (õpikutekst, populaarteaduslik tekst) eesmärk, tunnused ning ülesehitus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine. Teabe ning ilukirjanduse tekstide tõlgendamine, analüüsimine ja hindamine.
Suuline ja kirjalik suhtlus. Teabeallikad, alustekstdid, tekstiloome.	Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine. Rühmas arvamuse avaldamine ja põhjendamine. Diskussioon. Kompromissi leidmine ning kaaslane arvamuse täiendamine. Kaaslase tööle põhjendatud hinnangu andmine. Väitlus, väitluse reeglid. Argumenteerimine, veenmine. Ettekande ja kõne koostamine, näitlikustamine ja esitamine. Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud. Veebisuhtluskanalid: jututoad, blogid, vlogid, kommentaarid. Veebis kommenteerimine.

Lisa 1. Keel ja kirjandus (vene keel, kirjandus, eesti keel teise keelena)

	Keeleviisakus ja -väarikus. Anonüümsuse mõju keelekasutusele. Veebist ja trükistest teabe otsimine ning teabeallikate ja info kriitiline hindamine. Teabe talletamine ning süstematiseerimine. Refereerimine ja tsiteerimine. Projekt, teadaanne, iseloomustus.
--	---

2.2 KIRJANDUSE ÕPPEKAVA PÕHIKOOI LILE

2.2.1 Õppeaine kirjeldus

Kirjandus on alates 5. klassist eraldi õppeaine, milles õpilane arendab oma lugejaoskusi, kujundlikku mõtlemist ja verbaalset loomevõimet. Ilukirjanduse ja rahvaluule lugemise, analüüsi ja tõlgendamise kaudu kujundab õpilane oma esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi, arendab enda mõtte- ja tundemaailma. Kirjandusõpetus toetab õpilase isiksuse kujunemist, individuaalse ja kogukondliku identiteedi määramist, laiemalt aga kultuuri eripära ja mitmekülgse teadvustamist. Lugemis- ja tekstitoimingud on kirjandusõpetuse loomulik ja vajalik alus, sest kirjandust saab õppida vaid lugedes. Eesmärgistatud lugemine, eri lugemisviiside ja -mudelite kasutamine, lugemisülesannete täitmine, oma lugemisoskuse hindamine ja lugemiskogemuse jagamine toetab õpilase kujunemist oskuslikuks lugejaks. Põhikooli kirjandusõpetuses loetakse õpilastele lähedasi ja olulisi teemasid käsitlevaid ilukirjandusteoseid, mis aitavad mõista inimestevahelisi suhteid ja arendada empaatiavõimet, kujundada õpilase lugemisharjumusi ning tugevdada tema sisemist motivatsiooni lugeda. Tehnoloogiliselt laienenud lugemisvõimaluste hulgast valib õpilane endale sobivad, tundes paberraamatu kui peamise trükise kõrval ka audio- ja eraamatute kasutamise ning sisu omandamise spetsiifikat. Järk-järgult kirjanduse väljendusvahendeid tundma õppides ja muid tekstist arusaamist toetavaid oskusi omandades jõuab õpilane teose kui terviku tähendusvälja mõistmiseni ja selle väärtustamiseni. Eri liiki ilukirjandustekste, nii tervikteoseid kui ka tekstikatkendeid lugedes saab õpilane erinevaid lugemis- ja analüüsikogemusi, arendab oma interpreteerimis- ja sünteesivõimet, täiendab oma keelepädevust, sh sõnavara ja õigekeelsust, suhestab ennast aktuaalsete eluliste teemade ja probleemidega, kujundades seeläbi mina- ja maailmapilti. Tekstianalüüsi ja -tõlgendamise oskus on põhikooli kirjandusõpetuse põhieesmärk, mis on lahutamatu kirjanduse poeetika tundmisest, sealhulgas kujundlikkuse mõistmisest selle mitmetähenduslikkuses ja terviklikkuses. Ilukirjandusteose eritlemiseks peab õpilane valdama metakeelt kui tööriistakasti, mis avaks talle poeetilise teksti väljenduslikud võtted ja tähenduste paljususe. Kirjandusteoste valiku põhikriteeriumideks on kunstiväärtus, humanistlik suunitlus ning positiivne mõju õpilastele, teoses püstitatud probleemide aktuaalsus õpilaste kõlbelisel kasvatamisel ning sallivuse kujundamisel. Samuti peetakse teoste valikul silmas õpilaste eakohaseid psühholoogilisi ja intellektuaalseid võimeid ning huvisid. Lugemisvara valikul arvestatakse eesti ja maailmakirjanduse, klassikalise ja tänapäeva kirjanduse ning eri žanre esindavate luule-, proosa- ja draamateoste põhjendatud proportsioone, nais- ja meesautorite esindatust ning kooliastmele kohaseid teemavaldkondi. Tervikteoste valikul võib õpetaja jagada soovitusi, arvestades nii õpilaste eelistusi, huvisid kui ka lugemisvõimet.

Põhikoolis on kohustuslik lugeda igas klassis vähemalt neli tervikteost, kuid soovitus on lektüüriraamatute arvu võimaluse korral suurendada ja õpilasi valikutesse kaasata. Kultuuri järjepidevust ja põlvkondlikku sidusust silmas pidades peab tervikteoste soovituslik valik sisaldama rohkesti eesti väärtkirjandust (sh tüvitekste, klassikateoseid), mida käsitletakse ühiselt.

II kooliastmes kuuluvad olulise lugemisvara hulka E. Raua „Kalevipoja“ adaptatsioon, E. Bornhöhe „Tasuja“, J. Krossi „Mardileib“, F. R. Kreutzwaldi „Eesti rahva ennemuistsed jutud“ või muud eesti muinasjutu- või muistendikogumikud.

III kooliastmes kuuluvad olulise lugemisvara hulka A. Kitzbergi „Libahunt“, E. Vilde „Pisuhänd“, O. Lutsu „Kevade“, A. H. Tammsaare „Kõrboja peremees“ ja A. Kiviräha „Rehepapp“. Eesti luule esindusautorid põhikoolis on L. Koidula, Juhan Liiv, M. Under, H. Runnel ja L. Tungal. Et toetada paikkondlikku identiteeti ja teadvustada rahvapärимuse rolli kultuuris, pööratakse kirjandusõpetuses tähelepanu regionaalsele kirjandusele ja folklooripärandile. Traditsioonilist folkloorikäsitlust tuleb tänapäevastada, et õpilane mõistaks paremini pärimuskultuuri olemust ja funktsioone, suudaks õpituga paremini suhestuda ning tajuks, et folkloor on elav ja ajas muutuv nähtus. Pärimuskultuuri tundmine õpetab õpilast väärtustama ja hoidma rahvus- ja omakultuuri. Kirjandustundides tegeleb õpilane ka aimetekstidega, mis on seotud kirjanike ja teiste kultuurilooliselt tähenduslike isikutega (nt elulugu, intervjuu autoriga), ja meediatekstidega, mis vahendavad kirjandusteoste kohta arvustavaid seisukohti (nt raamatututvustus, arvustus, blogi). Kultuuriloolised tekstid avavad identiteeti kujundavaid asjaolusid, aitavad mõista minevikku ja olevikku, kujundavad ajaloo- ja kultuuriteadvust. Ühtlasi õpib õpilane tundma teose kirjanduslikku ja ajaloolist konteksti ning autorist lugejani kulgevat kirjandusprotsessi. Kirjandusteoste üle arutlemiseks ja nende sügavuti mõistmiseks peab õpilane tundma kirjandusteaduslikku mõistestikku ja kirjanikega seotud kultuuriloolist tausta. Eelkõige on tähtis, et säiliks lugemishuvi ja areneksid tõlgendusoskused, kuid selleks on tarvis ka faktiteadmisi ja mõistevaramut. Õppeprotsessis pakutakse õpilasele rohkesti omaloomingulisi, sealhulgas kirjandusteoste, teistele tekstidele ja oma elamustele tuginevaid kirjutamiskogemusi, et ergutada ja väärtustada loovust ning tuua esile oma isikupära ja anne. Eneseväljendusoskuse igakülgse arendamise huvides analüüsib õpilane tekste ja katsetab omaloomingut nii kirjalikult kui ka suuliselt. Suulised sooritusülesanded, sh jutustamine ja esitamine on olulised just jagamis- ja tagasisidekogemuse saamiseks. Loominguline eneseväljendus kirjanduse õppimisel hõlmab muu hulgas suhtlemist veebikeskkondades, info hankimist ja kriitilist hindamist, digitaalse sisu loomist, selle muutmist ja taasesitamist. Kirjandusõpetuse kaudu suunatakse õpilast mõistma kunstiliikide vahelisi seoseid, avastama viise, kuidas kirjanduslikud süžeed, karakterid, teemad ja motiivid leiavad kasutamist ning edasiarendamist teatris, filmis, muusikas ja kujutavas kunstis. Kirjandus lõimub eeskätt keeleõpetusega, aga ka kõikide teiste õppeainetega ning toetab õppesisu ja õpitulemuste kaudu õppekava üldpädevuste kujundamist ja läbivate teemade käsitlemist. Läbivate teemade käsitlemise iseloom, sügavus ja raskuspunkt on klassiti erinev ning paljuski seotud kirjandustekstide valikuga.

2.2.2 Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud

II kooliaste

Õpilane:

1. süvendab oma arusaama kirjandusest kui kultuuri- ja kunstinähtusest, selle rollist identiteedi kujundamisel ja ühiskonna mõtestamisel, tunneb ning väärtustab rahvuskultuuri traditsioone ja pärimust;
2. arendab oma loovvõimeid, jutustamis- ja esitamisoskust, kirjutab eakohasel tasemel ja keeleliselt korrektseid kirjeldavas, jutustavas ja arutlevas laadis ning eri žanrites tekste, väljendab ja põhjendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult;
3. leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid;
4. õpib mitmekülgsemalt ja sügavamalt tundma ilukirjandusteose poeetikat, analüüsib teose süžeed, tegelasi ja olustikku, märkab kompositsiooni erijooni ning arutleb käsitletud probleemide ja väärtuste üle, tõlgendab kujundlikku keelt ja rikastab oma sõnavara;
5. loeb, analüüsib, tõlgendab ja mõistab nii eakohast noortekirjandust kui ka eri žanrites eesti ja maailmakirjanduse klassikat, loeb luule-, proosa- ja draamatekste, arendab oma lugemisoskusi;
6. rikastab lugedes oma mõtlemis- ja väljendusoskust, täiendab enda kultuuri- ja kirjandusteadmisi, kujundab esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi.

2.2.3 Õpitulemused kooliastmeti

II kooliaste

Õpilane:

1. loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt kaheksa tervikteost;
2. loeb ladusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist;
3. tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust;
4. loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi;
5. kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad;
6. väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri;
7. õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri;
8. eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhilikke ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;
9. nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeoleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust;

10. koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte;
11. nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte;
12. iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist;
13. järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut;
14. rikkastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta;
15. kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste;
16. osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd;
17. esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust;
18. mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele;
19. jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale;
20. jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal;
21. kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.

III kooliaste

Õpilane:

1. loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt kahteteist loetud tervikteost;
2. loeb ladusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja -mudeleid, hindab oma lugemisostust ning juhib oma lugemisprotsessi;
3. loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid;
4. tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust;
5. selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast;
6. kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes;
7. eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;
8. leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi;
9. toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi;
10. nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte;

11. teeb kokkuvõtte teose süžees, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid;
12. analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga;
13. rikkastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta;
14. kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujundid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes;
15. võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi;
16. kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste;
17. hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistusnõudeid;
18. osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd;
19. koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara;
20. esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust;
21. kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.

2.2.4 Õpitulemused ja õppesisu klassiti (kakskeelne õppe)

5. KLASS

Õpitulemused 5. klassis

Õpilane:

1. loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt neli tervikteost;
2. loeb ladusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist;
3. tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust;
4. loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi;
5. kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad;
6. väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri;
7. õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri;
8. eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhilike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;
9. nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust;

10. koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte;
11. nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte;
12. iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist;
13. järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut;
14. rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta;
15. kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste;
16. osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd;
17. esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust;
18. mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele;
19. jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale;
20. jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal;
21. kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.

Praktilised tööd: õpilased loovad koomikseid loetud rahvajuttude põhjal, kasutades oma fantaasiat ja lisades dialoogid tegelaste vahel.

Õpiprojektid: õpilased loovad näidendi põhjal Aisopose või Krõlovi valmi, mida nad esitavad klassi ees, kaasates kostüümid ja lavakujunduse.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi: õpilased korraldavad "rahvajuttude aardejahi", kus nad otsivad kooli territooriumil vihjeid tuntud rahvajuttudele ja lahendavad seoseid kirjandusteemadega.

Kogukonnapraktika: õpilased loovad koos vanemate või vanavanematega omaenda kaasaegse muinasjutu, kasutades nende peres levinud vanu lugusid, ja esitavad selle klassis.

Teema	Õppesisu
Maailm läbi muistse inimese silmade.	Õppesisu: Müüdist ja mütoloogiast. Vana-Kreeka müüdid. Eesti mütoloogia. Idaslaavlaste müüdid.
Suust suhu. Folkloor.	Õppesisu: Vanasonad ja kõnekäänud. Mõistatused. Rahvajutt. Muinasjutu liigid. Vene rahvamuinasjutt "Marja-ilu – pikk pats ja Vanjushka". Eesti rahvamuinasjutt "Kolm soovi". Rahvuslik nukukomöödia "Ulakas Petrushka". Anekdoot.
Kui kirjanikust saab muinasjutuvestja.	Õppesisu: Ilukirjanduslik ja luuleline kõne. A. S. Puškin. Sissejuhatus poemi "Ruslan ja Ljudmilla".

Kirjanduslik muinasjutt	A. S. Puškin "Muinasjutt surnud tsaaritarist..." H. C. Andersen "Sukanõel", "Teod ja roosipõõsas". V. M. Garšin "Muinasjutt konnast ja roosist". Jaan Kross "Märtsileib". S. Topelius "Tuulelipu kukk". B. V. Šergin "Imeline vilepill". P. P. Bažov "Muinasjutt Kuldkarvast". E. A. Permjak "Foka, osav kõiges". S. Ja. Maršak "Petruška-välismaalane". K. Kangur "Iseseisev kuningas". A. Kivirähk "Sirli, Siim ja saladused" (katkend).
Valm on aastatuhandete tarkus.	Õppesisu: Valmi žanr. Aisopos "Rästas ja rebane", "Rändurid ja plataan". I. A. Krõlovi valmid "Siga tamme all", "Orav", "Kaks vaati". S. V. Mihhalkov Valmid "Eksam", "Jänes ja kilpkonn".
Sõnad põimuvad luuletusteks.	Õppesisu: Luuletuse eripärade kohta. Rütmiline rõhk, värsirida, värsijalg, stroof. Värsimõõt. Kaheosalised mõõdud. Kunstilised väljendusvahendid: metafoor. Kunstiteose teema ja idee. Luuletuse analüüs. Leelo Tungla luule
Igas jutustuses on sündmus.	Õppesisu: H. Jõgisalu "Hõbekael". A. I. Kuprin "Balt". K. G. Paustovski "Kass, kes oli varas". L. Andreev "Kutsikas". V. P. Astafjev "Valgekõht"
Peategelase roll jutustuse	Õppesisu: V. Solouhhi "Kättemaksja". J. Jakovlev "Rüütel Vassja". Kirjandusliku kangelase portree. V. K. Železnikov "Kosmonaut". V. P. Astafjev "Hobune roosa lakkaga".
Kui autor naerab.	Õppesisu: N. Teffi "Eksam". M. M. Zoštšenko "Leid". J. Rannap "Kärbes Ramzes". A. Salomatov "Ajalootund. Fantaasiaromaan". T. Krjukova "Potapov, tahvli juurde!".

6. KLASS

Õpitulemused 6. klassis

Õpilane

1. loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt neli tervikteost;
2. loeb ladusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist;
3. tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust;
4. loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi;
5. kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad;
6. väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri;

Lisa 1. Keel ja kirjandus (vene keel, kirjandus, eesti keel teise keelena)

7. õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri;
8. eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;
9. nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust;
10. koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte;
11. nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte;
12. iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist;
13. järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut;
14. rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta;
15. kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste;
16. osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd;
17. esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust;
18. mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele;
19. jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale;
20. jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal;
21. kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.

Praktilised tööd: õpilased loovad TikTokis stiilis lühivideo või animatsiooni, mis illustreerib mõnda olulist hetke "Kalevipojast" või "Ilja Murometsist ja Röövel Ööbikust", lisades huumorit või kaasaegseid elemente.

Õpiprojektid: õpilased loovad interaktiivse kaardi, mis ühendab reaalsed kohad müütide ja legendidega, kasutades Google Maps'i või sarnaseid tööriistu. Nad näitavad, kus sündmused aset leidsid, ja seovad need kaasaegsete linnade või ajalooliste sündmustega.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi: korraldatakse "rollimänguline kvest", kus iga õpilane kehastab üht legendi tegelast (näiteks Püha Jüri) ja läbib erinevaid katsumusi, mis on seotud rahvajuttude ja müütide süžeedega, et päästa oma meeskond või lahendada mõistatusi.

Kogukonnapraktika: õpilased salvestavad videointervjuud oma pereliikmetega, küsides, milliseid rahvajutte või legende nad lapsepõlves kuulsid, ning monteerivad sellest ühise filmi, lisades oma kommentaarid ja lühikesed kokkuvõtted.

Teema	Õppesisu
Suuline rahvalooming.	Õppesisu: "Kalevipoeg" - Eesti kangelaseepos. Böliina "Ilja Muromets ja Röövel Ööbik". N. Asejev "Ilja".

<p>Folkloor ja kirjandus.</p>	<p>Õppesisu: Jutustused. Legendid. "Kozhemjaki lugu." "Ime maduga, mis juhtus pühaku ja suurmärter Georgiusega." O. Luts "Ülemiste vanake". N. V. Gogol "Maiöö või Uppunu". M. J. Lermontov "Näkk". I. S. Turgenev "Bežini heinamaa".</p>
<p>Kirjanduse põhiliigid ja -žanrid</p>	<p>Õppesisu: "Õpetlik lugu." O. Wilde "Tähtpoiss". L. N. Tolstoi "Kaukaasia vang". J. Aldridge "Viimane toll". J. Kazakov "Vaikne hommik". A. Aleksin "Näitlejanna". S. Georgijev "Vanaisa". K. G. Paustovski "Vana kokk". A. P. Tšehhov "Kameeleon". O. Henry "Punaste nahkade pealik". R. Bradbury "Puhkus". R. Sheckley "Mõtte lõhn". A. Lindgren "Rasmus, rändaja". A. S. Puškin "Jaamakorraldaja", "Dubrovski". M. J. Lermontov "Borodino". Eno Raud "Roostevaba mõök". Ch. Dickens "Oliver Twisti seiklused" (eripeatükid). Jaan Rannap "Agu Sihvka annab aru"</p>
<p>Ilukirjanduse lugemine.</p>	<p>Õppesisu: M. J. Lermontov "Purjekas", "Pilved", "Leheke". Marie Under "Tähed", "Kevade märgid", "Sügis aias". Kolmesilbilised värsimõddud. F. Tjuttšev "Lehed". Proosavärssidest. I. Turgenev "Tuvid". Balladist ja poemist. R.-L. Stevenson "Kanarbikumesi". Poem M. J. Lermontovi "Mtsõri". Näidendist. E. Švarts "Alasti kuningas".</p>

7. KLASS

Õpitulemused 7. klassis

Õpilane:

1. loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt nelja loetud tervikteost
2. loeb lodusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja -mudeleid, hindab oma lugemisostkust ning juhib oma lugemisprotsessi
3. loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid
4. tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust
5. selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast
6. kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes
7. eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid
8. leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi

9. toob esile luuletuse temaatilisi ja lüüriilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi
10. nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte
11. teeb kokkuvõtte teose süžest, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid
12. analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga
13. rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta
14. kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujundid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes
15. võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi
16. kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste
17. hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistusnõudeid
18. osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd
19. koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara
20. esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust
21. kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid

Õpiprojektid: õpilased kirjutavad lühikesed lühifilmi või teatrietenduse stsenaariumid, mis põhinevad mõnel loetud teosel, näiteks Tolstoi "Lapsepõlv" või Lermontovi "Ma vaatan tulevikku hirmuga". Nad seejärel filmivad või esitavad oma lühifilmi klassile, arendades nii loovust kui ka arutlusoskusi.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi: õpilased korraldavad kirjanduse aardejahi kooli territooriumil, kus nad otsivad vihjeid kirjanduslikest tegelastest või sündmustest. Iga vihje viib neid edasi järgmise sündmuse või tegelaseeni, aidates samal ajal arendada nende teadmisi teose süžest ja tegelastest.

Kogukonnapraktika: õpilased viivad läbi miniuuringu oma kogukonna liikmete seas, küsides, millised olid nende lemmikteosed lapsepõlves või millised kirjanduslikud tegelased on neid mõjutanud. Tulemused koostatakse posteriks või esitluseks, mida jagatakse klassis, et tuua esile kirjanduse mõju erinevatele põlvkondadele.

Lisa 1. Keel ja kirjandus (vene keel, kirjandus, eesti keel teise keelena)

Teema	Õppesisu
Rahvakangelane - kirjandusliku kangelase eelkäija.	Õppesisu: Eepos "Ilja Muromets ja Röövel Ööbik". Eesti rahvuseepos. F. Faehlmann, F. Kreutzwald "Kalevipoja" loomise ajalugu ja teksti analüüs.
Autor, jutustaja, kirjanduslik tegelane	Õppesisu: L. N. Tolstoi "Lapsepõlv". A. M. Gorki "Lapsepõlv". F. Tuglas "Väike Illimar". M. M. Zoštšenko "Jõulupuu".
Luuletaja ja tema looming.	Õppesisu: A. Maikov "Kahtlus" A. Puškin "Sügis". F.I. Tjuttšev "Silentium!" M.Lermontov "Ma vaatan tulevikku hirmuga." Debora Vaarandi "Lihtsad asjad".
Prohvetist ja kodanikust luuletaja	Õppesisu: M. V. Lomonossov "Peeter Suure kujule". G. R. Deržavin "Valitsejatele ja kohtunikele". A. S. Puškin "Prohvet". L. Koidula. I. Severjanin "Luuletus Eestist".
Inimese saatus.	Õppesisu: V. A. Žukovski "Saatus". A. S. Puškin "Laul prohvetlikust Olegist". Daniel Defoe "Robinson Crusoe".
Igavesed väärtused inimese elus.	Õppesisu: Robert Burns "Ausameelne vaesus". N. S. Leskov "Metsaline". O. Henry "Vihane petis". Ermolai-Erazm "Lugu Peetrist ja Fevroniast". William Shakespeare "Romeo ja Julia". A. S. Puškin "****-le" ("Ma mäletan imelist hetke..."). Sergei Jessenin "Armsa käed - nagu kaks luike...", "Ma pole näinud nii kauneid...". K. M. Simonov "Oota mind", A. Surkov "Tuleke põleb kitsukeses ahjus...". Vladimir Vössotski "Armastusballaad". A. Majkov "Jemšan". I. A. Bunin "Antonovi õunad". Ernst Enno "Ränduri õhtulaul". D. I. Fonvizin "Äbarik". J.-B. Molière "Kodanlasest aadlimees".
Inimene moraalse valiku ees.	Õppesisu: A. S. Puškin "Kooner rüütel". A. P. Tšehhov "Kameeleon". Jack London "Ristteel". E. Švarts "Draakon".
Suhted ümbritsevate inimestega	Õppesisu: I. A. Bunin "Lapikud". A. Platonov "Juška". A. S. Grin "Punased purjed". S. Lukjanenko "Minu isa on antibiootikum". E. Vilde "Kodukäija".
Inimene ajaloo ees.	Õppesisu: M. J. Lermontov "Luuletaja surm", "Laul tsaar Ivan Vassiljevitšist...". Victor Hugo "Hüljatud". J. R. R. Tolkien "Hobbititest" (katkend). Arthur Conan Doyle "Tantsivad mehikesed".

8. KLASS

Õpitulemused 8. klassis

Õpilane:

1. loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt nelja loetud tervikteost;
2. loeb ladusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja -mudeleid, hindab oma lugemisostust ning juhib oma lugemisprotsessi;
3. loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid;
4. tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust;
5. selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast;
6. kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes;
7. eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;
8. leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi;
9. toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi;
10. nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte;
11. teeb kokkuvõtte teose süžest, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid;
12. analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga;
13. rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta;
14. kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujudid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes;
15. võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi;
16. kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste;
17. hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistusnõudeid;
18. osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd;
19. koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara;

20. esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust;

21. kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.

Praktilised tööd: õpilased loovad infograafikat, mis selgitab keerulisi süžee- või tegelaste seoseid kirjandusteostes, näiteks "Sõda ja rahu" või "Kapteni tütar". Infograafika abil nad visualiseerivad tegelaste sisemaailma ja nende suhteid ajastu või ühiskonnaga.

Õpiprojektid: õpilased töötavad rühmades ja loovad mini-filmi või lavastuse, mis põhineb näiteks "Väikese inimese" teemal, kasutades "Jaamavaht" või "Sinel". Nad loovad stsenaariumi, kus kujutatakse tänapäeva paralleele üksinduse ja "väikese inimese" probleemidega.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi: õpilased külastavad kohalikku muuseumi või kunstigaleriid ja otsivad paralleele loetud kirjandusteoste ja ajalooliste tegelaste vahe. Pärast külastust nad arutlevad, kuidas erinevad kunstivormid kajastavad loodust ja inimest.

Kogukonnapraktika: õpilased koostavad ja viivad läbi intervjuusid kohalike kultuuritegelaste või oma kogukonna vanemate liikmetega, küsides nende lemmikajastu kirjanduse ja selle mõju kohta. Nad loovad intervjuude põhjal kokkuvõtte ja jagavad seda klassis, sidudes vestlused loetud kirjandusega.

Teema	Õppesisu
Inimene inimeste seas. Ajaloo tunnistajad.	Õppesisu: Ajastu - kirjanik - kirjanduslik kangelane - lugeja. A. S. Puškin "19. oktoober" 1825 a., "Kord oli aeg: noor, rõõmus pidu käis...", "Tšaadajevile", "Siberi maakide sügavusel", "Kapteni tütar" K. F. Rõlejev "Ei mina saatuslikul ajal.." M. J. Lermontov "Monoloog", "Mõtisklus". Walter Scott "Ivanhoe". E. Bornhöhe "Kättemaksja". A.H. Tammsaare "Kõrboja peremees" I. S. Turgenev "Mumu". L. N. Tolstoi "Platon Karatajev" (katkend romaanist "Sõda ja rahu"). A. P. Tšehhov "Unenägu", "Paks ja peenike". N. V. Gogol "Revident".
"Väikese inimese" teema üheksateistkümnenda sajandi kirjanduses.	Õppesisu: A. S. Puškin "Jaamavaht". N. V. Gogol "Sinel". F. M. Dostojevski "Valged ööd". A. P. Tšehhov "Ametniku surm".
Inimese sisemaailm. Üksindus kui "igavene teema" Euroopa kirjanduses.	Õppesisu: George Byron "Tahan olla vaba laps." M. Lermontov "Ei Byron see ei ole ma, ma teine..." "Kui sageli, ümbritsetuna kirjust rahvamassist..." Marie Under "Õhtul mere ääres," "Korraldus."
Inimene ja loodusmaailm.	Õppesisu: I. S. Turgenev "Mets ja stepp". V. A. Žukovski mere kujutamine kirjanduses, I. Aivazovski maalikunstis. A. S. Puškini mere kujutamine teostes. M. J. Lermontov "Kaukaasia". L. N. Tolstoi. Katke jutustusest "Kassakid". A. Tšehhov "Stepp".

	J. Liiv "Kuidas ta on märkamatu". F. I. Tjuttšev "Hallid varjud on hajunud", "Päev ja öö", "Meres on laul... ". A. A. Fet "Oo see lõhnu täis öö, oo see armulik öö...", "Milline öö! Kui puhas on õhk...", "Õises vaikuses on raske..."
Inimese areng.	Õppesisu: L.Tolstoi. "Noorus" (valitud peatükid). R.Kipling. "Käsk". I.Turgenev "Egoist". Eduard Vilde "Nende poeg". A. Tšehhov "Kihlvedu". I. Krõlov "Eesel ja ööbik". N. Gogol "Portree". Edgar Allan Poe "Surmas on elu". James Fenimore Cooper "Viimane mohikaanlane"

9. KLASS

Õpitulemused 9. klassis

Õpilane:

1. Mõistab ajalooliste sündmuste tähendust inimese elus.
2. Näeb seost ajastu ja kirjandusteose vahel.
3. Annab kirjelduse teose tegelastele.
4. Loeb luuletuste teksti väljendusrikkalt, selgelt ja moonutusteta.
5. Mõistab peamisi kirjanduslikke liikumisi.
6. Tajub kirjandusteost kunsteosena, mõistab selle sisu ja suudab hinnata selle kunstilisi väärtusi.
7. Määratleb teose idee ja peamised probleemid.
8. Mõistab Interneti kasutamist teabe otsimiseks antud teemal; teeb iseseisvat uurimist vajalikus suunas.
9. Töötab elektrooniliste õpikute ja lugemismaterjalidega.
10. Suudab erineva detailide tasemega ja erinevatest vaatenurkadest jutustada loetud teksti.
11. Loeb luuletuse teksti väljendusrikkalt, järgides kirjandusliku häälduse norme, ja võib seda isegi pähe õppida.
12. Loeb eri žanrite eakohast ilukirjandust, kujundab selle põhjal oma moraalipõhimõtteid ja arendab lugemisoskust.
13. Arutab loetud teost klassikaaslastega, avaldab ja põhjendab oma isiklikku arvamust.
14. Kirjutab kokkuvõtlikult, jutustavalt, kirjeldavalt ja ka tervikliku sisuga arutlustekstide elementidega, leides neile sidusa sõnalise väljenduse.

Praktilised tööd: õpilased loovad visuaalse postri või infograafika, mis illustreerib kirjanduslikke liikumisi nagu realism, modernism või avangardism, kasutades näiteks teoseid "Nõnda rääkis Zarathustra" või "Looming". Iga rühm võtab ühe kirjandusliku stiili ja uurib selle võtmelemente piltide, tsitaatide ja lühikeste selgituste kaudu.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi: õpilased külastavad kohalikku raamatukogu või kirjanduslikku keskust ja otsivad üles ajaloolisi paralleele loetud teostes, näiteks Bulgakovi "Koera süda" või Kivirähki "Rehepapp", ning arutlevad, kuidas ajalugu mõjutab inimesi ja nende kirjanduslikke saatusi.

Teema	Õppesisu
XIX sajandi lõpp ja XX sajandi algus - meeleolud, ootused, tegelased.	Õppesisu: Nietzsche F. "Nõnda rääkis Zarathustra". Gorki M. "Vana naine Izerghil". Gorki M. "Laul Pistrikust". Blokh A. "Kättemaks" Eessõna.
Sõnaga eksperimenteerimine. Täheendusega eksperimenteerimine.	Õppesisu: Realism. Modernism. Tutvumine mõistetega sümbolism, akmeism, futurism. Brjusov V. "Looming". Brjusov V. "Noorele luuletajale", "Emakeel". Balmont K. Luuletused. Blok A. "Tunnen Sind ette. Aastad mööduvad... ". Gumiljov N. "Võluv viiul", "Kaelkirjak". Ahmatova A. Luuletsükkel "Elukutse saladused". Ivanov G. "Kohvimasin, suhkrukoos, taldrik... ". Kunstiline revolutsioon. Avangardism. Hlebnikov V. Luuletused. Majakovski V. "Ma ise" (katkend). Severjanin I. Luuletused. Zoštšenko M. "Aristokraat". Ilf ja Petrov "Kaksteist tooli" (peatükk "Inimsööja Ellotška").
Inimelud ajaloo peeglis.	Õppesisu: A. Kivirähk "Rehepapp". Novikov-Priboi A. Katkend teosest "Tsushima". A. Platonov "Liivaõpetaja". V. Nabokov "Juhus". M. Šolohhov "Inimese saatus". A. Solženitsõn "Kui kahju". "Gulagi arhipelaag" (katkend).
Luuletaja laval. Inimene kitarriga.	Õppesisu: Bard. Võssotski V. Tsoi V. Jevtušenko J.
Teaduslik-fantastiline eksperiment.	Õppesisu: Bulgakov M. "Koera süda". Beljajev A. "Amfiibinimene". Bradbury R. "Veld".
Eakaaslased	Õppesisu: A. Kitzberg "Libahunt". Andrejev L. "Noored". Vampilov A. "Kuupäev". Unt M. "Hüvasti, kollane kass." Tendrjakov V. "Õhtu pärast lõpetamist". Tokareva V. "Kõige õnnelikum päev". Petruševskaja L. "Glitch". Gavalda A. "35 kilo lootust". Kushner A. "Aeg ei vali..."

2.2.5 Õpitulemused ja õppesisu klassiti (eestikeelne õppe)

5. KLASS

Õpitulemused 5. klassis

Õpilane:

1. loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt neli tervikteost;

2. loeb latusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist;
3. tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust;
4. loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi;
5. kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad;
6. väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri;
7. õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri;
8. eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;
9. nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust;
10. koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte;
11. nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte;
12. iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist;
13. järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut;
14. rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta;
15. kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste;
16. osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd;
17. esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse latusust, selgust ja tekstitäpsust;
18. mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele;
19. jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale;
20. jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal;
21. kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.

Praktilised tööd:

Loo koomiks põhinedes Erich Kästneri „Veel üks Lotte” või A. Lindgreni „Meisterdetektiiv Blomkvist”. Iga õpilane või rühm koostab koomiksi, mis kajastab raamatu peamisi sündmusi ja tegelasi.

Õpiprojektid:

Rühmaprojekt „Minu kodukoha rahvakalendri tähtpäevad”. Õpilased uurivad oma kodukoha rahvakalendri tähtpäevi ja kirjutavad lühikesed selgitused nende kohta, lisades rahvalaule ja lugusid. Projekti käigus õpivad nad tundma omakultuuri ja selle seoseid rahvalauludega.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi:

Matk loodusesse „Loodus ja luule”. Õpilased valivad luuletusi loodusest ja matkavad koos klassiga. Matka käigus loevad nad valitud luuletusi ja seovad neid ümbritseva loodusega, näiteks arutledes, kuidas loodus on olnud inspireeriv erinevatele autoritele.

Kogukonnapraktika:

„Eesti kodanik ja ühiskond” intervjuuprojekt. Õpilased teevad lühikesi intervjuusid oma pereliikmete või kogukonna vanemate liikmetega, uurides nende vaateid Eesti kodanikuühiskonna ja rahvussuhete teemadel. Nad koguvad lugusid ja kogemusi, mida hiljem klassis jagavad ja arutavad.

Teema	Õppesisu
Väärtused ja kõlblus	Erich Kästner „Veel üks Lotte”. A. Lindgreni „Meisterdetektiiv Blomkvist” John Ronald Reuel Tolkien „Kääbik” katkendid
Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus	Rahvalaulud, rahvakalendrid. Annely Lember “Isaga metsatööl”. E.Kippel „Meelis“
Kodus ja koolis	Andrus Kivirähk „Sirli, Siim ja saladused”
Kodanikuühiskond ja rahvussuhted	Leelo Tungal “See väike maa”. Heiki Vilep “Eestimaa”. E.Kippel „Meelis“
Mängiv inimene	Oskar Luts „Kapsapea”. Mark Twain “Prints ja kerjus”. Üks vabalt valitud luulekogu.
Rahvaluuletekstid	Rahvalaulud: töölaulud, laulud tarkusest ja rumalusest, maagilised laulud, loitsud. Kalevala lood. Vana aja lood ja laulud. Looma- ja imemuinasjutud. Loodusluule. Erinevate rahvaste muinasjutud. Hiiu- ja vägilasmuistendid (Kalevipoeg, Suur Tõll). Piiblilood, erinevate rahvaste müüdid.
Põhjalikumalt käsitletavad autorid	Sissevaateid Friedrich Robert Faehmanni, Andrus Kiviräha, Friedrich Reinhold Kreutzwaldi, Astrid Lindgreni ja Leelo Tungla ning mõne paikkondlikult tähtsa kirjaniku elu-, tegevus- ja loomingulukku.

6. KLASS

Õpitulemused 6. klassis

Õpilane:

1. loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt neli tervikteost;
2. loeb ladusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist;
3. tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust;
4. loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi;

5. kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad;
6. väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri;
7. õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri;
8. eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;
9. nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust;
10. koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte;
11. nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte;
12. iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist;
13. järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut;
14. rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta;
15. kirjutab eri žanis omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste;
16. osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd;
17. esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust;
18. mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele;
19. jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale;
20. jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal;
21. kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.

Praktilised tööd

Õpilased valivad ühe tegelase teosest nagu „Harry Potteri sari“, „Eragon“ või „Kääbik“ ja loovad selle põhjal visuaalse kunstiteose (joonistuse, kollaaži või mudeli). Nad peavad selgitama oma loomeprotsessi ja seda, kuidas nad tõlgendasid tegelase omadusi ja sümboleid.

Õpiprojektid

Projekt „Kalevipoeg ja teised kangelased“: rühmaprojekt, kus õpilased uurivad ja võrdlevad „Kalevipoega“ teiste müütiliste või kirjanduslike kangelastega, nagu näiteks Herakles. Nad loovad esituse, kus nad esitlevad nende kangelaste omadusi, võitlusi ja sümboolikat.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi

Loodus ja müüdid: matk loodusesse, kus õpilased arutlevad Kreutzwaldi „Kalevipoja“ või Faehlmanni „Müütiliste muistendite“ üle ja seovad mütoloogia looduses esinevate nähtustega (järved, kivid, metsad). Nad loevad katkendeid ja otsivad looduse mütoloogilisi tähendusi.

Teema	Õppesisu
Mütoloogia ja rahvapärinus	Fr. R. Kreutzwald — „Kalevipoeg” (katkendeid) Fr. R. Faehlmann — „Müütilised muistendid” Imemuinasjutud
Fantaasia ja maagia	J.K. Rowling — „Harry Potteri sari” katkendid Christopher Paolini — „Eragon” J.R.R. Tolkien — „Käabik”
Ajalugu ja rahvuslik võitlus	E. Bornhöhe — „Tasuja”
Elu ja täiskasvanuks saamine	Oskar Luts — „Kevade” katkendid Silvia Rannamaa — „Kadri” Juhan Parijõgi — „Teraspoiss”
Moraal ja kiusatus	James Krüss — „Timm Thaler ehk Müüdüd naer” Otfried Preussler — „Krabat”
Luule ja tunded	Vabalt valitud luulekogu

7. KLASS

Õpitulemused 7. klassis

Õpilane:

1. loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt nelja loetud tervikteost
2. loeb ladusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja -mudeleid, hindab oma lugemisoskust ning juhib oma lugemisprotsessi
3. loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid
4. tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust
5. selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast
6. kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes
7. eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid
8. leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi
9. toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi
10. nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte

11. teeb kokkuvõtte teose süžest, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid
12. analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga
13. rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta
14. kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujundid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes
15. võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi
16. kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste
17. hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistusnõudeid
18. osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd
19. koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara
20. esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust
21. kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid

Praktilised tööd

Krimimõistatuse loomine: õpilased loovad oma krimimõistatuse, kus nad järgivad klassikalise detektiiviloo struktuuri, näiteks „Baskerville’ide koera” või „Apteeker Melchiori” sarja stiilis. Õpilased saavad kasutada oma loovust, lisades ka mõistatuslikke vihjeid ja pöördeid.

Õpiprojektid

Noorteromaanide tegelaste analüüs: õpilased valivad ühe noorteromaani tegelase, näiteks „Nullpunktist” või „Müürililleks olemise iseärasustest”, ning koostavad selle põhjal infograafika, kus nad analüüsivad tegelase arengut, probleeme ja suhteid teiste tegelastega.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi

Krimi- ja noorteromaanide jalutuskäik: õpilased saavad osaleda mängulisel jalutuskäigul linnas, kus nad lahendavad erinevaid vihjeid ja ülesandeid, mis on seotud loetud kriminaal- ja noorteromaanidega. Iga peatuse juures peavad nad leidma seoseid raamatuga või lahendama mõistatuse.

Teema	Õppesisu
Kriminaalromaanid	I. Hargla — „Apteeker Melchiori” sari A. Conan Doyle — „Baskerville’ide koer” A. Christie — romaanid
Noorteromaanid	M. Karu — „Nullpunkt” K. Kivirüüt — „Okultismiklubi”

	H. Nõu — „Pea suu” K. Piiper — „Tõde või tegu” S. Chbosky — „Müüriks olemise iseärasused” J. Green — romaanid J. Jägerfeld — „Minu suurejooneline elu”, „Superkoomik”
Luule	L. Koidula — luule
Loodus ja folkloor	G. Rõõm — „Kaarnapuu”

8. KLASS

Õpitulemused 8. klassis

Õpilane:

1. loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt nelja loetud tervikteost;
2. loeb lodusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja -mudeleid, hindab oma lugemisostust ning juhib oma lugemisprotsessi;
3. loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid;
4. tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust;
5. selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast;
6. kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes;
7. eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;
8. leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi;
9. toob esile luuletuse temaatilisi ja lüüriisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi;
10. nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte;
11. teeb kokkuvõtte teose süžest, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid;
12. analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga;
13. rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta;
14. kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujundid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes;
15. võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi;

16. kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste;
17. hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistusnõudeid;
18. osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd;
19. koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara;
20. esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust;
21. kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.

Praktilised tööd

Allegoorilise posteri loomine: õpilased valivad mõne allegoorilise teose või tegelase, näiteks „Väike prints” või „Alkeemik”, ja loovad visuaalse postri, mis illustreerib teose peamisi allegooriaid ja sümboleid. Nad peavad selgitama, kuidas kujutatud sümbolid peegeldavad teose filosoofilisi ideid.

Õpiprojektid

Filmi ja raamatu võrdlusprojekt: õpilased võrdlevad kirjandusteost ja selle põhjal valminud filmi.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi

Kirjanduslik jalutuskäik: õpilased saavad osaleda kirjanduslikul jalutuskäigul, kus nad peavad külastama teoseid ja tegelasi sümboliseerivaid kohti. Igas peatuses saavad nad arutada loetud teose moraalseid või ühiskondlikke teemasid, näiteks „Kuristik rukkis” või „Kärbeste jumal” kontekstis.

Teema	Õppesisu
Luulekogu	Soovituslikud autorid: Betti Alver, Merilaas, Kaplinski, Suuman, Rummo, Liiv, Kareva, Suits, Under
Filosofiline ja allegooriline proosa	Antoine de Saint-Exupery — „Väike prints” Paulo Coelho — „Alkeemik”
Näidend	F. R. Kreutzwald, „Kalevipoeg” (katkendeid)
Ühiskonna peegel kirjanduses	J.D. Salinger — „Kuristik rukkis” William Golding — „Kärbeste jumal” George Orwell — „Loomade farm”
Noorte- ja fantaasiakirjandus	Philip Pullman — „Kuldne kompass” R. Reinaus — „Must vares”, „Verikambi”, „Vaevatud” M. Laurik — „Mina olen surm” Suzanne Collins — „Näljamängud” Stephen King — „Lemmikloomasurnuaiad”

9. KLASS

Õpitulemused 9. klassis

Õpilane:

1. loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt nelja loetud tervikteost;
2. loeb ladusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja -mudeleid, hindab oma lugemisoskust ning juhib oma lugemisprotsessi;
3. loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid;
4. tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust;
5. selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast;
6. kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes;
7. eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;
8. leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi;
9. toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi;
10. nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte;
11. teeb kokkuvõtte teose süžees, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid;
12. analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga;
13. rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta;
14. kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujudid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes;
15. võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi;
16. kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste;
17. hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistusnõudeid;
18. osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd;
19. koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara;

20. esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust;
 21. kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.

Teema	Õppesisu
Ajalooline romaan	Albert Kivikas - „Nimed marmortahvil” Erich Maria Remarque „Läänerindel muutuseta”
Luulekogu	Juhan Liiv, M. Under, H. Runnel, L. Tungal, Lydia Koidula
Novell	August Gailit „Toomas Nipernaadi” Friedebert Tuglas - “Popi ja Huhuu” Allan Poe - “Ovaalne portree”
Eepos	Vana-Kreeka eeposed Prantsuse eepos "Rolandi laul" Anglosaksi eepos "Beowulf" Germaani eepos "Nibelungide laul" E. Raua „Kalevipoja“ adaptatsioon
Näidend	August Kitzberg - „Libahunt”, „Kauka jumal” Eduard Vilde - „Pisuhänd”
Autobiograafiline romaan	Jaan Kross - „Wikmani poisid” Juhan Liiv - „Vari” Friedebert Tuglas - “Väike Illimar”
Ajalooline seiklusjutt	E. Bornhöhe - „Tasuja” Jules Verne - “Viieteistaastane kapten”
Draama	Sass Henno - „Mina olin siin” Mari Järve - „Esimene aasta” Aidi Vallik- „Kuidas elad, Ann?” või „Mis teha, Ann?” või „Mis sinuga juhtus, Ann?” Valev Uibopuu - „Janu”
Noorsooromaan	Helga Nõu - „Kuues sõrm”, „Pea suu!” Lille Roomets - “Mina ja August” Anne Muhonen - „Greibikollane tulevik”

2.3 EESTI KEELE TEISE KEELENA AINEKAVA PÕHIKOOLOLILE (kakskeelne õppe)

2.3.1 Õppeaine kirjeldus

Muu kodukeelega õpilased õpivad eesti keelt teise keelena eesmärgiga lõimuda Eesti ühiskonda ning tulla edukalt toime nii koolis kui ka väljaspool kooli.

Eesti keel on paljudele muu kodukeelega õpilastele emakeele kõrval esimene õpitav keel. Seetõttu on eriti oluline õppe huvitavus ja jõukohasus, et tekiks ja säiliks õpimotivatsioon. Õppetöös kasutatakse tänapäevaseid ja kaasahaaravaid õppematerjale ning autentseid lugemis- ja kuulamistekste, mis hoiavad õpilasi kursis ühiskonnas toimuvaga ja tekitavad eesti keele kasutamise soovi. Keeletundides kasutatakse inspireerivaid aktiivõppemeetodeid, mis toetavad eri õpistiiliga õpilasi, võimaldavad õpilastel keelt eesmärgipäraselt kasutada ja aitavad luua keelest süsteemse arusaamise. Õppeprotsessis arendatakse õpilaste õpioskusi, oskust teha koostööd ja töötada iseseisvalt ning kasutada tõhusaid keeleõppevõtteid. Kasutatakse keelekeskkonna võimalusi: õpilasi suunatakse jälgima eestikeelset meediat, suhtlema eesti keeles väljaspool koolitunde, osalema eestikeelsetel üritustel, kutsutakse tundidesse eestikeelseid külalisi jmt.

Eesti keelt õppides väärtustatakse ka teisi keeli ja kultuure, eriti õpilaste päritolukultuuri.

Eesti keele kui teise keele õppes keskendutakse järgmistele teemavaldkondadele: mina ja teised; kodu ja lähiümborus; Eesti ja maailm; igapäevaelu; õppimine ja töö. Iga valdkonnaga tegeldakse korduvalt vastavalt õpilaste keeleoskustasemele, kogemustele, huvidele ning vajadustele. Eesti keele tunnis suheldakse peamiselt eesti keeles. Vajaduse korral kohandab õpetaja oma keele tasemekohaseks ja/või jagab toetavaid selgitusi.

Eesti keele kui teise keele õpetaja teeb koostööd teiste õppeainete õpetajatega, et toetada keeleliselt teiste ainete omandamist ning aidata õpilastel näha ainetevahelisi seoseid.

Eesti keele kui teise keele õpetamisel lähtutakse ainevaldkonna üldpõhimõtetest.

2.3.2 Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud

I kooliastme õpitulemused

3. klassi lõpetaja:

1. saab aru lihtsast selgest aeglasest seotud kõnест;
2. saab aru eakohastest lühikestest lihtsatest suulistest tekstidest, nagu juhised, teated, sõnumid jmt;
3. saab üldiselt aru lühikestest aeglastest selgetest salvestistest, nagu saatelõigud, lühifilmid jmt;
4. leiab ja mõistab vajalikku olmeteavet lihtsamatest tarbetekstidest, näiteks sõidu- ja tunniplaanid, ajakavad, kuulutused, teated, reklaamid, menüüd, juhised, hoiatused jmt;
5. saab üldjoontes aru tava-suhtluse lihtsatest kirjalikest sõnumitest ja kirjadest;
6. saab aru lihtsamal keeles ilukirjandus- ja meediatekstide põhisisust;
7. leiab talle vajalikku teavet trüki- ja veebisõnastikest ning teatmeteostest;
8. kasutab igapäevaseid viisakusväljendeid;
9. kirjeldab ja tutvustab lihtsal viisil inimesi, kohti, asju ja tegevusi;
10. jutustab endale olulistest sündmustest;
11. väljendab ja selgitab lühidalt oma arvamusi, kavatsusi, vajadusi, meeldimist ja mitte-meeldimist;
12. suhtleb vestluspartneri toel lihtsamates endale vajalikes ja huvipakkuvates olukordades;
13. esitab küsimusi tavatoimingute kohta ja vastab küsimustele, teeb ettepanekuid ja vastab teiste ettepanekutele, väljendab nõustumist või keeldumist;
14. kirjutab lühikesi lihtsaid sõnumeid endale olulistel teemadel;
15. kirjutab sidusat teksti oma eluoluga seotud teemadel;
16. paneb kuulmise järgi kirja lühikest lihtsat infot;
17. valdab tavaolukordades suhtlemisel vajalikku põhisonavara;
18. tuletab konteksti põhjal mõne tundmatu sõna tähenduse;
19. kasutab grammatika põhitarindeid tuttavas olukorras üldjoontes arusaadavalt;
20. hääldab sõnu ja lauseid piisavalt selgelt ja arusaadavalt;

II kooliastme õpitulemused

1. 6. klassi lõpetaja:

2. tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades;
3. saab aru lühematest lihtsamatest teadetest, sõnumitest, juhistest ja kirjadest;
4. saab aru tuttava sisu ja selge ülesehitusega suulistest ja kirjalikest meediatekstidest;
5. saab aru eakohase eestikeelse filmi põhisisust;
6. leiab ja mõistab asjakohast teavet tarbetekstidest, näiteks teated, kirjad, voldikud, kuulutused, reklaamid, juhised, hoiatused jmt;
7. loeb eakohast ilukirjandusteksti ja mõistab selle põhisisu;
8. leiab vajalikku teavet trüki- ja veebisõnastikest ning teatmeteostest;
9. räägib lihtsate seostatud lausetega tuttavatel teemadel;

10. vestleb kaaslastega, esitab küsimusi ja vastab neile;
11. jagab lihtsamaid juhiseid, teeb ettepanekuid ja vastab neile;
12. kirjeldab sündmusi, olukordi, kohti, tegevusi ja inimesi;
13. väljendab ja selgitab oma vajadusi, soove ja emotsioone, tuleb toime igapäevaelu olukordades;
14. vahendab raamatu või filmi põhisisu ning väljendab oma muljeid ja mõtteid;
15. avaldab arvamust tuttavatel teemadel ja põhjendab oma seisukohta;
16. kirjutab ja täidab lihtsamaid tarbetekste, nagu kutse, sõnum, ekiri, avaldus, ankeet;
17. kirjutab kirjeldavaid ja jutustavaid tekste tuttavatel teemadel;
18. valdab põhisõnavara, vajadusel lihtsustab sõnumit või sõnastab oma teksti ümber;
19. tuletab konteksti põhjal sõnade tähendusi;
20. kasutab grammatika põhitarindeid võrdlemisi korrektselt;
21. hääldab sõnu ja lauseid üldiselt selgelt ja arusaadavalt.

III kooliastme õpitulemused

9.klassi lõpetaja:

1. kasutab teadlikult eesti keele oskuse arendamiseks keelekeskkonnavõimalusi;
2. saab aru erisuguse pikkuse ja keerukusega suuliste tekstide põhisisust;
3. jälgib vilunud kõnelejate elavat mõttevahetust ning saab aruselgelt struktureeritud diskussioonist;
4. jälgib eakohaseid ettekandeid ja esitlusi, leiab infot ja teeb kokkuvõtte;
5. saab aru enamikest suulistest ja kirjalikest üldkeelsetest tarbe- ja meediatekstidest;
6. jälgib ja mõistab eakohaste arvamuse- ja probleemartiklite arutluskäiku;
7. loeb eakohaseid eri žanris ilukirjandustekste, analüüsib nende sisu ja mõistab sõnumit;
8. suhtleb ettevalmistuseta küllaltki ladusalt, väljendab oma seisukohti, tundeid ja soove, reageerib kaaslaste jutule;
9. osaleb arutelus, väljendub selgelt ja üksikasjalikult mitmesugustel teemadel, esitab argumentide ja näidetega toetatud seisukohti ja põhjendusi;
10. peab selgelt struktureeritud ettekande, toob välja olulisemad seisukohad ning poolt- ja vastuargumentid;
11. kirjutab eri tüüpi tarbetekste, näiteks avaldus, motivatsioonikiri, elulookirjeldus, seletuskiri, e-kiri, ning vormistab need korrektselt;
12. kirjutab jutustavaid ja kirjeldavaid tekste nii realistlikus kui ka fantastilises laadis;
13. kirjutab arutlevaid tekste, esitab poolt - ja vastuargumente, toob näiteid ning sõnastab kokkuvõtte;
14. kirjutab raamatu -, filmi - või teatriarvustuse;
15. valdab üldsõnavara, väljendub selgelt, täpselt ja varieeruvalt;
16. valdab grammatika tarindeid;
17. hääldab sõnu ja lauseid selgelt ja loomulikult;
18. arvestab keeleliste vahendite valikul suhtluse eesmärki, partnerit ja olukorda;
19. ühendab laused selgelt ja loogiliselt sidusaks tekstiks, liigendab teksti lõikudeks;
20. järgib õigekirjareegleid.

2.3.3 Õpitulemused ja õppesisu kooliastmeti ja klassiti

I kooliastme õpitulemused

Õpilane:

1. saab aru lihtsast selgest aeglasest seotud kõnest;
2. saab aru eakohastest lühikestest lihtsatest suulistest tekstidest, nagu juhised, teated, sõnumid jmt;
3. saab üldiselt aru lühikestest aeglastest selgetest salvestistest, nagu saatelõigud, lühifilmid jmt;
4. leiab ja mõistab vajalikku olmeteavet lihtsamatest tarbetekstidest, näiteks sõidu- ja tunniplaanid, ajakavad, kuulutused, teated, reklaamid, menüüd, juhised, hoiatused jmt;
5. saab üldjoontes aru tavasuhtluse lihtsatest kirjalikest sõnumitest ja kirjadest;
6. saab aru lihtsamases keeles ilukirjandus- ja meediatekstide põhisisust;
7. leiab talle vajalikku teavet trüki- ja veebisõnastikest ning teatmeteostest;
8. kasutab igapäevaseid viisakusväljendeid;
9. kirjeldab ja tutvustab lihtsal viisil inimesi, kohti, asju ja tegevusi;
10. jutustab endale olulistest sündmustest;
11. väljendab ja selgitab lühidalt oma arvamusi, kavatsusi, vajadusi, meeldimist ja mitte-meeldimist;
12. suhtleb vestluspartneri toel lihtsamates endale vajalikes ja huvipakkuvates olukordades;
13. esitab küsimusi tavatoimingute kohta ja vastab küsimustele, teeb ettepanekuid ja vastab teiste ettepanekutele, väljendab nõustumist või keeldumist;
14. kirjutab lühikesi lihtsaid sõnumeid endale olulistel teemadel;
15. kirjutab sidusat teksti oma eluoluga seotud teemadel;
16. paneb kuulmise järgi kirja lühikest lihtsat infot;
17. valdab tavaolukordades suhtlemisel vajalikku põhioskavara;
18. tuletab konteksti põhjal mõne tundmatu sõna tähenduse;
19. kasutab grammatika põhitarindeid tuttavas olukorras üldjoontes arusaadavalt;
20. hääldab sõnu ja lauseid piisavalt selgelt ja arusaadavalt.

II kooliastme õpitulemused

Õpilane:

1. tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades;
2. saab aru lühematest lihtsamatest teadetest, sõnumitest, juhistest ja kirjadest;
3. saab aru tuttava sisu ja selge ülesehitusega suulistest ja kirjalikest meediatekstidest;
4. saab aru eakohase eestikeelse filmi põhisisust;
5. leiab ja mõistab asjakohast teavet tarbetekstidest, näiteks teated, kirjad, voldikud, kuulutused, reklaamid, juhised, hoiatused jmt;
6. loeb eakohast ilukirjandusteksti ja mõistab selle põhisisu;
7. leiab vajalikku teavet trüki- ja veebisõnastikest ning teatmeteostest;
8. räägib lihtsate seostatud lausetega tuttavatel teemadel;
9. vestleb kaaslastega, esitab küsimusi ja vastab neile;
10. jagab lihtsamaid juhiseid, teeb ettepanekuid ja vastab neile;

11. kirjeldab sündmusi, olukordi, kohti, tegevusi ja inimesi;
12. väljendab ja selgitab oma vajadusi, soove ja emotsioone, tuleb toime igapäevaelu olukordades;
13. vahendab raamatu või filmi põhisisu ning väljendab oma muljeid ja mõtteid;
14. avaldab arvamust tuttavatel teemadel ja põhjendab oma seisukohta;
15. kirjutab ja täidab lihtsamaid tarbetekste, nagu kutse, sõnum, e-kiri, avaldus, ankeet;
16. kirjutab kirjeldavaid ja jutustavaid tekste tuttavatel teemadel;
17. valdab põhisisu, vajaduse korral lihtsustab sõnumit või sõnastab oma teksti ümber;
18. tuletab konteksti põhjal sõnade tähendusi;
19. kasutab grammatika põhitarindeid võrdlemisi korrektselt;
20. hääldab sõnu ja lauseid üldiselt selgelt ja arusaadavalt.

III kooliastme õpitulemused

Õpilane:

1. kasutab teadlikult eesti keele oskuse arendamiseks keelekeskkonna võimalusi;
2. saab aru erisuguse pikkuse ja keerukusega suuliste tekstide põhisisuks;
3. jälgib vilunud kõnelejate elavat mõttevahetust ning saab aru selgelt struktureeritud diskussioonist;
4. jälgib eakohaseid ettekandeid ja esitlusi, leiab infot ja teeb kokkuvõtte;
5. saab aru enamikust suulistest ja kirjalikest üldkeelsetest tarbe- ja meediatekstidest;
6. jälgib ja mõistab eakohaste arvamus- ja probleemartiklite arutluskäiku;
7. loeb eakohaseid eri žanris ilukirjandustekste, analüüsib nende sisu ja mõistab sõnumit;
8. suhtleb ettevalmistuseta küllaltki ladusalt, väljendab oma seisukohti, tundeid ja soove, reageerib kaaslaste jutule;
9. osaleb arutelus, väljendub selgelt ja üksikasjalikult mitmesugustel teemadel, esitab argumentide ja näidetega toetatud seisukohti ja põhjendusi;
10. peab selgelt struktureeritud ettekande, toob esile olulisemad seisukohad ning poolt- ja vastuargumendid;
11. kirjutab eri tüüpi tarbetekste, näiteks avaldus, motivatsioonikiri, elulookirjeldus, seletuskiri, e-kiri, ning vormistab need korrektselt;
12. kirjutab jutustavaid ja kirjeldavaid tekste nii realistlikus kui ka fantastilises laadis;
13. kirjutab arutlevaid tekste, esitab poolt- ja vastuargumente, toob näiteid ning sõnastab kokkuvõtte;
14. kirjutab raamatu-, filmi- või teatriarvustuse;
15. valdab üldsõnavara, väljendub selgelt, täpselt ja varieeruvalt;
16. valdab grammatika tarindeid;
17. hääldab sõnu ja lauseid selgelt ja loomulikult;
18. arvestab keeleliste vahendite valikul suhtluse eesmärki, partnerit ja olukorda;
19. ühendab lausungid selgelt ja loogiliselt sidusaks tekstiks, liigendab teksti lõikudeks;
20. järgib õige kirjareegleid.

1.KLASS

Õpitulemused 1. klassis

Õpilane:

1. oskab öelda ja kirjutada oma nime;
2. oskab tervitada, hüvasti jätta, vabandada, väljendada tänu ning palvet;
3. teab sõnu temaatika piires;
4. oskab anda teavet enda ja klassikaaslaste kohta õpitud sõnavara piires;
5. oskab suhelda lihtsates suhtlusolukordades;
6. tutvustab ennast ja oma sõpru;
7. tunneb tähestikku;
8. oskab kirjutada trükitähtedega;
9. suudab arusaadava hääldusega lugeda;
10. saab aru tuttavatest sõnadest ja lühilausestest;
11. saab loetu, kuulatu, nähtu põhjal küsimustele vastata;
12. nimetab õppeaineid;
13. teab kehaosade nimetusi õpitud sõnavara piires;
14. oskab teha veatult ära kirja õpikust ja tahvlilt;
15. räägib lemmiktegevustest;
16. teab eestikeelseid salme ja laule;
17. oskab loendada 20 piires;
18. laulab eestikeelseid laule;
19. oskab õnnitleda inimesi tähtpäevade puhul;
20. loeb õige intonatsiooniga õpitud sõnu ja väljendeid;
21. tunneb ära õpitava keele.

Praktilised tööd

Nimemärgi loomine: Iga õpilane valmistab endale nimemärgi, kus on kirjutatud tema nimi trükitähtedega. Nad kaunistavad oma nimemärgi piltidega, mis esindavad nende lemmiktegevusi või lemmikvärve.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi

Õppekäik parki: Klass külastab lähedal asuvat parki, kus nad õpivad puude ja lindude nimetusi. Iga laps saab leida oma lemmikpuu või -linnu ning hiljem jagab klassis oma kogemust, kasutades lihtsaid lauseid (nt "See on kask", "Ma nägin sinilindu").

Kogukonnapraktika

Eesti rahvakalendri tähtpäevade tähistamine: Õpilased osalevad mardipäeva või kadripäeva tähistamisel. Nad valmistavad kostüüme ja õpivad mardipäeva või kadripäeva kombestikku.

Teema ja tunnimahut	Õppesisu/õppetegevused
Mina ja teised.	Õppesisu: Tervitamine, vabandamine, enese, pereliikmete ja kaaslaste tutvustamine ja kirjeldamine, välimus. Perekonnaliikmed. Inimeste elukutsed.
Kodu ja lähiümbrus.	Õppesisu: Kodu: asukoht (nt linn, küla, asula, tänav, telefoninumber) mööbel, kodus olevad asjad. Kodused tegevused, perekondlikud sündmused (nt sünnipäevad). Koduümbrus kodukoha loodus (nt lilled, puud, põõsad, linnud, loomad). Loodusnähtused. Aastaajad ja ilm. Kodu- ja metsloomade, lindude nimetused, nende välimus. Puude ja lillede nimetused. Looduse kaitsmine. Värvide nimetused
Eesti ja maailm.	Õppesisu: Suuremad linnad Eestis. Aastaring (kalender, aastaajad, nädalapäevad, kuude nimetused, kuupäevad); rahvakalendri tähtpäevad (nt mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlapäev), sõbrapäev, emadepäev. Naaberriigid (pealinnad, põhirahvused, keel), rahvussümboolika.
Igapäevaelu	Õppesisu: Nädalapäevade ja kuude nimetused. Kauplused: kaupade nimetused, suhtlemine müüjaga, ostmine- maksmine. Rahaühikud. Kellaeg. Minu hommik. Arvud ja loetlemine 20 piires.
Õppimine ja töö.	Õppesisu: Kool ja klassiruum, seal leiduvad esemed. Õppeainete nimetused. Tegevused tunnis. Lemmiktund. Käitumine koolis. Koolipäev (kool ja klass, õppeained ja tunniplaan, koolitarbed, õppetegevused, kell ja kellaeg). Koolitee.

2.KLASS

Õpitulemused 2. klassis

Õpilane:

1. oskab öelda ja kirjutada oma nime;
2. oskab tervitada, hüvasti jätta, vabandada, väljendada tänu ning palvet;
3. teab sõnu temaatika piires;
4. oskab anda teavet enda ja klassikaaslaste kohta õpitud sõnavara piires;
5. kirjutab väikseid kirjatähti ja suuri kirjatähti;
6. kirjutab ümber õpitud fraase ja lauseid;
7. loeb õige intonatsiooniga rõhu ja rütmiga dialooge, lühitekste, luuletusi;
8. saab aru tuttava sõnavaraga lausetest;
9. saab loetu, kuulatu, nähtu põhjal küsimustele vastata;
10. räägib lemmiktegevustest;
11. oskab õnnitleda inimesi tähtpäevade puhul;
12. loetleb numbreid;

13. jutustab oma perest ja sõpradest, kirjeldab neid;
14. jutustab kodukohast;
15. jutustab kodustest töödest ja pere sündmustest;
16. nimetab aastaaegu;
17. nimetab rahvakalendri tähtpäevi;
18. räägib koolipäevast.
19. räägib tegevustest klassis.
20. oskab nimetada toite, mis talle maitsevad ja ei maitse;
21. nimetab juurvilju õpitud sõnavara piires;
22. nimetab, mis tal seljas, jalas, käes, peas on.
23. nimetab, mis loomad, linnud ja putukad elavad Eestimaa metsades.

Praktilised tööd

Päevakava loomine: Õpilased loovad oma päevakava, kasutades väikseid ja suuri kirjatähti. Nad kirjutavad, mis kell nad ärkavad, lähevad kooli, millal neil on söömine, mängimine ja õppimine. Nad kaunistavad oma päevakava piltidega, mis aitavad tegevusi visualiseerida.

Õpiprojektid

Minu kodukoht plakatil: Õpilased loovad plakati, kus nad tutvustavad oma kodukohta ja selle loodust (nt metsad, linnud, loomad). Plakatile lisatakse ka lihtsaid lauseid, nagu „See on minu kodu“, „Metsas elab rebane“. See aitab arendada sõnavara kodukoha ja looduslike elementide kohta.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi

Metsaretk ja looduse vaatlus: Õpilased käivad õpetajaga metsas või pargis ja õpivad tundma Eesti metsas elavaid loomi, linde ja putukaid. Iga õpilane valib ühe looma või linna, mida nad hiljem klassis tutvustavad, kasutades õpitud sõnavara.

Kogukonnapraktika

Rahvakalendri tähtpäevade tähistamine: Õpilased tähistavad ühte rahvakalendri tähtpäeva, näiteks mardipäeva või kadripäeva. Nad saavad teada, millised on vastavad kombed ja valmistavad sobivaid kostüüme, harjutades samal ajal vastavaid tervitusi ja hüvastijätu vorme.

Teema ja tunnihaht	Õppesisu/õppetegevused
Mina ja teised.	Õppesisu: Kõneetikett ja selle kasutamine. Enese, pereliikmete, kaaslaste ja sõprade tutvustamine ning kirjeldamine. Sünnipäev. Minu päevakava. Koolivaheaeg. Iseloom.
Kodu ja lähiümbus.	Õppesisu: Kodukoht; kodukoha loodus. Riided. Külla kutsumine. Tuba. Ametid. Perekond.
Eesti ja maailm.	Õppesisu: Eestimaa. Rahvakalendri tähtpäevad. Eesti taevas, ilm, loodus, mets, linnud, putukad.

Igapäevaelu.	Õppesisu: Tervitused ja hüvastijätud. Arvud ja loetlemine 50 piires. Nädalapäevad, kuud, aastaajad. Kellaeg. Toiduained, puuviljad ja juurviljad. Tervislik ja ebatervislik toit.
Õppimine ja töö.	Õppesisu: Kool. Tegevused klassis. Koolitoit. Lemmiktegevused, mängude käsklused ja juhendid.

3. KLASS

Õpitulemused 3. klassis

Õpilane:

1. teab sõnu temaatika piires;
2. tutvustab ennast ja oma sõpra ja/või pinginaabrit;
3. küsib nime;
4. ütleb oma vanuse;
5. küsib sõbralt tema aadressi, telefoni numbrit ja ütleb oma;
6. räägib endast õpitud sõnavara piires;
7. oskab tervitada, hüvasti jätta, vabandada, väljendada tänu ning palvet;
8. loeb õige intonatsiooniga rõhu ja rütmiga dialooge, lühitekste, luuletusi;
9. teab eestikeelseid salme ja laule;
10. oskab suhelda lihtsates suhtlusolukordades;
11. oskab õnnitleda inimesi tähtpäevade puhul;
12. loetleb numbreid 1-100;
13. jutustab oma perest ja sõpradest, kirjeldab neid;
14. nimetab Eesti suurimaid linnu;
15. nimetab Eesti naaberriike, nende pealinnu, rahvaid ja keeli;
16. räägib koolipäevast;
17. kirjutab ümber õpitud fraase ja lauseid;
18. saab aru lühikestest tööjuhenditest;
19. saab loetu, kuulatu, nähtu põhjal küsimustele vastata;
20. saab aru tuttava sõnavaraga lühitekstidest;
21. juhendamisel lõpetab fraase ja lauseid
22. nimetab rahvakalendri tähtpäevi;
23. suudab nimetada päevaegu, nädalapäevi, kuude ja aastaegade nimetusi;
24. suudab õpitud sõnavara piires rääkida igapäevaelust;
25. õigesti kirjutab harjutuste, mõistatuste, ristsõnade jt ülesannete lahendamiseks vajalikke sõnu.
26. oskab kasutada kõnes järgarvsõnu õpitud sõnavara piires;

Praktilised tööd

Peretutvustus plakatina: Iga õpilane loob plakati oma perest, kasutades õpitud sõnavara. Plakatile pannakse pereliikmete nimed, vanused ja lühike kirjeldus (nt hobid, ametid).

Õpiprojektid

Minu kodukoht ja maailm: Õpilased koostavad plakati või digitaalse esitluse oma kodukohast ja mõnest teisest riigist, mida nad valivad (nt Eesti ja naaberriik). Nad toovad välja erinevused ja sarnasused (nt pealinnad, rahvused, keeled, rahvakalendri tähtpäevad).

Õppetegevus väljaspool klassiruumi

Külastus postkontorisse või panka: Õpilased külastavad postkontorit või panka, kus nad saavad teada, kuidas erinevad dokumendid, näiteks õpilaspiletid ja pangakaardid, on seotud igapäevaeluga. Nad kasutavad võimalust harjutada viisakat kõneetiketti ja suhelda lihtsates olukordades.

Kogukonnapraktika

Rahvakalendri tähtpäevade tähistamine: Koos kogukonna või peredega tähistatakse ühte rahvakalendri tähtpäeva, näiteks jõule või vastlapäeva. Õpilased osalevad tähistamises ja kasutavad õpitud sõnavara, et rääkida sümboolikast ja rahvatraditsioonidest.

Teema ja tunnimah	Õppesisu/õppetegevused
Mina ja teised.	Õppesisu: Kõneetikett. Enese, pereliikmete, kaaslaste ja sõprade tutvustamine ning kirjeldamine. Inimese välimus. Keeled. Isikut tõendavat dokumendid, õpilaspilet, pangakaart.
Kodu ja lähiümbus.	Õppesisu: Kodukoht; kodukoha loodus; kodused toimingud; perekondlikud sündmused. Elektroonika. Telefonikõne.
Eesti ja maailm	Õppesisu: Aastaajad ja ilm. Rahvakalendri tähtpäevad, sümboolika. Pealinnad. Linnad. Riigid. Rahvus. Maad. Kohad.
Igapäevaelu	Õppesisu: Koolitöö. Pere. Arsti juures. Vaba aeg. Tegevused.
Õppimine ja töö.	Õppesisu: Nädal. Kellaeg. Minu päev. Arvud 100 piires. Arvutame eesti keeles. Koolipäev, tunniplaan. Koolivaheaeg

Taotletavad õpitulemused 3. klassi lõpuks osaoskuseti:

3. klassi lõpetaja väärtustab eesti keelt kui avaliku suhtluse vahendit ning saavutab eakohase **A2-keeleoskustaseme**, mis tähendab, et ta:

- 1) saab aru lihtsatest kirjalikest ja suulistest tekstidest;
- 2) väljendab oma vajadusi, kirjeldab lähiümbrust, inimesi ja toiminguid, osaleb lihtsas lühivestluses;
- 3) leiab vajalikku infot ümbritsevast keskkonnast;
- 4) koostab kirjalikke lihtsaid lühitekste;
- 5) teab mõningate Eestis ja oma kodukohas toimuvate ürituste nimetusi ja tuntud inimeste nimesid;
- 6) tunneb ja järgib esmaseid viisakusnorme.

4. KLASS

Õpitulemused 4. klassis

Õpilane:

1. saab aru lihtsatest, temale tuttavatest sõnadest, lühitekstidest ja lauludest;
2. tervitab ja jätab hüvasti, palub ja tänab;
3. tutvustab ennast ja oma kaaslast õpitud sõnara piires, küsib kaaslase nime;
4. suudab ütelda oma vanust;
5. mõistab ütelda oma ja küsida sõbra aadressi ning telefoninubrit;
6. suudab õige intonatsiooni, rõhu ja rütmiga lugeda õpitud dialooge, lühijutte ja luuletusi;
7. oskab kirjutada enda ja oma lähimate kaaslaste nime;
8. juhendamisel lõpetab lauseid ja fraase;
9. teeb veatut ära kirja õpikust ja tahvlilt;
10. räägib õpitud sõnavara piires kodust, perekonnast, oma huvidest;
11. teeb veatut ära kirja õpikust ja tahvlilt;
12. reageerib adekvaatselt väga lihtsatele küsimustele ja korraldustele;
13. soovib õnne sünnipäevaks;
14. saab aru kirjalikest lühitööjuhenditest;
15. oskab nimetada riigi nime, pealinna, oma rahvust ja keelt;
16. saab aru kirjalikest lühitööjuhenditest;
17. oskab nimetada päeva-aegu, nädalapäevi, kuude nimetusi ja aasta-aegade nimetusi;
18. õpitud sõnavara piires räägib Eestist, kodukohta ümbrusest;
19. jutustab õpitud sõnavara piires igapäevaelust, oskustest;
20. suudab õigesti kirjutada harjutuste, mõistatuste, ristsõnade jt ülesannete lahendamiseks vajalikke sõnu.
21. räägib õpitud sõnavara piires Eesti loodusest
22. tunneb Eesti hümnit;
23. räägib suve- ja talvetegemistest.

Praktilised tööd

Lemmikloomade mini-filmi tegemine: Õpilased loovad lühikese filmi oma lemmikloomast või unistuste lemmikloomast. Nad võivad kasutada oma telefoni kaameraid, et jäädvustada klippe lemmikloomade kohta ja rääkida, kuidas nad nendega tegelevad. Kui õpilastel pole lemmikloomi, võivad nad rääkida, millist looma nad tahaksid omada ja miks.

Õpiprojektid

Virtuaalne reis oma kodukohta: Õpilased kasutavad Google Mapsi või muud digitaalset platvormi, et teha klassikaaslastele "virtuaalne reis" oma kodukohta. Nad näitavad oma kodu, lemmikpaiku linna või küla ümbruses ning räägivad, miks need kohad neile olulised on.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi

Koduümbruse fotoseiklus: Õpilased lähevad seiklusele oma kodu ümbruses ja teevad fotosid loodusest, hoonetest või huvitavatest objektidest. Pärast naasmist koostavad nad väikese loo oma seiklusest ja näitavad pilte klassis, selgitades, mida nad nägid ja miks see neile huvitav oli.

Kogukonnapraktika

Pereintervjuu: Õpilased teevad intervjuu mõne pereliikmega, küsides küsimusi pereliikme lapsepõlve kohta, töö, huvide ja perekondlike sündmuste kohta. Intervjuu põhjal kirjutavad nad lühikese jutustuse ja esitavad selle klassis.

Teema ja tunnimah	Õppesisu/õppetegevused
Mina ja teised.	Õppesisu: Suhtlemine pereliikmete ja kaaslastega: pereliikmete, kaaslaste ja sõprade tutvustamine ning kirjeldamine.
Kodu ja lähiümbrus.	Õppesisu: Elu linnas ja maal. Kodu kirjeldamine: ruumid, sisustus. Avalikud kohad: park, väljak, haigla, kauplus, kino. Lemmikloomad: välimus, värv, suurus, nende eest hoolitsemine. Töövahendid ja kohustused kodus.
Eesti ja maailm	Õppesisu: Eestimaa. Eesti asukoht, sümbolika ja tähtpäevad. Linn ja maa. Eesti loodus. Eesti kirjandus, kunst. Eesti hümn.
Igapäevaelu.	Õppesisu: Tavalisemad päevatoimingud kodus ja koolis ning nende tegevustega seotud esemed/vahendid. Kodused toimetused. Söögikorrad. Turvaline liiklemine. Suhtlemine kaaslastega. Numbrid ja arvud. Suve- ja talvevaheaeg.
Õppimine ja töö.	Õppesisu: Aastaajad. Spordialad. Vaba aja tegevused. Minu huvid. Kuidas puhkan? Lihtsamad tegevused ja eelistused (muusika kuulamine, rattasõit, lemmiktoit jmt). Tegusõna olevik. Käskiv kõneviis. Klassis, tunnis ja e-koolis kasutatav sõnavara.

5. KLASS

Õpitulemused 5. klassis

Õpilane:

1. kasutab õpitud väljendeid ja lühilauseid oma vajaduste väljendamiseks ning oma lähiümbruse (pere, kodu, kool) kirjeldamiseks;
2. reageerib adekvaatselt lihtsatele küsimustele ja korraldustele;
3. on omandanud esmased teadmised õpitava keelega seotud kultuuriruumist;
4. saab aru igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest;
5. töötab õpetaja juhendamisel iseseisvalt, paaris ja rühmas;
6. koostab käsklauseid;
7. räägib ilmast Eestis;
8. kirjutab tänasest ilmast;
9. kirjutab kirja, saadab meili;
10. kirjeldab hoone asukohta, oma kodu ja tuba;
11. suudab tellida toite ja jooke;

12. küsib vähemalt kaheksat toidukaupa;
13. ütleb, kellega või millega midagi teeb;
14. räägib ilmast Eestis;
15. kirjutab tänasest ilmast;
16. oskab küsida ja vastata;
17. kasutab õpituid tegusõnu õiges vormis;
18. ütleb vähemalt 5 reeglit õpilasele koolis;
19. muudab laused eitavaks;
20. kasutab kohta väljendavaid sõnu: paremal- paremale; vasakul- vasakule, kõrval, vastas;
21. kirjeldab oma kodu ja tuba;
22. ütleb, kellega või millega midagi teeb;
23. on omandanud esimesed teadmised õpitava keelega seotud kultuuriruumist;
24. rakendab õpetaja juhendamisel varem omandatud õpioskusi ja -strateegiaid;
25. kirjeldab kolme lausega üht raamatut;
26. küsib vähemalt kaheksat toidukaupa;
27. ütleb, kus esemed asuvad;
28. teab Eesti naaberriike, nende pealinnu, riigikeeli.

Praktilised tööd Videopäevik ilmast: Õpilased filmivad või kirjutavad lühikese ilmastikuteate enda piirkonna ilmast, kasutades õpitud ilma väljendeid ja sõnavara. Nad saavad esitada selle klassile kas video või suulise ettekandena.

Õpiprojektid Virtuaalne toiduretsepti raamat: Õpilased loovad koos klassikaaslastega virtuaalse kokaraamatu, kus igaüks jagab oma lemmikretsepti ja toidukaupade loetelu. Nad lisavad ka juhised ja toiduvalmistamise protsessi. Projekti saab esitleda klassis ja arutada toitide päritolu.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi Külustus kohaliku kohviku või restorani virtuaalsesse menüüsse: Õpilased külastavad kohvikut (virtuaalselt või päriselus) ja õpivad, kuidas toitu ja jooke tellida, kasutades selleks menüüd ja teenindajaga suhtlemise harjutusi.

Kogukonnapraktika Lasteraamatute soovitude jagamine: Õpilased uurivad raamatukogus lasteraamatuid, valivad ühe oma lemmikraamatu ja jagavad klassikaaslastele soovitusi, miks see raamat meeldis. Nad saavad koostada ka väikese illustratsiooni või esitleda raamatu põhjal tehtud lugemisprojekti.

Teema ja tunnimah	Õppesisu/õppetegevused
Mina ja teised.	<p>Õppesisu: Enese ja kaaslaste tutvustus (nimi, rahvus, sugu, vanus, elukoht jmt) ning välimuse kirjeldus (kasv, kehaehitus, juuste ja silmade värv jmt), enesetunne (nt hea/halb tuju). Ühised tegevused sõpradega (mis mulle ja mu sõpradele meeldib teha). Viisakusväljendid (kellele mida ja kuidas öelda, kuidas käituda). Suvetegevusd. Lasteraamatud Pildi joonistamine ja rääkimine pildi alusel.</p>

Kodu ja lähiümbros.	Õppesisu: Pereliikmete ja lähisugulaste tutvustus (nimi, vanus, sugu) ning iseloomustus (amet, tegevusala, huvid). Kodu asukoha lühikirjeldus (riik, linn/maakoht, mõni iseloomustav omadussõna).
Eesti ja maailm	Õppesisu: Eesti riigi nimi, asukoht, pealinn, oma rahvus, keel. Linna ja maad iseloomustav põhisõnavara (maja, park, mets, mägi jmt). Aastaaegade nimetused ja põhilised aastaaegade ilma kirjeldavad väljendid (hea/halb ilm, päikeseline, vihmane jmt). Nutitelefon ja internet.
Igapäevaelu.	Õppesisu: Päevakavajärgsed tegevused kodus ja koolis (päevaplaan, kellaajad, õppeained, õppevahendid jmt). Hommikusöök, lõunasöök, õhtusöök). Söögid ja joogid. Lemmiktoit. Lemmikloom. Arvuti. Harrastused: lugemine, muusika, rattasõit, ilukirjandus.
Õppimine ja töö.	Õppesisu: Huviringid ja trennid. Iseloom ja välimus. Raamatukogu.

6. KLASS

Õpitulemused 6. klassis

Õpilane:

1. selgitab sõnade tähendust õpitud teemal;
2. suudab analüüsida enda- ja teiste omadusi;
3. võrdleb ennast teiste eakaaslastega ja suudab eristada kohustusi;
4. kirjeldab välimust ja iseloomu;
5. hindab oma teadmisi;
6. lahendab grammatilisi ülesandeid;
7. mõistab kuulamisharjutusi;
8. kirjutab lühikesi tekste õpitud temaatika piires.
9. võrdleb erinevate inimeste iseloomuomadusi;
10. suudab jagada majapidamiskohustusi;
11. osakab siduda mõisteid „kodu“, „ linn“ ja „riik“;
12. mõistab kirjutada oma või kellegi teise elu kohta;
13. mõistab kuulamisharjutusi;
14. saab õpitud temaatika piires aru lauseist ja sageli kasutatavaist väljendeist;
15. suudab õpitud temaatika piires jutustada tähtpäevadest, kommetest, kultuuritraditsioonidest;
16. võrdleb pereliikmete majapidamiskohustusi;
17. kirjeldab oma päevaplaani;
18. hindab asjade positiivseid ja negatiivseid aspekte;
19. suudab ühendada õppimist ja harrastusi;
20. kirjeldab oma harrastusi, suudab võrrelda enda ja oma sõprade harrastusi;

21. räägib suvetegemistest
22. oskab moodustada pikemaid lauseid, kasutades sidesõnu
23. räägib erinevatest muredest, oma tervisest, küsib inimestelt, kuidas nende tervis on.

Praktilised tööd Iseloomustava koomiksi loomine: Õpilased loovad koomiksi, kus nad tutvustavad iseennast ja oma sõpru läbi koomiksilugude. Nad kirjeldavad tegelaste välimust ja iseloomu, kasutades omadussõnu ja võrdlusi. Koomiks aitab lõbusal ja visuaalsel moel arendada sõnavara ja grammatikaoskusi.

Õpiprojektid Virtuaalne kodukoha tutvustamine: Õpilased valivad ühe oma kodukoha vaatamisväärsuse, teevad selle kohta lühikese video või slaidiesitluse ning tutvustavad seda klassikaaslastele. Nad kirjeldavad koha ajalugu, asukohta ja selle olulisust, arendades samal ajal eneseväljendust ja teadmisi Eesti kohta.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi Külustus kohalikku raamatukokku või looduskeskusesse: Õpilased saavad külastada raamatukogu või looduskeskust ja täita ülesandeid, mis hõlmavad info leidmist kohalike vaatamisväärsuste, loodusressursside või kirjanduse kohta. Nad jagavad oma avastusi klassis.

Kogukonnapraktika Intervjuu perearstiga: Õpilased koostavad küsimustiku tervisliku eluviisi kohta ja intervjuueerivad perearsti või tervishoiutöötajat. Hiljem jagavad nad oma õpitut klassis ja kirjutavad tervise teemal lühikese kokkuvõtte.

Teema ja tunnimah	Õppesisu/õppetegevused
Mina ja teised.	Õppesisu: Suhted sõprade ja lähikondlastega. Ühised tegevused ümbritsevate inimestega. Viisakas käitumine. Enese ja kaaslaste tutvustus (nimi, rahvus, sugu, vanus, elukoht jmt), võimed, tugevad ja nõrgad küljed. Inimestevahelised suhted. Suhtlemine kinos (õpilane esitab küsimusi antud teema raames ja suudab vasatata esitatud küsimustele). Õnnitlemine. Omadussõna mitmus.
Kodu ja lähiümbrus	Õppesisu: Avalikud kohad, rõõmsad ja kurvad sündmused peres, kohustused ja töövahendid kodus. Pereliikmete tutvustus (nimi, vanus, sugu,). Kodu asukoha lühikirjeldus (riik, linn/maakoht, mõni iseloomustav omadussõna jmt). Perekondlikud sündmused ja tähtpäevad, kodukoha vaatamisväärsused ja nende tutvustamine. Liitsõnad. Rahauhikud.
Eesti ja maailm	Õppesisu: Käitumine looduses. Eesti riiklikud tähtpäevad ja riigipühad, üldrahvalikud sündmused. Eesti riigi nimi, pealinn, oma rahvus ja keel. Eesti loodus; keskkonnahoidlik ja -säästlik käitumine. Eesti vaatamisväärsused.

Igapäevaelu.	Õpesisu: Turvaline liiklemine. Tervislik eluviis ja toitumine. Suhtlemine teeninduses. Turvalisus. Harjumused. Päevaplaan. Kiri sõbrale. Koolibuss. Huvid. Perearst. Hambaarst. Tervislik toitumine. Kodused tööd ja tegemised. Suvi.
Õppimine ja töö.	Õpesisu: Ilukirjandus, kino, teater jt. Koolimaja. Ained. Lemmikõpetaja. Lemmikaine. Tegusõnade algvorm. Õpioskused.

Taotletavad õpitulemused 6. klassi lõpuks osaoskuseti:

6. klassi lõpetaja väärtustab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit ning saavutab eakohase **B1-keeleoskustaseme**, mis tähendab, et ta:

1. saab aru kirjalikest ja suulistest tekstidest;
2. väljendab ja põhjendab oma arvamust, räägib oma kogemustest ja kavatsustest, tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades;
3. kasutab leitud infot suhtlusülesannete täitmiseks;
4. koostab isiklike lihtsaid eri tüüpi tekste;
5. on kursis mõningate Eestis ja oma kodukohas toimuvate või toimunud üritustega ja tuntud inimeste tegevusega;
6. tunneb ja kasutab mõningaid eestikeelseid meediaväljaandeid;
7. tunneb ja järgib üldisi viisakusnorme.

7. KLASS

Õpitulemused 7. klassis

Õpilane:

1. oskab rääkida noorte probleemidest;
2. oskab kasutada lauses esitust;
3. oskab avaldada oma arvamust;
4. püüab leida kirjasõpru;
5. vastab kirjale;
6. teab, kuidas vastata ettepanekule või käsule;
7. oskab jutustada toa korrashoiust;
8. oskab seletada tööriistu ja kaupu, mis lähevad vaja remondi juures;
9. oskab vestelda õpitud teemadel;
10. oskab esitada ning kaitsta omaseisukohta;
11. teab, kuidas vaidluses nõustuda, kahelda, vastu vaielda;
12. kuulamisel suudab aru saada õpitud sõnavara ulatuses tekstidest;
13. nimetab õpivate riikide olulisemaid sümboleid, põhilisi tähtpäevi, kombeid, sündmusi ja saavutusi;
14. jutustab Eesti naaberriikidest, rahvustest ja keeltest;
15. teab, kuidas tänavatel ohutult liigelda;
16. teab hädaabi telefoninumbreid ning oskab helistada nendel numbritel;

17. suudab kirjeldada õnnetusjuhtumit;
18. oskab kirjutada seletuskirja politseisse;
19. oskab rääkida oma terviseprobleemidest arstile;
20. saab rääkida mõistekaartide abil erinevatel teemadel;
21. oskavad otsida ning leida erinevat infot etiketidelt;
22. teab, kuidas narkomaania ja suitsetamine mõjuvad tervisele;
23. oskab kutsuda sõpra kinno/ üritustele;
24. oskab kutsele vastata;
25. teab sisuka vaba aja veetmise võimalusi;
26. oskab põhjendada oma vaba aja veetmise viise;
27. õpib looma tasakaalu õppimise ja vaba aja vahel;
28. õpib lugema liikluskkeeme;
29. õpib oma arvamust põhjendama;
30. räägib erinevatest teemadest: laulupeost, vastlapäevast, lihavõttepeost, Eesti loodusest.

Praktilised tööd Probleemikaartide loomine: Õpilased loovad probleemikaardid erinevate noorte probleemide kohta (nt tervis, suhted, kool) ning esitlevad neid klassikaaslastele. Nad otsivad koos lahendusi ja jagavad oma kogemusi, mis aitab arendada probleemilahendusoskusi ja aruteluvõimekust.

Õpiprojektid Virtuaalne arutelu: Õpilased jagunevad gruppidesse ja korraldavad virtuaalse arutelu, kus nad arutavad teemasid nagu tervislik eluviis, narkomaania mõju tervisele või keskkonnakaitse. Nad kasutavad veebi kaudu leitud materjale ja esitavad oma seisukohad teistele.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi Külustus kohalikku päästekomandosse: Õpilased külustavad päästekomandot ja õpivad hädaolukorras käitumist. Nad saavad ise proovida, kuidas helistada hädaabinumbritel ja anda esmaabi, mis aitab arendada praktilisi oskusi.

Kogukonnapraktika Intervjuu perearstiga tervise teemadel: Õpilased koostavad tervise teemalise küsimustiku ja intervjuerivad perearsti. Nad saavad teada, kuidas terviseprobleemidest rääkida ja arstilt nõu küsida. Hiljem esitavad nad oma avastused klassile ja arutlevad saadud teabe üle.

Teema ja tunnimah	Õppesisu
Mina ja teised.	Õppesisu: Inimestevahelised suhted. Info otsimine. Arvamuse avaldamine. Ümbriku vormistamine. Tavalise kirja ja e-kirja kirjutamine. Sünnipäev.
Kodu ja lähiümbrus	Õppesisu: Kodu ja lähiümbruse korrashoid. Koduste asjade nimetusi. Käitumine koduümbruses ja looduses. Korralagedus kodus. Kuidas vastad ettepanekule või käsule? Kaubatutvustus. Vestlus: „Kes milliseid kodutöid teeb?“ Maksud ja taskuraha. Loomad maakodus ja lemmikloomad linnakodus.

Eesti ja maailm	Õppesisu: Looduskaitse. Looduskaunid kohad. Loodusnähtused. Imeline maailm. Imeline Eesti.
Igapäevaelu.	Õpesisu: Kommipood. Kommid. Maiustused. Pilet. Piletimüüja. Saaliplaan. Kooliarsti kabinet. Arst. Valu. Halb enesetunne. Kehaosad. Perearst. Süst. Hambaarst. Suvi. Buss. Kino.
Õppimine ja töö.	Õpesisu: Tervislik elusviis. Toiduained. Hea enesetunne. Hädaolukord. Hädaabi telefoninumbrid. Arstiabi. Arsti nõuanded. Õpetajate päev. Tunniplaan. Ained. Lemmikõpetaja ja lemmikaine. Harrastused. Huvid. Huvialad. Kodulehekülg. Salasõna. Internetiühendus. Arvuti. Laadija

8. KLASS

Õpitulemused 8. klassis

Õpilane:

1. tunnetab vastutust teiste ees;
2. õpib aktsepteerima erinevusi inimeste vahel ja arvestama sellega suhtlemisel;
3. teadvustab kultuurierinevusi ja austab neid;
4. õpib mõistma ja hindama iseennast;
5. loeb ja mõistab teemakohast teksti;
6. suudab pidada lühikest kirjavahetust etteantud teemal;
7. suudab anda nõu probleemi lahendamiseks;
8. teab, kuidas pehmedada negatiivseid sõnu;
9. teab mõningaid erinevusi eesti ja teistes kultuurides;
10. õpib kuuldust, loetust olulist infot välja tooma;
11. omab ülevaate olulisematest Eesti filmidest,
12. kuulsamadõtest inimestest (muusikud, filmitegijad, poliitikud jt);
13. arendab kriitilist ja enesekriitilist suhtumist;
14. mõistab, mis on inimesele tähtis;
15. õpib leidma vajalikku infot ja seda edastama;
16. õpib argumenteeritult arutlema loetud/ kuulnud info üle;
17. oskab probleemi kodumasinatega kirjeldada ja soovitada, kuidas probleemi lahendada;
18. väärtustab Eestimaad;
19. suhtub sallivalt teistesse religioonidesse;
20. suhtub austusega inimestesse, kes töötavad ekstreemsetes tingimustes;
21. õpib selgeks mõned faktid maailma riikide kohta;
22. õpib Eestit teiste riikidega võrdlema;
23. suhtub kriitiliselt reklaami,

24. kohandab oma käitumist ja tegutsemist vastavalt Eestis kehtivatele seadustele ning üldkehtivatele eetika- ja moraalinormidele;
25. õpib küsima ja andma ostunõu;
26. õpib kirjeldama ja võrdlema erinevate aegade kooliriietust;
27. oskab tutvustada ühte ekstreemspordiala;
28. oskab rääkida värvide mõjust;
29. oskab avaldada arvamust kooli sobiva riietuse kohta;
30. oskab võrrelda erinevate aegade koliriietust; teab, mis on kvaliteetaeg ja aktiivne puhkus;
31. mõistab hobide ja harrastuste tähtsust isiksuse arenemisel;
32. õpib rääkima sellest, kuidas noored vaba aega veedavad;
33. õpib oma vaba aja veetmise eelistusi lühidalt põhjendama.

Praktilised tööd Ekstreemspordiala tutvustamine: Õpilased valivad ühe ekstreemspordiala (nt surfitamine, lumelauasõit, base jumping) ja loovad sellest tutvustava slaidiesitluse või video. Nad räägivad spordiala ajaloo, põnevusest ja ohuteguritest, lisades ka kuulsaid sportlasi ja nende saavutusi.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi Ekskursioon kohalikku muuseumi: Õpilased külastavad kohalikku muuseumi, kus nad tutvuvad Eesti kultuuripärandiga. Pärast ekskursiooni kirjutavad nad lühikese kokkuvõtte, mida nad õppisid ja mis neile kõige rohkem muljet avaldas.

Kogukonnapraktika Intervjuu kohaliku keskkonnakaitsja või looduskaitsejaga: Õpilased koostavad küsimustiku ja intervjuueerivad keskkonnakaitsjat või looduskaitset, et teada saada rohkem Eesti loodushoiust. Nad saavad teada, millised on peamised keskkonnaprobleemid ja mida inimesed saavad teha nende lahendamiseks.

Teema ja tunnimahut	Õppesisu
Mina ja teised.	Õppesisu: Kuulsaid inimesi (kuidas kuulsad inimesed ise oma kuulsusesse suhtuvad). Eluväärtused. Noorteprobleemid. Kirja kirjutamine. Aastaajad. Suvetegevus. Minu vaheaeg. Minu plaanid
Kodu ja lähiümbrus	Õppesisu: Keskkonnakaitsja. Tee juhatamine võõras linnas. Oma kodukoha kaart. Kodumasinad ja nende parandamine. Dokumendid. Jões. Järved. Sood. Rabad. Saared. Lahed. Joad. Matkarada. Ekskursioon. Rahvuspark
Eesti ja maailm	Õppesisu: Kuhu Eestis minna? Eestis puhkamise võimalusi. Eesti saared. Eesti huvitavaid ehitisi. Legendid ehitiste kohta. Eesti kuulsad inimesed. Eesti filmikunst. Eesti muusika. Muuseumid Eestis. Eesti kaart. Eesti linnad.

Igapäevaelu.	Õpesisu: Ekstreemsport. Kohvik. Reisimine.Reisikiri. Reisedokumendid. Reisid teistesse maadesse.Vaba aja veetmise viisid: teater, muusika, televisioon, raadio, muuseumid, telefon, arvuti ja internet, sport jt. Ilma kirjeldus. Ilmakaared.
Õppimine ja töö.	Õpesisu: Õpetajate päev. Tunniplaan. Ained. Lemmikõpetaja ja lemmikaine. Kooli sobiv riietus.

9. KLASS

Õpitulemused 9. klassis

Õpilane:

1. teadvustab oma seotust teiste inimestega;
2. tunnetab vastutust teiste ees;
3. õpib aktsepteerima erinevusi inimeste vahel ja arvestama sellega suhtlemisel;
4. õpib mõistma ja hindama iseennast;
5. arendab kriitilist ja enesekriitilist suhtumist;
6. räägib oma suvest ja tegemistest.
7. kirjutab eesti keeles kirja ja teadet.
8. teab, kuidas pehmedada negatiivseid sõnu;
9. oskab detailselt kirjeldada inimest;
10. oskab anda detailse ülevaate olukorrast;
11. oskab arutleda inimsuhete teemadel;
12. teab, milline on alistuv, agressiivne ja kehtestav käitumine;
13. oskab kirjeldada konflikti;
14. oskab rääkida välismaal õppimise võimalustest;
15. oskab rääkida oma suvest ja tegemistest;
16. õpib kirjutada eesti keeles kirja ja teadet;
17. väärtustab Eestimaad;
18. vaatamisväärsused maakondades;
19. kirjeldab Eesti kliima;
20. õpib leidma peamõtet autentsest ajaleheartiklist, infot teatmeteosest;
21. õpib küsima ja andma ostunõu,
22. õpib kirjeldama tulpdiagramme,
23. õpib kirjeldama eksamipingega seotud ohtusid ja andma asjakohast nõu;
24. teab oma tugevaid ja nõrkasid külgi,
25. on valmis langetama otsuseid oma haridustee jätkamisel,
26. hindab ja tunnustab oma vanemate panust perekonnale heaolu loomisel,
27. suhtub kriitiliselt reklaami,
28. teab oma kooli kodukorrareegleid,
29. kohandab oma käitumist ja tegutsemist vastavalt Eestis kehtivatele seadustele ning üldkehtivatele

30. eetika- ja moraalinormidele;
31. õpib otsima infot edasiõppimisvõimaluste kohta, esitama vajalikke küsimusi;
32. õpib kirjutama avaldust kooli sisseastumiseks ja poolametlikku kirja,
33. õpib tutvustama erinevaid edasiõppimisvõimalusi,
34. teab, mis on kvaliteetaeg ja aktiivne puhkus;
35. mõistab hobide ja harrastuste tähtsust isiksuse arenemisel;
36. õpib kutsuma ja kutsele eitavalt/nõustuvalt/kahtlevalt vastama;
37. õpib kirjeldama reisiteekonda, sihtpunkti, elamusi;
38. õpib lugema instruksioone, kuulutusi, reklaame ja leidma nendest põhilist infot;
39. õpib rääkima erinevatest suhtlusvormidest ja põhjendama oma eelistusi;
40. õpib eristama erinevaid suhtlusstiile (ametlik tekst, kõnekeel) ja neid vastavalt vajadusele kasutama.

Praktilised tööd Isikliku haridustee kavandamine: Õpilased koostavad oma tuleviku haridustee kaardi, kus nad uurivad erinevaid edasiõppimisvõimalusi. Nad peavad uurima huvipakkuvaid koole, õppesuundi, sisseastumisinõudeid ning koostama plaani, kuidas nad saavutavad oma eesmärgid. Kaart võib olla digitaalse või käsitööversioonis.

Õpiprojektid Virtuaalne ekskursioon Eesti vaatamisväärsustesse: Õpilased jagunevad gruppidesse ja valmistavad ette virtuaalse ekskursiooni Eesti eri piirkondade vaatamisväärsustest (nt lossid, rahvuspargid). Iga grupp kasutab Google Mapsi, et kaardistada vaatamisväärsusi, ja koostab tutvustava esitluse.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi Loomakliiniku või loomade varjupaiga külastus: Õpilased külastavad loomakliinikut või loomade varjupaika, kus nad õpivad loomade eest hoolitsemise kohta. Pärast külastust kirjutavad nad kokkuvõtte, kuidas loomade eest hoolitsetakse ja mida nad sellest õppisid.

Kogukonnapraktika Keskkonnasäästlik projekt: Õpilased osalevad kohalikus keskkonnaprojektis, näiteks prügikoristuses või puude istutamises. Pärast projekti arutavad nad, kuidas sellised tegevused aitavad kaasa keskkonnahoiule ja mida nad õppisid vastutustundlikust käitumisest looduses.

Teema ja tunnimah	Õppesisu
Mina ja teised.	Õppesisu: Suvi ja suvised tegemised. Kuulutuste lugemine. Keskkonnasõbralik ja –säästlik käitumine looduses.
Kodu ja lähiümbrus	Õppesisu: Minu kodu. Lemmikloomad kodus: korteris, eramajas, maal. Kadunud ja leitud loomad. Loomad, linnud, putukad. Loomakliinik.
Eesti ja maailm	Õppesisu: Eesti ja teised riigid. Eesti kliima. Tuntud isikud. Eesti haldusjaotus: maakonnad, vallad, linnad. Eesti vaatamisväärsused: lossid, mõisad, linnused, kultuuriloolised paigad, loodusobjektid, rahvuspargid jt. Eesti ilmastik.

Igapäevaelu.	Õpesisu: Sisseastumiseks vajalikud dokumendid. Ametlikud/poolametlikud kirjad. Igapäevaelu. Raha ja isiklikud kulutused. Käitumisreeglid. Eeskirjad. Tervislik eluviis. Mänguväljaku reeglid.
Õppimine ja töö.	Õpesisu: Õppeained. Huviringid. Kool. Töövarjupäev. Kool ja eksamid. Haridustee: kutsevalik, haridusasutused, kutsesobivus, õpilasvahetus (koolidevaheline, riikidevaheline). Ametite nimetused. Edasiõppimine.

Taotletavad õpitulemused 9. klassi lõpuks osaoskusesti:

9. klassi lõpetaja väärtustab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit ning saavutab eakohase **B2-keeleoskustaseme**, mis tähendab, et ta:

- 1) mõistab konkreetsel ja abstraktsel teemal tekste;
- 2) suhtleb loomulikult ja ladusalt erinevatel teemadel;
- 3) väljendab, põhjendab ja kaitseb oma seisukohti;
- 4) loob sidusaid ja loogilisi eri tüüpi tekste eri teemadel;
- 5) on üldiselt kursis Eestis ja oma kodukohas toimuvate või toimunud olulisemate üritustega ja tuntud inimeste tegevusega;
- 6) tunneb ja kasutab mõningaid eestikeelseid meediaväljaandeid;
- 7) teadvustab eesti kultuuri suhtlustavade eripära ning arvestab neid suhtluses.

2.4 EESTI KEELE TEISE KEELENA AINEKAVA PÕHIKOOILILE (eestikeelne õppe)

2.4.1 Õppeaine kirjeldus

Eesti keele oskus on nii aineõpetuse eesmärk kui ka õppekavas sätestatu omandamise alus. Eesti keele oskus kõnes ja kirjas pole üksnes inimese identiteedi, tema mõtlemis- ja tundevõime kujunemise alus, vaid ka jätkusuutliku ja enastjuhtiva õppimise eeldus kogu edasiseks eluks.

Kui õpilane mõistab eesti keele tähtsust sotsiaalse suhtluse vahendina ja rahvusliku kultuuri kandjana, kujuneb ta täisväärtuslikuks ühiskonnaliikmeks, kes suudab enast erinevates suhtlusolukordades selgelt ja ladusalt väljendada, mõistab erinevaid tekste, on võimeline argumenteerima ja mõtestatud teksti looma.

Põhikoolis pannakse alus õpilaste sotsiaalsele kirjaoskusele, st oskusele kasutada keelt teadlikult ja kriitiliselt isiklikus ja avalikus elus, õppe- ja tööolukorras. Õpilastes kujundatakse teadmisi ja oskusi, mis hõlmavad keelt, selle variante, eri tüüpi ja liiki tekste ning mis lubavad toime tulla suulise ja kirjaliku suhtlusega, tekstide vastuvõtu ja loomisega. Keeleõpetuse kõrgeim siht on aidata õpilasel kujuneda iseseisvaks teksti vastuvõtjaks ja loojaks, kes on omandanud tänapäeva eesti kirjakeele.

1.–4. klassis on eesti keel kirjandusega lõimitud õppeaine, milles taotletakse nii keele- kui ka kirjandusõpetuse eesmärke. I kooliastmes loeb õpilane vähemalt kümme, 4. klassis vähemalt neli tervikteost eesti või maailma lastekirjandusest. Alates 5. klassist on eesti keel ja kirjandus eraldi, kuid tugevasti lõimitud õppeained, mille kaudu arendatakse sihipärase lugemise, suulise keelekasutuse ja kirjutamisoskust.

I kooliastmes keskendutakse õpilaste teadmiste ja oskuste kujundamisel nii suulisele kui ka kirjalikule keelele. Kuulamine, kuuldust arusaamine ja kõnelemine on tihedalt seotud lugemisja kirjutamisoskuse arendamisega. Esmase kirjutamisoskuse kujundamisest sõltub edasise kirjaliku eneseväljendusoskuse tõhusus. Suuline keelekasutus hõlmab siin eneseväljendust tavaolukorras ning eakohase suulise teksti mõistmist ja edastamist. Lugemise õpetamisel arendatakse lugemistehnilist vilumust ja kujundatakse oskust loetud tekstiga jõukohaste juhiste järgi eesmärgistatult töötada. Kirjutamise õpetamisel viimistletakse kirjatehnikat, kujundatakse õigekirjaoskust õpitud keelendite piires ning arendatakse suutlikkust väljendada end loovalt ja eesmärgipäraselt. Loetav käekiri on alus kirjalikule eneseväljendusele viisil, kus ka teised kirjapandust aru saaksid. Esimeses kooliastmes on oluline saavutada sihipärane kirjutamisoskus, samuti oskus oma mõtteid kirjalikult väljendada. Ilukirjanduse terviktekste valib õpilane õpetaja soovitusel lugemiseks nii eesti kui ka välisautoritelt, arendades oskust loetud teost tutvustada, selle põhjal jutustada ja küsimuste toel arutleda. Tähtis on kujundada lugemisharjumus, soodustada positiivset lugemiskogemust ja pakkuda lugemisrõõmu.

II ja III kooliastmes kujundatakse õpilaste teadmisi ja oskusi neljas õppevaldkonnas: suuline ja kirjalik suhtlus, teksti vastuvõtt, tekstiloome ning keeleteadlikkus. Siingi on eesti keele õpetamise keskmes (tervik)tekstid ja katkendid või tekstikorpused ning nendega seotud tekstitoimingud. Keelepädevuse tagab võimalikult eripalgeline, kuid autentne ja adekvaatne tekstivalik, mis võimaldab omandada keeleteadmisi ja kujundada hoiakuid. Suhtlemisõpetusega kujundatakse oskust kasutada multimodaalses suhtluses eri kanaleid ja keskkondi (sh netikeskkonda), oskust arvestada suhtlemisel eesmärki, partnerit ja olukorda,

oskust vahendada teavet, väljendada oma arvamusi ja hinnanguid. Tähelepanu pööratakse ka netiturvalisusele. Suhtlusoskuse arendamisel tehakse informatiivseid esitlusi (nt raamatututvustusi) nii individuaalselt kui ka koostöös.

Teksti vastuvõtu õpetusega kujundatakse oskust tekste leida ja valida, eesmärgipäraselt lugeda ja kuulata, samuti rakendatakse erinevaid lugemis- ja kuulamisvõtteid ning süvendatakse oskust teksti mõista ja sellele reageerida. Arendatakse kriitilise lugemise oskust ning analüüsitakse erinevaid tarbetekste. Elulähedaste ja tähenduslike aine- ja muude tekstide käsitus lõimitakse tekstide ülesehitusliku eripära, sõnavara, grammatika ja õigekeelsuse õpetamisega, et kujundada õpilases loomulik keeleteadlikkus. Tekstiloomes õpetusega kujundatakse mitmekülgset ja eesmärgistatud eneseväljendusoskust, mille puhul õpilane tajub situatsiooni ja adressaati ning suudab oma mõtteid selgelt ja täpselt, tekstiliigile omasel viisil väljendada. Jutustavate, kirjeldavate ja arutluselementidega tekstide kõrval hõlmab kirjutamine avarat tekstivälja alates tarbetekstidest kuni ilukirjanduseni. Tekstiloomes on põhirõhk kirjutamise protsessil, õpilane järgib kirjutamise etappe alates eeltööst kuni lõpptulemuse vormistamise ja viimistlemiseni. Keeleteadlikkuse õpetusega avardatakse keeleteadmisi, omandatakse õigekeelsuspõhimõtted, kujundatakse eesti keelt väärtustavat hoiakut. Arendatakse oskust tänapäeva eesti kirjakeelt teadlikult kasutada, kujundatakse arusaamist keele arengust ja muutumisest ning murrete eripärast. Keeleteadlikkust, mis peab tagama korrektse ja mitmekülgse kirjakeele omandamise, õpetatakse muude tekstitoimingute osana.

Et õpilane osaleks aktiivselt ja vahetult õppeprotsessis, peavad keeleõppe tegevused olema mitmekülgsed ja funktsionaalsed. Keeletundides omandatakse konkreetseid keeleteadmisi ja praktilisi oskusi, analüüsitakse loetut ja kuuldut, kujundatakse keelega seotud hoiakuid ja antakse hinnanguid ning kirjutatakse eri liiki tekste. Arendatakse oskust sobivatest allikatest ja keskkondadest infot hankida, seda lugeda ja kriitiliselt hinnata. Keeleallikate kasutamine lõimitakse tekstiloomesse, st, et õpilane oskab teabe põhjal langetada teadlikke keelevelikuid, mis arvestavad suhtlusolukorra sobivust. Tekstitöös on oluline ka digitaalse sisu loomine, muutmine ja taasesitamine.

2.4.2 Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud

I kooliastme õpitulemused

3. klassi lõpetaja:

1. mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
2. väärtustab eesti keelt;
3. omandab eesti keele lugemistehnika;
4. loeb eesmärgistatult eri allikatest ja keskkondadest;
5. kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste käsikirjaliselt ja arvutil eri keskkondades;
6. väljendab end selgelt ja asjakohaselt suuliselt ning kirjalikult;
7. analüüsib individuaalsete võimete piires eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste;
8. tunneb eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust ning mõistab nende sisu;
9. kujundab lugemise kaudu esmaseid hoiakuid ja tõekspidamisi, väärtustab lugemist.

II kooliastme õpitulemused

6. klassi lõpetaja:

1. mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
2. mõistab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit;
3. väljendab end selgelt ja asjakohaselt suuliselt ning kirjalikult;
4. teeb õpitu piires keeleteadlikke valikuid, kasutab korrektset kirjakeelt ja sobivat sõnavara;
5. loeb tekste ladusalt ja eesmärgistatult eri keskkondades ja allikatest;
6. kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste erikeskkondades ja allikate toel;
7. analüüsib ja hindab eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste;
8. mõistab eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust, sisu, keelelist eripära;
9. kujundab lugemise kaudu hoiakuid ja tõekspidamisi;
10. väärtustab lugemist, leiab endale sobivat lugemisvara.

III kooliastme õpitulemused

9.klassi lõpetaja:

1. väärtustab oma rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
2. väärtustab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit.
3. on keeleteadlik, väljendab end eesmärgipäraselt, selgelt, asjakohaselt ja keeleliselt korrektselt suuliselt ning kirjalikult;
4. loeb tekste vilunult, eesmärgistatult ja kriitiliselt eri keskkondades ja allikatest;
5. kirjutab eesmärgistatult ja keeleliselt korrektselt eriliiki tekste eri keskkondades ja allikate toel;
6. analüüsib ja hindab kriitiliselt eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste, arvestab intellektuaalomandiga;
7. mõistab eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust, sisu, keelelist eripära ning funktsiooni;
8. kujundab lugemise kaudu väärtushoiakuid ja tõekspidamisi;
9. väljendab end sobivat ja rikkalikku sõnavara kasutades;
10. omandab lugemisharjumuse ja väärtustab lugemist.

2.4.3 Õpitulemused ja õppesisu kooliastmeti ja klassiti

I kooliaste

Õpilane:

- 1) osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis;
- 2) kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid;
- 3) kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga;
- 4) eristab helisid, hääli ja häälikuid;
- 5) omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse;
- 6) sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamisega;
- 7) tunneb joonis- ja kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga;
- 8) loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust;
- 9) sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, teeb teksti põhjal märkmeid, võrdleb tekste omavahel;
- 10) jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi;
- 11) kirjutab mõtestatud lauseid, jutustavaid ja kirjeldavaid tekste;

- 12) kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt;
- 13) vormistab lihtsama kirjaliku töö arvutis, järgib õpitud keelereegleid;
- 14) valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest, kasutab raamatukogude infosüsteemi;
- 15) kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, jagab lugemiskogemusi;
- 16) rikastab lugemise kaudu oma sõnavara, kasutab sõnaraamatuid ja leiab sõnaartiklist vajalikku teavet.

II kooliaste

Suuline ja kirjalik suhtlus

Õpilane:

- 1) valib juhendamise abil olukorrale vastava suhtluskanali;
- 2) esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, avaldab viisakalt ja olukorrast lähtuvalt arvamust, sõnastab järelduse;
- 3) lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;
- 4) põhjendab oma seisukohta ja aktsepteerib kaaslaste põhjendatud seisukohti;
- 5) kasutab suhtluses sobivaid keelevahendeid, sh korrektset kirjakeelt õpitu piires nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses.

Teksti vastuvõtt

Õpilane:

- 1) valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest;
- 2) iseloomustab õpitud tekstiliike ja nende kasutamise võimalusi;
- 3) loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;
- 4) võrdleb tekste, esitab küsimusi, avaldab arvamust, teeb tekstist lühikokkuvõtte;
- 5) kuulab ja jälgib vastuvõetavat teksti, valib lugemise eesmärgile sobiva lugemisviisi;
- 6) tunneb keele ja kirjanduse valdkonna teabekeskondi, leiab neist vajaliku teabe;
- 7) võrdleb eri allikatest pärit infot, eristab olulist ebaolulisest, fakti arvamusest.

Tekstiloom

Õpilane:

- 1) leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajalikku teavet;
- 2) tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise põhietappe;
- 3) jutustab, kirjeldab, võrdleb ja arutleb suuliselt ja kirjalikult;
- 4) esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande;
- 5) kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt eri liiki eakohaseid tekste;
- 6) vormistab kirjalikud tekstid korrektselt nii käsikirjas kui ka arvutis.

Keeleteadlikkus

Õpilane:

- 1) nimetab Eestis kõneldavaid keeli, sugulaskeeli ja rahvaid;
- 2) eristab keelevariante, sh murdeid, sotsiolekte, toob näiteid nende kasutusest;

- 3) kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliikide tüüpjuhte ning põhilisi käänd- ja pöörd sõna vorme;
- 4) moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sealhulgas koondlauseid ja lihtsamaid liitlauseid;
- 5) järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid;
- 6) rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis;
- 7) kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki- ja digisõnastikke, leiab sõnaartiklist vajaliku teabe.

III kooliaste

Suuline ja kirjalik suhtlus

Õpilane:

- 1) nimetab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest;
- 2) esitab kuuldu ja loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid;
- 3) teeb kuuldu ja loetu kohta nii suulise kui ka kirjaliku kokkuvõtte;
- 4) arutleb eakohastel teemadel, lahendab keelealaseid probleemülesandeid ja osaleb diskussioonides;
- 5) põhjendab ning avaldab viisakalt ja asjakohaselt arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 6) märkab tekstides ja suhtluses tehtavaid keelevalikuid;
- 7) kasutab asjakohaseid suulise ja kirjaliku suhtlemise tavasid ja võimalusi.

Teksti vastuvõtt

Õpilane:

- 1) iseloomustab peamisi tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi;
- 2) loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ning arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutabelisi tekste;
- 3) teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist, eesmärgist, autorist ja suhtlusolukorrast;
- 4) teeb järeldusi kasutatud keelevahendite kohta ning märkab kujundlikkust mõjutusvahendina;
- 5) hindab kriitiliselt sõnumi suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa;
- 6) võtab kokku ja konspekteerib tekste, teeb teksti põhjal märkmeid, võrdleb tekste omavahel, osutab arusaamatule;
- 7) sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, avaldab arvamust, kommenteerib, tõlgendab ning seostab oma kogemuste ja mõtetega;
- 8) kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid teksti vastuvõtmisel, analüüsimisel ja tõlgendamisel ning seoste loomisel.

Tekstiloom

Õpilane:

- 1) leiab tekstiloomeks vajalikku teavet eri allikatest ja keskkondadest, valib kriitiliselt teabeallikaid ning osundab neid sobivas vormis;

- 2) kirjutab ja valmistub esinemiseks etappide kaupa;
- 3) ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid;
- 4) esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);
- 5) kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt, vormistab korrektselt eri liike tekste (teabetekstid, sh kindla eesmärgiga ülevaated, kokkuvõtted ja lühiuurimused; meediatekstid, sh uudis, intervjuu; arvamustekstid, sh kirjand, kommentaar, arvamyslugu; avaliku suhtluse tekstid, sh avaldus, seletuskiri);
- 6) seostab oma kirjutise ja esinemise sündmuse või toiminguga eesmärgiga, vahendab kuulnud ja loetud tekste sobiva pikkuse ja täpsusega, viidates allikale;
- 7) kirjutab suhtlussituatsiooni sobivaid tekste, arvestab teksti vastuvõtjat, järgib õigekirjanorme, kasutab mitmekesiseid grammatilisi tarindeid ja sõnavara;
- 8) kasutab kirjutamisel mitmeid keeleallikaid ja teeb saadud teabe põhjal teadlikke keelevelikuid.

Keeleteadlikkus

Õpilane:

- 1) väärtustab eesti keelt ühena Euroopa ja maailma keeltest, kirjeldab ja mõistab eesti keele eripära, kujunemist ja rolli teiste keelte taustal, suhestab keeli teadlikult;
- 2) suhtub mõistvalt eesti keelt teise keelena kõnelejatesse, on toetav vestluspartner;
- 3) järgib eesti õigekirja aluseid ja põhimõtteid, kasutab õigekirjakorrektorit;
- 4) kasutab eesti kirjakeelt avalikult esinedes ning õppides;
- 5) kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliike ja -vorme, lauseehituse peajooni;
- 6) tunneb peamisi lausetarindeid ja varieerib neid kirjutades korrektsel ja sobival viisil, sh kasutab liit- ja lihtlauseid, lauselühendiga lauseid, otsekõnet;
- 7) kasutab ja mõistab tekstis erineva stiiliväärtusega sõnu ja väljendeid, tunneb eesti keele sõnamoodustuse põhimõtteid;
- 8) kirjeldab õpitud metakeele piires tekstide ülesehituslikku ja grammatilist ning sõnavaralist eripära;
- 9) kasutab teadlikult mitmesuguseid keeleallikaid, tunneb sõnaartikli ülesehitust, märke ja märgendeid, leiab teavet õigekirja, vormimoodustuse ja tähenduse kohta.

1.KLASS

Õpitulemused 1. klassis

Suuline keelekasutus (kuulamine, kõnelemine)

Õpilane:

1. eristab häälikuid (asukoht ja järjekord sõnas), täishääliku pikkusi;
2. toimib õpetaja ja kaaslaste suulise juhendi järgi;
3. kuulab õpetaja ja kaaslaste esituses lühikest eakohast teksti, mõistab kuulnud lause, jutu sisu;
4. teab, et sõnadel on lähedase või vastandtäheendusega sõna ja nimetab neist mõningaid;
5. väljendab end suhtlusolukordades arusaadavalt: palub, küsib, tänab, vabandab;

6. jutustab suunavate küsimuste toel kuuldust, nähtust, loetust;
7. koostab õpetaja abiga pildiseeria või küsimuste toel suulise jutu,
8. esitab luuletust peast;

Lugemine (lugemistehnika, teksti mõistmine, vabalugemine)

Õpilane:

1. tunneb häälik-tähestik vastavust, loeb õpitud teksti enam-vähem ladusalt, lausehaaval üksiku peatusega raskema sõna ees oma kõnetempos või sellest aeglasemalt;
2. mõistab häälega või endamisi (vaikse häälega või huuli liigutades) lugedes loetu sisu;
3. vastab teksti kohta käivatele küsimustele, mille vastused on palas otsesõnu öeldud;
4. mõtleb jutule alguse või lõpu;
5. on lugenud mõnda lasteraamatut, nimetab nende pealkirja ja autoreid, annab loetule emotsionaalse hinnangu (lõbus, tõsine, igav ...);

Kirjutamine (kirjatehnika, õigekeelsus, kirjalik tekstiloome)

Õpilane:

1. kasutab õigeid kirjutamisvõtteid, teab, kuidas väikesi ja suuri kirjatähti kirjutatakse ning sõnas õigesti seostatakse;
2. kirjutab tahvlilt ära;
3. täidab tahvlinäidise järgi õpetaja abiga õpilaspäevikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, varustab töö kuupäevaga;
4. koostab näidise järgi kutse;
5. eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, sõna, lauset;
6. kirjutab omasõnade algusesse k, p, t;
7. kirjutab õigesti lühemaid (kuni 2-silbilisi) sõnu ja lauseid;
8. teab, et lause lõpeb punktiga;
9. teab, et lause alguses, inimeste, loomade, oma kodukoha nimes kasutatakse suurt algustähte;
10. kirjutab õigesti oma nime.

Praktilised tööd: "Emotsioonide kompass" Õpilased valmistavad käsitööna emotsioonide kompassi, kus iga suund tähistab erinevat emotsiooni (nt rõõm, kurbus, viha, hirm). See aitab neil õppida tundma oma emotsioone ja väljendada neid sõnaliselt. Iga päev saavad õpilased pöörata kompassi vastavalt sellele, kuidas nad end tunnevad.

Õpiprojektid: "Minu unistuste kool" Õpilased töötavad väikestes rühmades ja loovad plakati või digitaalset esitlust kasutades oma unistuste kooli. Nad lisavad kooliõue kujunduse, uued huvitavad õppeained ja räägivad, kuidas võiksid tunnid paremini toetada õpilaste arengut ja loovust. Projekt aitab lastel harjutada oma mõtete väljendamist ja tutvustada uusi ideid.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi: "Emotsioonijahiretk" Õpilased lähevad koos õpetajaga loodusesse või linna ja otsivad kohti või objekte, mis tekitavad neis teatud emotsioone (nt koht, mis toob meelde rõõmsa hetke). Tagasi klassis arutatakse, kuidas erinevad kohad ja objektid võivad mõjutada meie tundeid.

Teema	Õppesisu/õppetegevused
Suuline keelekasutus (kuulamine, kõnelemine)	Helide ja häälte ning häälikute eristamine (asukoht ja järjekord sõnas). Hääliku pikkuse eristamine. Täis- ja kaashäälikud. Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni esiletoomine ettelugemisel, dramatiseeringus jm esituses. Õpetaja ja kaaslaste kuulamine ning suulise juhendi järgi toimimine. Õpetaja ja kaaslaste ettelugemise kuulamine. Kuuldu ning nähtu kommenteerimine. Fakti ja fantaasia eristamine. Õpetaja etteloetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ning lihtsa skeemi koostamine. Kaaslaste ettelugemise hindamine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana). Kuuldud jutu (muinasjutt, lühijutt lapse elust jne) ümberjutustamine. Dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ning nende ütlustele.
Lugemine (lugemistehnika, teksti mõistmine, vabalugemine)	Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Trükitähtede tundmaõppimine. Tähtedest sõnade ja sõnadest lausete lugemine. Silpidest sõnade moodustamine. Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo; oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse jm). Lugemistehniliselt raskete sõnade ning sõnühendite lugema õppimine. Oma ja kaaslaste lugemistehnika hindamine õpetaja juhiste alusel. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine tahvlilt ja vihikust. Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti (õpilaspäevik, kutse, õnnitlus, saatekava, tööjuhend, raamatu sisukord jne) lugemine. Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jne), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses, lasteraamatutes ning lasteajakirjanduses.
Kirjutamine (kirjatehnika, õigekeelsus, kirjalik tekstiloome)	Kirja eelharjutused. Joonistähtede kirjutamine. Väikeste ja suurte kirjatähtede õppimine, õiged tähekujud ning seosed, ühtlane kirjarida. Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Töö vormistamine, puhtus, käekirja loetavus ning kuupäeva kirjutamine. Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust. Kirjutatu kontrollimine õpiku ja sõnastiku järgi. Oma kirjavea parandamine. Etteütlemise järgi sõnade ja lausete kirjutamine. Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, õnnitlus.

2.KLASS

Õpitulemused 2. klassis

Suuline keelekasutus (kuulamine, kõnelemine)

Õpilane:

1. eristab täis- ja suluta hääliku pikkusi;

Lisa 1. Keel ja kirjandus (vene keel, kirjandus, eesti keel teise keelena)

2. kuulab õpetaja ja kaaslase eakohast teksti ning toimib saadud sõnumi kohaselt õpetaja abil;
3. koostab kuuldu põhjal lihtsama skeemi ja kaardi õpetaja abil;
4. kasutab kõnes terviklauseid;
5. teab ja leiab vastandtähendusega sõnu ning õpetaja abil ka lähedase tähendusega sõnu;
6. väljendab arusaadavalt oma soove ja kogemusi väikeses ja suures rühmas; vestleb oma kogemustest ja loetust;
7. annab õpetaja abil edasi lugemispala, õppeteksti, filmi ja teatrietenduse sisu;
8. koostab õpetaja abil jutu pildiseeria, pildi või küsimuste toel; mõtleb jutule alguse või lõpu;
9. vaatleb ja kirjeldab nähtut, märkab erinevusi ja sarnasusi õpetaja suunavate küsimuste toel;
10. esitab luuletust peast.

Lugemine (lugemistehnika, teksti mõistmine, vabalugemine)

Õpilane:

1. loeb õpitud teksti suhteliselt õigesti, ladusalt (lugemistempo võib olla kõnetempost aeglasem), parandab ise oma lugemisvigu, enamasti väljendab intonatsioon loetava sisu;
2. mõistab häälega või endamisi lugedes loetu sisu;
3. vastab teemakohastele (ka lihtsamatele tekstis mitte otsese info ga seotud) küsimustele;
4. leiab tekstis iseseisvalt vastused konkreetsetele küsimustele ja töötab õpetaja abiga eakohaste juhiste alusel;
5. tunneb ära jutu, luuletuse, mõistatuse, näidendi ja vanasõna;
6. kasutab õpiku sõnastikku õpetaja abiga sõnade leidmiseks algustähe järgi;
7. on lugenud mõnda lasteraamatut, nimetab tegelasi ja annab edasi loetu sisu mõne huvitava, enam meeldinud episoodi järgi.

Kirjutamine (kirjatehnika, õigekeelsus, kirjalik tekstiloome)

Õpilane:

1. kasutab kirjutades õigeid väikeste ja suurte kirjatähtede tähekujusid ja seoseid;
2. kirjutab tahvlilt või õpikust ära;
3. täidab iseseisvalt õpilaspäevikut ja kujundab vihikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, kirja joonelisele lehele, varustab töö kuupäevaga;
4. koostab õpetaja abiga kutse, õnnitluse ja teate;
5. kirjutab loovtöö ning ümberjutustuse pildiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil;
6. eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, silpi, sõna, lauset, täishäälikuühendit;
7. kirjutab õigesti sulghääliku omasõnade algusesse ja omandatud võõrsõnade algusesse;
8. märgib kirjas õigesti täishäälikuid;
9. teab peast võõrtähtedega tähestikku;
10. alustab lauset suure algustähega ja lõpetab punkti või küsimärgiga;

11. kasutab suurt algustähte inimeste ja loomade nimedes, tuttavates kohanimes;
12. kirjutab õigesti sõnade lõppu -d (mida teed?), -te (mida teete?), -sse (kellesse? millesse?), -ga (kellega? millega?), -ta (kellela? milleta?);
13. kirjutab etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi (20–25 sõna lihtlausetena).

Õppetegevus väljaspool klassiruumi: "Taimede leidmise retk" Õpilased lähevad õue ja otsivad erinevaid taimi, mille nad peavad hiljem klassis määrama. Nad loovad oma herbaariumi, kuhu lisavad leitud taimede nime ja omadused.

Kogukonnapraktika: "Kogukonna mängupäev" Õpilased korraldavad kogukonna lastele mängupäeva, kus nad õpetavad erinevaid traditsioonilisi ringmänge ja sõnamänge. See aitab tugevdada kogukonnatunnet ja annab õpilastele võimaluse harjutada juhtimisoskusi ning arendada empaatilisust ja koostööoskusi.

Teema	Õppesisu/õppetegevused
Suuline keelekasutus (kuulamine, kõnelemine)	Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Häälduse harjutamine, hääle tugevuse kohandamine vastavalt olukorrale. Selge häälduse jälgimine teksti esitades. 26 Juudi Erakooli õppekava Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) valik suhtlemisel. Suuline selgitus, kõnetus- ja viisakusväljendid. Sõnavara arendamine: sõnatähenduste selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtäheendusega sõna leidmine. Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas.
Lugemine (lugemistehnika, teksti mõistmine, vabalugemine)	Sõna, lause ja teksti sisu mõistmine. Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide ja üksiksõnade järgi. Teksti jaotamine osadeks ning tekstiosade pealkirjastamine. Loetava kohta kava, skeemi, kaardi koostamine. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine. Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine. Töö tekstiga: õpitavate keelendite, sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade leidmine. Õpiku sõnastiku kasutamine. Jutustavate luuletuste ja proosateksti mõtestatud esitamine. Riimuvate sõnade leidmine. Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ning partnereid arvestades. Loetud raamatust jutustamine ning loetule emotsionaalse hinnangu andmine. Vajaliku raamatu leidmine õpetaja abiga ja iseseisvalt. Kirjanduse eri liike ja žanre esindavad tekstid õppekirjandusse ja vabalugemiseks valitakse eesti ja väliskirjanike loomingust, lähtudes vajadusest õpilaste keelekasutust rikastada ja kultuuritraditsioone edasi anda ning arvestades järgmisi teemavaldkondi. Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus.

	Kodukoha elu ja pärimused. Kultuuride mitmekesisus muinasjuttude ainetel Mängiv inimene. Ringmängud ja mängulust. Sõnamängud. Võlumaailm
Kirjutamine (kirjatehnika, õigekeelsus, kirjalik tekstiloome)	Sõna ja lause ladumine ning kirjutamine. Lausete moodustamine, laiendamine ja sidumine tekstiks. Ümberjutustuse kirjutamine. Jutu kirjutamine pildi täiendusena (pildiallkiri, tegelaskõne jne). Loovtöö kirjutamine (vabajutt, jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava abil, fantaasialugu). Jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus. Jutule alguse ja lõpu kirjutamine. Sündmusest ja loomast kirjutamine. Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutamine. Häälik, silp, sõna, lause, tekst. Täis- ja kaashäälikud. Tähed ja tähestik, tähestikjärjestus.

3.KLASS

Õpitulemused 3. klassis

Suuline keelekasutus

Õpilane:

1. kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi, juhendite järgi;
2. väljendab end suhtlusolukordades arusaadavalt: palub, küsib, selgitab, keeldub, palub vabandust, tänab; kasutab sobivalt täislauseid ja lühivastuseid;
3. vaatleb sihipäraselt, kirjeldab nähtut, märkab erinevusi ja sarnasusi;
4. avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta;
5. annab küsimuste toel arusaadavalt edasi õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi ja teatrietenduse sisu; koostab kuuldu/loetu põhjal skeemi/kaarti;
6. jutustab loetust ja läbielatud sündmusest; jutustab pildiseeria, tugisõnade, märksõnaskeemi ja küsimuste toel; mõtleb jutule alguse ja lõpu;
7. leiab väljendamiseks lähedase ja vastandtäheendusega sõnu;
8. esitab luuletust peast.

Lugemine

Õpilane:

1. loeb nii häälega kui endamisi ladusalt ja teksti mõistes;
2. mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti;
3. loeb õpitud teksti ette õigesti, selgelt ja sobiva intonatsiooniga;
4. töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel;
5. vastab loetu kohta nii suulistele kui lühikestele kirjalikele küsimustele;
6. eristab kirjalikus tekstis väidet, küsimust, palvet, käsku, keeldu;
7. tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kirja;
8. on lugenud läbi vähemalt 12 eesti ja väliskirjaniku teost, kõneleb loetud raamatust;
9. teab nimetada mõnd lastekirjanikku.

Kirjutamine

Õpilane:

1. kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid, kirjutab loetava käekirjaga;

Lisa 1. Keel ja kirjandus (vene keel, kirjandus, eesti keel teise keelena)

2. kirjutab tahvlilt ja õpikust õigesti ära; paigutab teksti korrektselt paberile, vormistab vihiku/õpilaspäeviku nõuetekohaselt;
3. valdab eesti häälikkirja aluseid ja õpitud keelendite õigekirja: eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, lauset; märgib kirjas häälikuid õigesti; eristab lühikesi ja pikki täis- ja suluta kaashäälikuid; kirjutab õigesti asesõnu;
4. märgib õpitud sõnades õigesti kaashäälikuühendit; kirjutab õigesti sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse; märgib kirjas õigesti käänd- ja pöörsõnade õpitud lõppe ja tunnuseid;
5. teab peast võõrtähtedega tähestikku, kasutab lihtsamat sõnastikku ja koostab lihtsaid loendeid tähestiku järjekorras;
6. kirjutab suure algustähega lause alguse, inimese- ja loomanimed ning õpitud kohanimed;
7. piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpumärgi;
8. kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi (30–40 sõna);
9. koostab kutse, õnnitluse, teate, e-kirja;
10. kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a ümberjutustusi) küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel.

Praktilised tööd: "Linnupesade valmistamine" Õpilased kasutavad looduslikke ja taaskasutatud materjale, et meisterdada linnupesade imitatsioone, mida saab kasutada kevadel pesitsemiseks. See tegevus aitab lastel paremini mõista lindude elutsüklit ja vajadusi, arendades nende loodushoidu ja käelist osavust.

Õpiprojektid: "Aardejaht kodukoha looduses" Õpilased koostavad väikese rühmana aardejahi kaardi, kus on märgitud ülesanded, seotud kohalikus looduses leiduvate objektidega. Projekt hõlmab ka õppimist, kuidas õigesti kasutada kaarte ja juhiseid. See tegevus aitab arendada koostööd, orienteerumisoskust ning teadmisi oma kodukoha looduskeskkonnast.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi: "Põllutööde päev talus" Õpilased külastavad talu, kus nad osalevad erinevates põllumajandustöodes, nagu istutamine, kastmine ja taimede hooldamine. Nad saavad õppida, kuidas toit jõuab talust lauale ja millist hoolt see vajab. Selline kogemus tugevdab nende sidet loodusega ja annab praktilise ülevaate toidutootmisest.

Kogukonnapraktika: "Kogukonna aiaprojekt" Õpilased osalevad kogukonna aiaprojektis, kus nad abistavad istutada ja hooldada erinevaid taimi kohalikus pargis või kooliaias. Pärast seda projekti arutavad nad, kuidas aiandus aitab edendada kogukonna heaolu ja miks on oluline ühiskonda panustada.

Teema	Õppesisu/õppetegevused
Suuline keelekasutus (kuulamine, kõnelemine)	Mõtete väljendamine terviklausetena. Küsimuste esitamine ning neile vastamine. Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal. Aheljutustamine. Sündmuse, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning

	<p>tabeli abil. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus. Tuttava luuletuse ja dialoogi ilmekas (mõtestatud) peast esitamine. Enese ja teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel. Arutlemine paaris ja rühmas: oma suhtumise väljendamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslaste arvamuse küsimine.</p>
<p>Lugemine (lugemistehnika, teksti mõistmine, vabalugemine)</p>	<p>Tekstiliikide eristamine: muinasjutt, mõistatus, vanasõna, luuletus, jutustus, näidend, kiri. Tarbe- ja teabetekst: teade, tööjuhend, eeskiri, retsept, saatekava, sõnastik, sisukord, õpikutekst, teatmeteose tekst, ajalehe- ja ajakirja- ning muu meediatekst. Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus). Ilukirjandus: folkloorne lastelaul, liisusalm, jutustus, muinasjutt, muistend, luuletus, kahekõne, näidend, sõnamänguline tekst, piltjutt, mõistatus, vanasõna. 28 Juudi Erakooli õppekava Kirjanduse eri liike ja žanre esindavad tekstid õppekirjandusse ja vabalugemiseks valitakse eesti ja väliskirjanike loomingust, lähtudes vajadusest õpilaste keelekasutust rikastada ja kultuuritraditsioone edasi anda ning arvestades järgmisi teemavaldkondi. Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng. Loodus minu ümber. Loomalood Kodanikuühiskond ja rahvussuhted. Minu kodumaa. Tavad ja pühad Teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon. Arvuti/teler kui silmaringi avardaja</p>
<p>Kirjutamine (kirjatehnika, õigekeelsus, kirjalik tekstiloome)</p>	<p>Hääliku pikkuse ning häälikuühendi märkimine kirjas. Tähtede i ja j õigekiri (v.a võõrsõnad ning tegijanimi); h-täht sõna alguses; sulghäälik oma- ja võõrsõnade alguses; k, p, t s- ja h-tähe kõrval. Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimeses ning tuntumates kohanimedes. Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade ja ilmakaarte nimetuses. Silbitamise ja poolitamise alused. Liitsõna. Nimi-, omadus- ja tegusõna. Ainsus ja mitmus. Sõnavormide moodustamine küsimuste alusel. Mitmuse nimetava ning sse-lõpulise sisseütleva, kaasaütleva ja ilmaütleva käände lõpu õigekirjutus. Olevik ja minevik. Pöördelõppude ja da-vormi õigekirjutus. Erandliku õigekirjaga ase- ja küsisõnad (ma, sa, ta, me, te, nad, kes, kas, kus). Väit- (jutustav), küsi- ja hüüdlause. Lause lõpumärgid. Koma loetelus. Koma et, sest, aga, kuid, siis puhul. Sidesõnad, mis ei nõua koma Sõnavara. Lähedase ja vastandtäheandusega sõna.</p>

4.KLASS

Õpitulemused 4. klassis

Suuline ja kirjalik suhtlus

Õpilane:

1. kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi;

Lisa 1. Keel ja kirjandus (vene keel, kirjandus, eesti keel teise keelena)

2. annab lühidalt edasi kuuldu sisu;
3. väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes;
4. esitab kuuldu ja nähtu kohta küsimusi;
5. väljendab oma arvamust, annab infot edasi selgelt ja ühemõtteliselt;
6. leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku vormi;
7. kasutab sõnastikke ja teatmeteoseid;
8. esitab peast luuletuse või rolliteksti.

Teksti vastuvõtt

Õpilane:

1. loeb eakohast teksti ladusalt ja mõtestatult;
2. mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti;
3. otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse;
4. vastab teksti põhjal koostatud küsimustele tekstinäidete või oma sõnadega, koostab teksti kohta küsimusi;
5. leiab teksti peamõtte;
6. kirjeldab teksti põhjal sündmuste toimumise kohta ja tegelasi;
7. leiab tekstist vajalikku infot; tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kõnekäänu, kirja;
8. on läbi lugenud vähemalt neli eakohast väärtkirjandusteost (raamatut);
9. tutvustab loetud kirjandusteose sisu ja tegelasi ning kõneleb loetust.

Tekstilooma

Õpilane:

1. jutustab ja kirjutab loetust ning läbielatud sündmusest;
2. jutustab tekstilähedaselt, kokkuvõtlikult kavapunktide järgi, märksõnaskeemi ja küsimuste toel;
3. kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit, inimest;
4. kirjutab nii koolis kui ka igapäevaelus käsitsi ja arvutiga eakohaseid tekste vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adressaadile;
5. kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a ümberjutustusi) küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel;
6. teeb oma tekstiga tööd.

Praktilised tööd: "Muinasjututegelaste meisterdamine" Õpilased valmistavad erinevatest materjalidest (nt paber, plastiliin) oma lemmikmuinasjututegelase. Pärast meisterdamist tutvustavad nad klassikaaslastele oma tegelasi ja jutustavad nende seiklusi. See tegevus arendab kujutlusvõimet ja loovust, aidates samal ajal ka suulist esinemisoskust.

Õpiprojektid: "Minu lemmikraamatust tehtud mini-etendus" Õpilased valivad oma lemmikraamatu ja loovad sellest väikese etenduse, mida esitatakse klassile. Projekt hõlmab näidendi kirjutamist, rollide jagamist ja etenduse lavastamist. See tegevus arendab nii loovust, koostööoskusi kui ka avaliku esinemise julgust.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi: "Külastus kohalikku muuseumisse" Õpilased külastavad oma kodukoha muuseumi, et tutvuda kohaliku ajaloo ja kultuuriga. Nad koguvad muuseumist saadud teavet ja koostavad selle põhjal klassis väikese esitluse. See tegevus

arendab teaduslikku huvi ja oskust leida ja jagada uut infot.

Teema	Õppesisu/õppetegevused
Suuline ja kirjalik suhtlus	<p>Hääliku pikkuste eristamine. Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldule hinnangu andmine. Õpetaja ettelugemise järel (ainealane tekst, lõikhaaval) oluliste mõistete ja seoste leidmine. Kuuldud tekstist lühikokkuvõtte sõnastamine -teabe rühmitamine skeemi, märksõnade jm alusel. Tekstide kriitiline kuulamine (fakti ja fantaasia eristamine jms). Lavastuse, kuuldu proosa-, luule- ja ainetekstide sisu ümberjutustamine. Visuaalsed ja tekstilised infoallikad, nende usaldusväärsus. Fakt ja arvamus. Sõnavara avardamine ja täpsustamine, töö sõnastikega. Keelekasutus erinevates suhtlusolukorda-des: koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ja kirjalikus tekstis. Vestlus etteantud teema piires. Küsimustele vastamine, esitlus, tutvustus. Erinevate käitumisviiside ja koostöövormide võrdlemine. Oma arvamuse avaldamine, seisukoha põhjendamine, kaaslaste arvamuse küsimine. Lisateabe otsimine. Suulises keelekasutuses kirjakeele põhinormingute järgimine ning mõtete sobiv sõnastamine (sõnavalik, parasiitkeelendite vältimine, mõtte lõpuleviimine). Dialogi ja dramatiseeringu koostamine ja esitamine. Pantomiiim. Rollimäng. Erinevate strateegiate kasutamine kõneülesannetes (nt võrdlemine, kirjeldamine). Eritüübiliste küsimuste moodustamine (nt intervjuu tegemiseks). Suuline keelekasutus. Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.</p>
Teksti vastuvõtt	<p>Lugemiseks valmistumine, keskendunud lugemine. Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine; lugemist hõlbustavad võtted. Oma lugemise jälgimine ning lugemisoskuse hindamine. Tööjuhendi lugemine. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart jm). Tekstide võrdlemine etteantud ülesande piires. Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Kujundlik keelekasutus (piltlik väljend). Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, remarkide, üksiksõnade jm alusel. Enne lugemist olemasolevate teemakohaste teadmiste ja kogemuste väljaselgitamine, oma küsimuste esitamine ning uute teadmiste vastu huvi äratamine (mida tean, mida tahaksin teada). Kirjandusteksti süžee, sündmuste toimumise koht, aeg ja tegelased. Sündmuste järjekord. Arutlemine tekstis käsitletud teema üle. Tegelaste käitumise motiivide analüüs. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine. Küsimustele vastamine</p>

	<p>tekstinäidetega või oma sõnadega. Töö tekstiga: tundmatute sõnade tähenduse selgitamine, märkmete tegemine loetu põhjal, märksõnaskeemi, küsimuste koostamine. Loetava kohta kava, skeemi/kaardi koostamine. Rollimäng. Dramatiseering. Luuletuse sisu eripära määramine (loodus, nali jne); riimide leidmine ja loomine, riimuvate sõnade toel värsside loomine. Luuletuse ja proosateksti mõtestatud esitamine (meeleolu, laad). Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine. Huvipakkuva raamatu leidmine, iseseisev lugemine, vajaliku info leidmine. Loetud raamatu sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine. Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt, ka kataloogi või e-otsingut kasutades. Tekstiliikide eristamine: jutustus, muinasjutt, luuletus, näidend, vanasõna, kõnekäänd, kiri Ilukirjandus: kunstmuinasjutt, tõsielujutt eakaaslastest, ilu- ja aimekirjandus loomadest, seiklusjutt, näidend, rahvaluule, värsslugu, vanasõnad ning kõnekäänud.</p>
<p>Tekstiloom</p>	<p>Ümberjutustamine ja ümberjutustuse kirjutamine: tekstilähedane, kokkuvõtlik, loov, valikuline kavapunktide järgi, märksõnade ja küsimuste toel. Aheljutustamine. Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega. Loetu ja kuuldu põhjal jutustamine, kirjeldamine. Esem, olendi, inimese kirjeldamine. Iseloomulike tunnuste esitamine. Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele, mida). Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine; õige hingamine ja kehahoid. Jutustus pildi või pildiseeria põhjal, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu, kirjeldus, seletus, veenmiskiri, tarbetekstid (juhend, nimekiri, retsept, e-kiri, teade), ajakirjandustekstid (uudis, intervjuu, pildi allkiri, kuulutus, reklaam, arvamislugu). Protsesskirjutamine: kirjutamiseks valmistumine (märksõnad, idee- või mõtteskeem, tsentriline kaart, sündmuste kaart, muusika, pilt, rollimäng jne), teksti eri versioonide kirjutamine, viimistlemine, toimetamine, avaldamine, tagasiside saamine.</p>

5.KLASS

Õpitulemused 5. klassis

Suuline ja kirjalik suhtlus

1. oskab juhendamise abil olukorrale vastava suhtluskanali valida;
2. lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;
3. esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi ning avaldab arvamust.

Teksti vastuvõtt

1. loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;
2. esitab teksti kohta küsimusi ja avaldab arvamust, teeb tekstist lühikokkuvõtte;
3. kasutab töös tekstidega õpitud keele- ja tekstimõisteid.

Tekstiloomine

1. jutustab, kirjeldab, arutleb suuliselt ja kirjalikult;
2. esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande;
3. kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju;
4. vormistab kirjalikud tekstid korrektselt;
5. kasutab tekste luues ja seostades omandatud keele- ja tekstimõisteid.

Keeleteadlikkus

1. nimetab Eestis kõneldavaid keeli, sugulaskeeli ja rahvaid;
2. kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi;
3. järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid;
4. moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid;
5. rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes.

Praktilised tööd: "Tunniplakati loomine" – Õpilased valmistavad gruppitööna suure plakati oma lemmiktunnist. Iga grupp valib ühe õppeaine ja koostab selle kohta plakati, kus kajastatakse tunni sisu, põnevad faktid ning illustreerivad joonistused. See arendab nii loovust kui ka koostööoskust.

Õpiprojektid: "Minu sugupuu uurimine" – Õpilased uurivad ja koostavad oma sugupuu, tehes intervjuusid vanavanemate ja teiste sugulastega. Pärast valmivad sugupuud esitletakse klassis, rõhutades peretraditsioone ja kultuuripärandit. See projekt aitab tugevdada peresuhteid ja arendada uurimisoskusi.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi: "Külastus kohalikku ettevõttesse" – Õpilased külastavad kohalikku ettevõtet, nagu pagaritöökoda või väiketootmist, et näha, kuidas toimib tootmisprotsess. Pärast külastust analüüsivad nad klassis, kuidas erinevad töörollid ja koostöö mõjutavad ettevõtte edukust. See avardab õpilaste arusaamist töömaailmast ja koostööst.

Teema	Õppesisu/õppetegevused
Suuline ja kirjalik suhtlus	Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ja kirjalikus tekstis. Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldu kohta arvamuse esitamine. Suuline arvamused avaldus ja vestlus etteantud teemal,

	vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine. Küsimustele vastamine, esitlus ja tutvustus. Väite põhjendamine.
Teksti vastuvõtt	Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine. Visuaalselt esitatud info (foto, joonise, graafiku) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine. Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspekterimine. Tarbe- ja õppetekstide (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart, saatekava jne) mõtestatud lugemine. Tarbetekstide keel: kataloogid, kasutusjuhendid, toodete etiketid. Skeemist, tabelist, kuulutusest, sõiduplaanist ja hinnakirjast andmete kirjapanek ning seoste esiletoomine
Tekstiloom	Lühiettekanne ja esitlus internetist või teatmeteostest leitud info põhjal. Privaatses ja avalikus keskkonnas suhtlemise eetika. Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang. Esem, olendi ja inimese kirjeldamine. Autori suhtumine kirjeldatavasse ning selle väljendamine. Jutustamine. Oma elamustest ja juhtumistest jutustamine ning kirjutamine. Jutustuse ülesehitus. Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis. Sidus lausestus. Otsekõne jutustuses. Minavormis jutustamine. Arutlemine. Põhjuse ja tagajärje eristamine.
Keeleteadlikkus	Eesti keel teiste keelte seas. Teised Eestis kõneldavad keeled. Sugulaskeeled ja sugulasrahvad. Häälikuõpetus ja õigekiri: Täis- ja kaashäälikud. Suluga ja suluta häälikud. Helilised ja helitud häälikud. Täis- ja kaashäälikuühend. Võõrtähed ja -häälikud. Kaashäälikuühendi õigekiri. Tähed g, b, d s-tähe kõrval. Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades). Sõnavaraõpetus: Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhiosa, liitsõna tähendusvarjund. Liitsõna ja liitega sõna erinevused. Sõna tähenduse leidmine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka veebivariandist). Vormiõpetus: Sõnaliigid: tegusõnad, käandsõnad ja muutumatud sõnad. Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik. Jaatava ja eitava kõne kasutamine. Tegusõna pööramine ainsuses ja mitmuses. Tegusõna oleviku- ja minevikuvormi kasutamine tekstis. Käandsõna. Käandsõnade liigid: nimisõna, omadussõna, arvsõna, asesõna. Käänamine. Käänded, nende küsimused ja tähendus. Õige käände valik sõltuvalt lause kontekstist. Ainsus ja mitmus. Lauseõpetus: Lause. Alus ja öeldis. Lihtsamad lause laiendamise võimalused. Korduvate lauseliikmete kirjajahemärgistamine koondlauses.

	Koondlause kasutamine tekstis. Lihtlause. Lihtlause kirjavahemärgid. Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ja kasutamine. Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri. Isiku- ja kohanimed
--	---

6.KLASS

Õpitulemused 6. klassis

Suuline ja kirjalik suhtlus

1. oskab juhendamise abil olukorrale vastava suhtluskanali valida;
2. esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi ning avaldab arvamust, sõnastab järelduse;
3. lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;
4. põhjendab oma seisukohta ja aktsepteerib kaaslase põhjendatud seisukohti;
5. oskab teha kuuldu ja loetu kohta nii suulist kui ka kirjalikku kokkuvõtet.

Teksti vastuvõtt

1. tunneb õpitud tekstiliike ja nende kasutamise võimalusi;
2. loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;
3. võrdleb tekste, esitab küsimusi ja avaldab arvamust, teeb tekstist lühikokkuvõtte;
4. kasutab töös tekstidega õpitud keele- ja tekstimõisteid;
5. tunneb keele ja kirjanduse valdkonna teabekeskondi, leiab neist vajaliku teabe;
6. võrdleb eri allikatest pärit infot, eristab olulist ebaolulisest, fakti arvamusest.

Tekstiloomed

1. leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajaliku teavet;
2. tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise põhietappe;
3. jutustab, kirjeldab ning arutleb suuliselt ja kirjalikult;
4. esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande;
5. avaldab viisakalt ja olukorrast lähtudes arvamust sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult;
6. kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju;
7. vormistab kirjalikud tekstid korrektselt nii käsikirjas kui ka arvutis;
8. kasutab tekste luues ja seostades omandatud keele- ja tekstimõisteid.

Keeleteadlikkus

1. tunneb eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliikide tüüpuhte ja lihtvormide kasutust ning järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid;
2. moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid ja lihtsamaid liitlauseid;
3. oskab kasutada veebi- ja pabersõnaraamatut sõna tähenduse ja õigekirja kontrollimiseks;
4. rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ning tekste analüüsides ja hinnates.

Praktilised tööd: "Käsitööna köidetud luulepäevik" – Õpilased loovad oma luulepäeviku, kuhu nad käsitsi köidavad ning illustreerivad lemmikluuletusi. Lisaks sellele oma soovil kirjutavad nad oma luuletusi. See tegevus arendab nii käsitööoskusi kui ka loovat eneseväljendust.

Õpiprojektid: "Kultuuride päev" – Õpilased valivad erinevaid maailma kultuure ja

koostavad lühikese ettekande, mis sisaldab kultuurile omaseid kombeid, toite ja rahvussümboleid. Ettekanne toimub kultuuride päeval, kus klassis toimub vastava kultuuri tutvustamine ja ühine tegevus. See arendab uurimisoskusi ja suurendab kultuurilist teadlikkust.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi: "Loodusfotograafia töötuba" – Õpilased lähevad loodusmatkale, kus nad teevad looduspilte, keskendudes looduse ilu jäädvustamisele. Pärast matka valivad nad parimad fotod, millele lisavad lühikirjelduse ning näitavad klassis oma loodusfotonäitust. See tegevus arendab tähelepanuvõimet ja loovat väljendusoskust.

Kogukonnapraktika: "Linna ajalooline ekskursioon" – Õpilased osalevad linna ajaloolisel ekskursioonil koos kohaliku giidiga, et avastada oma kodukoha pärandit. Pärast ekskursiooni loovad nad plakateid ja esitlusi, et jagada õpitut teiste klassikaaslastega. See tegevus aitab neil mõista oma kogukonna ajalugu ja suurendada kohalikku teadlikkust.

Teema	Õppesisu/õppetegevused
Suuline ja kirjalik suhtlus	Suuline arvamused ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine. Küsimustele vastamine, esitus ja tutvustus. Väite põhjendamine. Seisukoha põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg. Kaaslase täiendamine ja parandamine. Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine. Klassivestlus, diskussioon. Telefonivestluse alustamine ja lõpetamine. Virtuaalkeskonnas suhtlemise eesmärgid, võimalused, ohud, privaatsus ja avalikkus. E-kiri.
Teksti vastuvõtt	Raadio- ja telesaadete eripära, vormid ning liigid. Eesmärgistatud kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspekterimine. Trüki ja veebiajakirjandus: pressifoto, karikatuur, pildiallkiri. Reklaam: sõnum, pildi ja sõna mõju reklaamis, adressaat, lastele mõeldud reklaam. Tarbetekstide keel: kataloogid, kasutusjuhendid, toodete etiketid. Skeemist, tabelist, kuulutusest, sõiduplaanist ja hinnakirjast andmete kirjapanek ning seoste esiletoomine. Tarbe- ja õppetekstide (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart, saatekava jne) mõtestatud lugemine. Veebi(teabe)keskkondade (veebisõnastikud, kodulehed jms) teadlik kasutamine, fakti ja arvamuse eristamine. Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumine ning vajaliku teabe leidmine. Visuaalselt esitatud info (foto, joonise, graafiku) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine. Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspekterimine.
Tekstiloomed	Protsesskirjutamine: suuline eeltöö, kava ja mõttekaardi koostamine, teksti kirjutamine, viimistlemine, toimetamine ja avaldamine, tagasiside saamine. Kirjandi ülesehitus. Sissejuhatus, teemaarendus, lõpetus. Mustand. Oma vigade leidmine ja

	<p>parandamine. Lisateabe otsimine. Alustekst, selle edasiarenduse lihtsamad võtted. Visuaalsed ja tekstilised infoallikad ning nende usaldusväärsus. Eri allikatest pärit info võrdlemine, olulise eristamine ebaolulisest. Teksti loomine pildi- ja näitmaterjali põhjal. Fakt ja arvamus. Uue info seostamine oma teadmiste ja kogemustega. Lühiettekanne ja esitlus internetist või teatmeteostest leitud info põhjal. Privaatses ja avalikus keskkonnas suhtlemise eetika. Kiri, ümbriku vormistamine.</p>
<p>Keeleteadlikkus</p>	<p>Kirjakeel, argikeel ja murdekeel.</p> <p>Häälikuõpetus ja õigekiri g, b, d s-i kõrval. Tähe h õigekiri. Tähtede i ja j õigekiri (tegijanimed ja liitsõnad). Liidete -gi ja -ki õigekiri. Sulghäälik võõrsõna algul ja sõna lõpus, sulghäälik sõna keskel. Tähtede f ja š õigekiri. Sagedamini esinevate võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri. Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades). Õigekirja kontrollimine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka veebivariandist).</p> <p>Sõnavaraõpetus. Kirjakeelne ja argikeelne sõnavara, uudissõnad, murdesõnad, släng. Sünonüümid, antonüümid, homonüümid, nende kasutamine. Sõnavaliku täpsus erinevates tekstides. Igapäevaste võõrsõnade asendamine omasõnadega ja vastupidi. Sõna tähenduse leidmine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka veebivariandist).</p> <p>Vormiõpetus Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, liht-, täis- ja enneminevik. Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Omadussõna käänamine koos nimisõnaga. liik- ja ne-liiteliste omadussõnade käänamine ning õigekiri. Omadussõnade võrdlusastmed. Võrdlusastmete kasutamine. Omadussõnade tuletusliited. Omadussõnade kokku- ja lahkukirjutamine (ne- ja line-liitelised omadussõnad). Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine. Põhi- ja järgarvsõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Kuupäeva kirjutamise võimalusi. Arvsõnade käänamine. Põhi- ja järgarvsõnade kirjutamine sõnade ja numbritega, nende lugemine. Arvsõnade kasutamine tekstis. Sõnaraamatute kasutamine käändsõna põhivormide kontrollimiseks.</p> <p>Lauseõpetus Liitlause. Liitlausete sidumine liitlauseks. Sidesõnaga ja sidesõnata liitlause. Kahe järjestikuse osalausega liitlause kirjavahemärgistamine. Otsekõne ja saatelause. Saatelause otsekõne ees, keskel ja järel. Otsekõne kirjavahemärgid. Otsekõne kasutamise võimalusi. Üte ja selle kirjavahemärgid.</p>

	Muud õigekirjateemad Algustäheõigekiri: ajaloosündmused; ametinimetused ja üldnimetused; perioodikaväljaanded; teoste pealkirjad. Üldkasutatavad lühendid. Lühendite õigekiri. Lühendite lugemine.
--	--

7.KLASS

Õpitulemused 7. klassis

Suuline ja kirjalik suhtlus

1. nimetab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest;
2. märkab tekstides ja suhtluses tehtavaid keelevelikuid;
3. põhjendab ning avaldab viisakalt ja asjakohaselt arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult;
4. esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi;
5. võtab kuuldu ja loetu nii suulises kui ka kirjalikus vormis kokku;
6. kasutab asjakohaseid suulise ja kirjaliku suhtlemise tavasid ja võimalusi.

Teksti vastuvõtt

1. seostab omavahel teksti, seda toetavat tabelit, pilti ja heli;
2. loeb ja kuulab sihipäraselt ning arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste;
3. võrdleb tekste omavahel, selgitab arusaamatuks jäänut, esitab küsimusi ja vastuväiteid, avaldab arvamust, vahendab teksti, võtab kokku, kommenteerib, tõlgendab ning seostab teksti oma kogemuse ja mõtetega;
4. kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid teksti tõlgendamisel, seoste loomisel ning tekstile reageerimisel

Tekstiloomed

1. põhjendab ja avaldab viisakalt ning asjakohaselt oma arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult;
2. oskab kasutada omandatud keele- ja tekstimõisteid nii tekste luues kui ka seostades;
3. kirjutab suhtlussituatsiooni sobivaid tekste, arvestab teksti vastuvõtjat, järgib õigekirjanorme, kasutab mitmekesiseid grammatilisi tarindeid ja sõnavara;
4. kasutab kirjutamisel mitmeid keeleallikaid ja teeb saadud teabe põhjal teadlikke keelevelikuid.

Keeleteadlikkus

1. eristab kirjakeelt kõnekeelest;
2. teab eesti keele murdeid;
3. järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid;
4. oskab õigekirjajuhiseid leida internetiallikatest, sõna- ja käsiraamatutest; kasutab arvuti õigekirjakorrektorit;
5. teab eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliike ja -vorme;
6. rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes, tekste analüüsides ja hinnates;
7. teab õpitud tekstiliikide keelelisi erijooni;
8. kasutab tekstide koostamisel tavakohast ülesehitust ja vormistust.

Praktilised tööd: "Raadiointervjuu tegemine" – Õpilased valmistavad ette ja viivad läbi raadiointervjuu oma klassikaaslaste või õpetajatega. Nad koostavad küsimused, valivad intervjuueeritava ja salvestavad intervjuu, mis hiljem analüüsitakse. See tegevus aitab arendada suhtlemisoskusi ja ajakirjanduslikku mõtlemist.

Õpiprojektid: "Minu mõjuisik" – Õpilased valivad inimese, keda nad imetlevad, ja teevad temast esitlust koos pildimaterjaliga. Nad peavad selgitama, miks see inimene on nende jaoks oluline ja kuidas ta on mõjutanud nende elu. See projekt aitab arendada esinemisoskust ja kriitilist mõtlemist.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi: "Meediapäev ajalehes" – Õpilased külastavad kohalikku ajalehetoimetust, kus nad tutvuvad ajakirjaniku tööga, osalevad aruteludes ja saavad proovida ka ise lühireportaazi kirjutamist. See tegevus annab ülevaate meedia toimimisest ja arendab kirjutamisoskust.

Teema	Õppesisu/õppetegevused
Suuline ja kirjalik suhtlus	Suulise ja kirjaliku erijooned. Kirjakeel vs. argikeel. Suhtlusolukord, selle komponendid, suhtluspartnerid. Erinevates suhtlusolukordades osalemine. Suhtlusolukorra ja -partneri arvestamine. Suulise suhtlemise tavad eesti keeles: pöördumine, tervitamine, suhtlemise lõpetamine. Telefonivestlus. Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine. Rühmatöö ajal arvamuse avaldamine ja põhjendamine. Väitlus, väitluse reeglid. Kuuldust ja loetust kokkuvõtte tegemine ning asjakohaste küsimuste esitamine. Veebisuhtlus. Meilivahetus, meili kirjutamine ja keelevahendite valik.
Teksti vastuvõtt	Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine. Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem jm). Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ja tõlgendamine. Meediatekstide põhiliigid ja tunnused: uudislugu, aramuslugu, intervjuu, reportaaž, kuulutus. Uudise ülesehitus ja pealkiri. Aramusloo ülesehitus ja pealkiri. Peamised keelelised mõjutamisvõtted. Kriitiline lugemine. Fakti ja arvamuse eristamine. Meedia olemus ja eesmärgid tänapäeval. Põhilised meediakanalid. Televisioon ning raadio: avalik-õiguslikud ja erakanalid. Kvaliteetajakirjandus ja meelelahutuslik meedia.
Tekstiloom	Kirja kirjutamine ja vormistamine, keelevahendite valik. Uudise kirjutamine: materjali kogumine, infoallikad, vastutus avaldatu eest. Uudise pealkirjastamine. Intervjuu tegemine: valmistumine, küsitlemine, kirjutamine, toimetamine ja vormistamine. Arvamuse kirjutamine: seisukoha kujundamine käsitletava probleemi kohta, selle põhjendamine. Kirjalike tööde vormistamise ja teksti arvutitöötluse põhimõtted.

<p>Keeleteadlikkus</p>	<p>Keeleteadlikkus Kirjakeel ja kõnekeel. Eesti keele erikujud. Oskussõnavara. Häälikuõpetus ja õigekiri: Häälikute liigitamine. Kaashäälikuühendi põhireegli rakendamine liitega sõnades, kaashäälikuühendi õigekirja erandid. Veaohtliku häälikuõigekirjaga sõnad. Silbitamine, pikk ja lühike silp. Õigehäldus: rõhk ja välde. Välte ja õigekirja seosed. Omasõnad ja võõrsõnad. Veaohtlike võõrsõnade õigekiri. Õigekeelsussõnaraamatust (nii interneti- kui ka raamatuvariandist) õigekirja ning õigehälduse kontrollimine. Sõnavaraõpetus: Sõna ja tähendus, sõnastuse rikastamine, sünonüümide tähendusvarjundid, homonüümid ja veaohtlikud paronüümid. Vormiõpetus ja õigekiri: Sõnaliigid: tegusõnad, käandsõnad (nimi-, omadus, arv- ja asesõnad) ning muutumatud sõnad (määr-, kaas-, side- ja hüüdsõnad). Sõnaliikide funktsioon lauses. Tegusõna pöördelised vormid: pööre, arv, aeg, kõneviis, tegumood. Tegusõna vormide kasutamine lauses. Tegusõna käändelised vormid. Tegusõna astmevaheldus: veaohtlikud tegusõnad ja sõnavormid; õige pöördevormi leidmine õigekeelsussõnaraamatust. Vormimoodustus tüüpsõna eeskujul. Liit-, ühend- ja väljendteigusõna. Tegusõna kokku- ja lahkukirjutamine. Käandsõnad. Käänetevahelised seosed. Veaohtlikud käändevormid. Käandsõna astmevaheldus: veaohtlikud käandsõnad ja sõnavormid. Vormimoodustus tüüpsõna eeskujul. Omadussõna võrdlusastmed: veaohtlikud sõnad. Käandsõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Numbrite kirjutamine: põhi- ja järgarvud, kuupäevad, aastad, kellaajad. Muutumatud sõnad. Määr- ja kaassõnade eristamine.</p>
-------------------------------	---

8.KLASS

Õpitulemused 8. klassis

Suuline ja kirjalik suhtlus

1. märkab tekstides ja suhtluses tehtavaid keelevelikuid;
2. põhjendab ning avaldab viisakalt ja asjakohaselt arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult;
3. esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi;
4. võtab kuuldu ja loetu nii suulises kui ka kirjalikus vormis kokku;
5. algatab ja arendab nii suhtlust kui ka teemasid;
6. arutleb eakohastel teemadel ja lahendab probleemülesandeid;
7. kasutab asjakohaseid suulise ja kirjaliku suhtlemise tavasid ja võimalusi.

Teksti vastuvõtt

1. tunneb olulisi tekstiliike, nende põhijooni ja kasutamise võimalusi;
2. loeb ja kuulab sihiväliselt, kriitiliselt ning arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste;
3. teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast liigist ja autorist;
4. märkab kujundlikkust mõjutusvahendina.

Tekstiloomed

1. leiab tekstiloomeks vajalikku teavet raamatukogust ja internetist; valib kriitiliselt teabeallikaid ning osundab neid sobivas vormis;
2. tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise etappe;
3. oskab eesmärgipäraselt kirjutada kirjandit;
4. oskab suuliselt esineda (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne).

Keeleteadlikkus

1. teab eesti keele lauseehituse peajooni; tunneb keelendite stiiliväärtust, kasutab ja mõistab tekstis keelendeid;
2. teab suulise ja kirjaliku keelevormi erijooni ning eristab kirjakeelt kõnekeelest;
3. järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid;
4. oskab leida õigekirjajuhiseid internetiallikatest ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit;
5. rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes, tekste analüüsid ja hinnates;
6. teab õpitud tekstiliikide keelelisi erijooni; kasutab tekste koostades tavakohast ülesehitust ning vormistust.

Praktilised tööd: "Väitlusklubi loomine" – Õpilased loovad oma klassis väitlusklubi, kus nad õpivad argumenteeritult arutlema erinevatel teemadel. Igal nädalal valitakse teema, mille kohta õpilased valmistavad oma seisukoha, esinevad ja arutlevad. See aitab arendada kriitilist mõtlemist ja oskust selgelt oma arvamust väljendada.

Õpiprojektid: "Uurimistöö minu lemmikteemal" – Õpilased valivad teema, mis neid huvitab, ja teevad uurimistöö, kasutades raamatukogust ja internetist leitud allikaid. Nad peavad teabe kriitiliselt hindama ja viitama. Lõpptulemuseks on esitlus, kus nad jagavad oma leide klassikaaslastega.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi: "Külastus kohaliku raadiojaama" – Õpilased külastavad kohaliku raadiojaama, kus nad saavad tutvuda raadiotöö igapäevaga ja osaleda aruteludes, õppides, kuidas kajastada sündmusi ja viia läbi intervjuusid. See kogemus aitab arendada meediaalaseid teadmisi ja suhtlemisoskusi.

Kogukonnapraktika: "Arvamusartikkel koolilehes" – Õpilased kirjutavad arvamusartikli oma koolilehele või kohalikule ajalehele, väljendades oma arvamust mõnel kogukonda puudutaval teemal. Nad tegelevad teemade uurimisega, artikli kirjutamisega ja avaliku sõnumi kujundamisega. See tegevus aitab mõista arvamuse ja sõnavabaduse rolli ühiskonnas ning annab kogemuse avaliku suhtlemise vallas.

Teema	Õppesisu/õppetegevused
Suuline ja kirjalik suhtlus	Suhtlusolukord, suhtlusolukorra komponendid, suhtluspartnerid. Erinevates suhtlusolukordades osalemine. Suhtlusolukorraga arvestamine. Suhtlemisel partneri arvestamine. Suulise suhtlemise tavad eesti keeles: pöördumine, tervitamine, telefonivestlus. Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine. Rühmatöö käigus arvamuse avaldamine ja põhjendamine. Diskussioon. Kompromissi leidmine, kaaslase öeldu/ tehtu täiendamine ja parandamine. Kaaslase tööle põhjendatud hinnangu andmine. Suulise arutelu tulemuste kirjalik talletamine. Väitlus, väitluse reeglid. Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud.
Teksti vastuvõtt	Peamised tekstiliigid (tarbe-, teabe- ja meediažanrid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine. Teabetekstide (õpikutekst, populaarteaduslik tekst) eesmärk, tunnused ja ülesehitus. Uurimuse eesmärk ning ülesehitus. Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ja tõlgendamine. Kõne kuulamine ning märkmete tegemine. Kõnest olulise teabe ja probleemide leidmine ning kokkuvõtte tegemine. Konspekterimine. Kõne põhjal küsimuste esitamine. Reklaamtekst, reklaamtekstide eesmärk ja tunnused. Avalik ja varjatud mõjutamine. Meediaetika kesksed põhimõtted. Sõnavabaduse põhimõtte ning selle piirangud.
Tekstiloome	Teabe leidmine, reprodutseerimine ning seostamine konkreetse teema või isikliku kogemuse piires. Alustekstide (meedia- ja teabetekstid) põhjal kirjutamine: refereerimine, arutlemine. Teabeallikatele ja alustekstidele viitamise võimalused. Kõneks valmistumine, kõne koostamine ja esitamine. Kõne näitlikustamine. Ettekande koostamine ja esitamine. Kirjandi kirjutamise eeltöö: mõtete kogumine, kava koostamine, mustandi kirjutamine. Kirjandi teema ja peamõtte. Kirjandi ülesehitus. Teksti liigendamine. Jutustava, kirjeldava ja arutleva kirjandi kirjutamine.
Keeleteadlikkus	<p>Keeleteadlikkus Eesti kirjakeele kujunemine.</p> <p>Algustäheõigekiri Nimi, nimetus ja pealkiri. Isikud ja olendid; kohad ja ehitised; asutused, ettevõtted ja organisatsioonid; riigid ja osariigid; perioodikaväljaanded; teosed, dokumendid ja sarjad; ajaloosündmused; üritused; kaubad.</p> <p>Lauseõpetus ja õigekiri Lause. Lause suhtluseesmärgid. Lauseliikmed: öeldis, alus, sihtis, määrus ja öeldistäide. Täiend. Korduvate eri- ja samaliigiliste lauseliikmete ning täiendite kirjavahemärgistamine, koondlause. Lisandi ja ütte kirjavahemärgistamine ning kasutamine lauses.</p>

	Liht- ja liitlause. Lihtlause õigekiri. Rindlause. Rindlause osalause ühendamise võimalused, rindlause kirjavahemärgistamine. Põimlause. Pea- ja kõrvallause. Põimlause õigekiri. Segaliitlause. Lauselühend. Lauselühendi õigekiri. Lauselühendi asendamine kõrvallausega. Lihtja liitlause sõnajärg. Otsekõne, kaudkõne ja tsitaat. Otsekõnega lause muutmise kaudkõneks.
--	---

9.KLASS

Õpitulemused 9. klassis

Suuline ja kirjalik suhtlus

1. märkab tekstides ja suhtluses tehtavaid keelevelikuid;
2. oskab oma seisukohti väljendada ning sõnastab vajaduse korral eriarvamuse;
3. esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi ning annab hinnanguid;
4. oskab kuuldu ja loetu nii suulises kui ka kirjalikus vormis kokku võtta;
5. oskab nii suhtlust kui ka teemasid algatada, arendada, tõrjuda ja katkestada;
6. oskab eakohastel teemadel arutleda ja probleemülesandeid lahendada ning osaleb diskussioonides;
7. kasutab asjakohaseid suulise ja kirjaliku suhtlemise tavasid ja võimalusi.

Teksti vastuvõtt

1. tunneb peamisi tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi;
2. hindab kriitiliselt sõnumi suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa;
3. loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ning arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste;
4. teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist ja autorist;
5. suudab kasutatud keelevahendite kohta järeldusi teha ning märkab kujundlikkust mõjutusvahendina;
6. seostab omavahel teksti, seda toetavat tabelit, pilti ja heli;
7. oskab tekste võrrelda; osutab, mis tekstis on arusaamatuks jäänud; suudab teksti kohta küsimusi ja vastuväiteid esitada, arvamust avaldada, teksti vahendada ja kokku võtta, kommenteerida, tõlgendada ning oma kogemuse ja mõtetega seostada;
8. kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid teksti tõlgendamisel, seoste loomisel ning tekstile reageerides.

Tekstiloomed

1. oskab eesmärgipäraselt kirjutada, eri liiki tekste (referaat, kirjand, kommentaar, arvamuse avaldus, elulugu, avaldus, seletuskiri) korrektselt vormistada ning suuliselt esitada;
2. ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid;
3. seostab oma kirjutise ja esinemise sündmuse või toimumingu eesmärgiga, vahendab kuuldu ja loetud tekste sobiva pikkuse ja täpsusega, viidates allikale.

Keeleteadlikkus

1. väärtustab eesti keelt ühena Euroopa ja maailma keeltest ning tajub eesti keele eripära, suhestab keeli teadlikult, tajub nende erinevusi;
2. suhtub mõistvalt eesti keelt teise keelena kõnelejatesse, on toetav vestluspartner;
3. järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid, oskab leida õigekirjajuhiseid internetiallikatest ning sõnaja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit;
4. tuleb eesti kirjakeelega toime tavasuhtluses ja avalikult esinedes ning edasi õppides;
5. teab eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliike ja -vorme ning lauseehituse peajooni, tunneb keelendite stiiliväärtust, kasutab ja mõistab tekstis keelendeid;
6. kirjeldab õpitud metakeele piires tekstide ülesehituslikku ja grammatilist ning sõnavaralist eripära;
7. teab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt kõnekeelest;
8. teab eesti kirjakeele arengu etappe ja eesti keele murdeid.

Praktilised tööd: "Ajaloolise sündmuse simulatsioon" – Õpilased valivad ühe Eesti ajaloolise sündmuse ja taaslavastavad selle, kasutades erinevaid rolle ja arutades, kuidas see sündmus mõjutas Eesti ajalugu. See praktiline tegevus aitab süvendada ajalooteadmisi ja arendada esinemisoskusi.

Õpiprojektid: "Isikliku eluloo kirjutamine ja analüüs" – Õpilased koostavad oma eluloo, lisades olulisi sündmusi ja isiklikke saavutusi. Selle projekti käigus nad õpivad erinevaid eluloolise kirjutamise tehnikaid ja analüüsivad, kuidas oma elulugu kirjutada inspireerivalt ja tõepäraselt.

Kogukonnapraktika: "Võimaluste kaardistamine vabatahtlikuks tegevuseks" – Õpilased uurivad võimalusi kohaliku kogukonna heaks vabatahtlikuks tegevuseks, koostavad ülevaate organisatsioonidest ja tegevustest, milles nad võiksid osaleda. Nad valivad ühe tegevuse ja osalevad selles, aidates kogukonda ning arendades oma sotsiaalset vastutustunnet.

Teema	Õppesisu/õppetegevused
Suuline ja kirjalik suhtlus	Veebist teabe otsimine ning teabeallikate ja info kriitiline hindamine. Teabe talletamine ning süstematiseerimine. Tarbetekstide (juhend, elulookirjeldus, avaldus, seletuskiri) eesmärk, tunnused ja ülesehitus. Tarbetekstidest olulise info leidmine ning selle põhjal järelduste tegemine. Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem). Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ning tõlgendamine. Peamised keelelised mõjutamisvõtted. Kriitiline lugemine.
Teksti vastuvõtt	Veebist teabe otsimine ning teabeallikate ja info kriitiline hindamine. Teabe talletamine ning süstematiseerimine. Tarbetekstide (juhend, elulookirjeldus, avaldus, seletuskiri) eesmärk, tunnused ja ülesehitus. Tarbetekstidest olulise info leidmine ning selle põhjal järelduste tegemine. Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem). Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ning tõlgendamine. Peamised keelelised mõjutamisvõtted. Kriitiline lugemine.

<p>Tekstiloom</p>	<p>Arutlusteema leidmine ja sõnastamine isikliku kogemuse või alustekstide põhjal. Teksti pealkirjastamine. Tekstilõik ja selle ülesehitus: väide, põhjendus, järeldus. Lõikude järjestamise põhimõtted ja võimalused. Teksti sidusus. Jutustava, kirjeldava ja arutleva tekstiosa tervikuks sidumine. Suhtluseesmärkide kaudu sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel. Kirjaliku ja suulise keelekasutuse eripära. Tarbetekstide koostamine ja vormistamine: elulookirjeldus, seletuskiri, avaldus, taotlus. Teksti keeleline toimetamine: sõnastus- ja lausestusvigade parandamine. Keeleteadmiste rakendamine töös tekstidega. Keelekujundite kasutamine tekstiloomes: konteksti sobivad ja sobimatud kujundid.</p>
<p>Keeleteadlikkus</p>	<p>Keeleteadlikkus Keeleuuendus. Keeleuuendus ja keele areng: võimalused ja ohud. Keelesugulus, soome-ugri ja indoeuroopa keeled. Eesti keele eripära ning võrdlus teiste keeltega. Eesti keele olulisemad sõna- ja käsiraamatud, keelealased internetiallikad. Sõnaraamatute kasutamine sõnade õigekirja, õigehääluse, õige muutmiseviisi, tähenduse ning stiilivärvingu leidmiseks. Häälikuõpetus ja õigekiri Poolitamine, sealhulgas võõrsõnade ja nimede poolitamine. Arvuti keelekorrektori kasutamine. Sõnavaraõpetus Keelendite stiilivärving, seda mõjutavad tegurid. Fraseologismid, nende stiilivärving. Sõnavara täiendamise võimalused: sõnade tuletamine, liitmine ja tehissõnad. Sagedamini esinevad tuletusliited. Vormiõpetus ja õigekiri Muutumatu sõnade kokku- ja lahkukirjutamise põhireeglid. Muud õigekirjateemad Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri. Isikud ja olendid. Kohad ja ehitised. Asutused, ettevõtted ja organisatsioonid, riigid ja osariigid. Perioodikaväljaanded. Teosed, dokumendid ja sarjad. Ajaloosündmused. Üritused. Kaubad. Tsitaatsõnade märkimine kirjas. Võõrnimede õigekiri ja vormimoodustus. Lühendamise põhimõtted ja õigekiri, lühendite käänamine. Arvuti keelekorrektori kasutamine.</p>

2.5 VENE KEELE LIHTSUSTATUD AINEKAVA PÕHIKOOJALE

2.5.1. Õppeaine kirjeldus, eesmärk

Emakeelel on intellektipuudega lapse arengus keskne roll. Keel on suhtlemise ja tunnetustegevuse vahend. Keele abil kavandatakse ja reguleeritakse nii oma kui ka teiste

tegevust. Vene keelel on oluline osa õpilase isiksuse kujunemisel ning rahvuskultuuri omandamisel.

Põhikooli lihtsustatud õppekava järgi õpivad lapsed, kelle kõne on alaarenenud. Tunnetustegevuse piiratus tõttu ei vasta eakohasele normile ei kõneloome ega suulise kõne või kirjaliku teksti keeleüksuste tajumise pragmaatika ja semantika. Kõikide keeletasandite üksused (lausemallid, sõnavara, sõnavormid, sõnakoostis, morfoloogia, foneetika/fonoloogia) on omandatud kas puudulikult või moonutatult. Enim ilmnevad puudujäägid kõrgematel keeletasanditel nagu sidusteksti mõtestamine ja tekstiloome.

Emakeele õppimine on lihtsustatud õppekavas korrigeeriva suunitlusega. Selle eesmärk on arendada kõnefunktsioone ning vähendada õppija kõne arengu mahajäämust eakaaslastest. Vene keele abil korrigeeritakse õpilase üldist arengut: keele kaudu teadlikustab õpilane oma õpitoimingud; kõne osalusel arenevad psühhomotoorika, kõrgemad psüühilised protsessid, tunde- ja tahtevald ning teised isiksuse omadused. Samas tuleb arvestada, et lihtsustatud õppekava alusel õppija suudab mõista ja sõnastada vaid seda, mis on tema jaoks oluline, mida ta on ise märganud, kogenud ja endale teadvustanud. Õppetöös tuleb seega lihtsustatud õppekava alusel õppija puhul lähtuda ümbritseva keskkonna tajumisest ja õppija tegevustest.

Vene keelel kui õppeainel on põhikooli lihtsustatud õppekava ainete hulgas eriline koht. Keel on esmalt õppimise objekt (keeleüksuste ja nende tähenduse omandamine, kõne kuulamine, mõistmine, kõnelemine, lugema ja kirjutama õppimine), teisalt aga ka teadmiste hankimise, õpitegevuse kavandamise ja reguleerimise vahend.

Vene keele õppimine lihtsustatud õppekava alusel on praktilise suunitlusega, esikohal praktiline harjutamine. Iga uus oskus omandatakse etapiti osaoskuste kaupa. Mõistmine eeldab keeleüksuse äratundmist, selle õigsuse määramist ja seostamist objektide ning tegevustega. Iseseisev kasutamine eeldab aga keeleüksuste ebateadlikku või teadlikku moodustamist (nt sõnavorm, lause, tekst) ja rakendamist (nt sõnavormi viimine lausesse või sõnaühendisse, lause viimine konteksti). Keeleteooriaga tegelevad õpilased minimaalselt, tutvudes vaid peamiste terminite ning mõningate keelereeglitega.

Praktilise kõnearenduse keskseks üksuseks on lause (suulises kõnes lausung), mis ühtlasi võib olla minimaalne ütlus (mõtestatud väljend). Lausest liigutakse õpitakse analüüsima ja koostama lauset madalamate tasandite keeleüksustest (sõnad, sõnavormid) ja analüüsima ja koostama sidusat teksti. Õppimine toimub lausemallide kaupa.

2.5.2. Õppetegevuse kirjeldus arenguperioodide kaupa

Õppetegevus 1.–2. klassis

1.–2. klassis on põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga, turvatunde ja eduelamuste kogemine ning valmisoleku kujunemine edasiseks edukaks õppetööks. Kuna õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, diferentseeritakse õppeülesandeid ja nende täitmiseks kuluvat aega. Õpilased suudavad osaleda õppetegevustes õpetaja suunamisel ja õpetajaga koostöös. Õpilased vajavad õppetegevustes palju materialiseerimist ja näitlikke vahendeid, sh algoritme. Eesmärgiks on saavutada elementaarne lugemis- ja kirjutamisoskus.

Õppetegevus 3.–5. klassis

3.–5. klassis tegeletakse õpiharjumuste ja -oskuste ning püsivuse kujundamisega. Tähelepanu pööratakse eneseväljendusoskuse ja -julguse kujundamisele, põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sealhulgas üksteist toetavate ja väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel. Õpilased vajavad jätkuvalt õppetegevuse reguleerimist. Peamiseks õppemeetodiks on praktiline harjutamine õpetaja suunamisel, õppetegevustes kasutatakse materialiseerimisvahendeid, näitlikkust, sh algoritme. Õpilased suudavad mõista ja järgida lühikesi, lihtsaid suulisi ja kirjalikke tööjuhiseid. Vaja on tähelepanu pöörata esemete, nähtuste, sündmuste tunnustele ja neid väljendavate sõnade õpetamisele.

Õppetegevus 6.–7. klassis

6.–7. klassis tegeletakse iseseisvuse kujundamise ja eesmärgistatud töö oskuste ning valikute tegemise oskuste arendamisega. Õpilased suudavad mõista ja täita suulisi ning kirjalikke tuttavaid töökorraldusi. Oluline on kasutada algoritme ning suunata õpilasi aktiivsemalt ka iseseisvalt algoritme järgima ja kasutama, sh oma tegevust kontrollima. Jätkuvalt on õppeprotsessis suur osakaal praktilisel harjutamisel.

Õppetegevus 8.–9. klassis

8.–9. klassis tegeletakse oma tegevuse kavandamise ja hindamisega. Õpetatakse valima ning rakendama tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi ja vahendeid ning enesekontrollivõtteid.

Õppesisu ja omandatavaid oskusi seostatakse igapäevaeluga. Kujundatakse oskust oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, hinnata oma tugevaid ja nõrku külgi ning teadvustada oma huvisid. Arendatakse oskust kuulata ja lugeda jõukohaseid tekste, mõista suulist kõnet, luua keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonile vastavaid lihtsaid suulisi ja kirjalikke tekste

2.5.3. Õpitulemused kooliastmete kaupa

Õpitulemused I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

1. osaleb ühistegevuse ajal dialoogis (küsimus-vastus, teade-küsimus), kasutab
2. viisakusväljendeid;
3. loeb õpitud teksti valdavalt 2–3-silbiliste sõnade kaupa;
4. leiab õpitud tekstist küsimuste-korralduste järgi sõnu, lauseid ja lõike, vastab küsimustele, sh annab elementaarse hinnangu tegevusaktile;
5. annab abistavaid materjale kasutades ja koostöös õpetajaga tekstilähedaselt edasi õpitud pala sisu;
6. võrdleb tajutavate tunnuste alusel abistavale materjalile toetudes kahte tuttavat objekti;
7. mõistab ja koostab skeemide toel kuni 5-sõnalisi lihtlauseid, kasutades õpitud nimi-, omadusja tegusõnavorme;
8. koostab sõnühendeid õpitud sõnavormidega erinevates funktsioonides;
9. kirjutab pärast analüüsi õigesti 2–3-silbilisi üksikhäälikutest koosnevaid sõnu;

10. kirjutab lugema õpitud lausete ära kirjas 1–2-silbilisi sõnu originaalteksti täiendavalt vaatamata; kontrollib suunamisel kirjutatu õigsust.

Õpitulemused II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

1. küsib ja edastab teavet tuttavates situatsioonides, järgib üldtunnustatud käitumisnorme;
2. osaleb oma õpitegevuse planeerimisel, kasutab suunamisel enesekontrollivõtteid, küsib abi, valib ja kasutab abistavaid materjale;
3. loeb õpitud teksti kõne tempos õigesti ja ladusalt; loeb jõukohast tundmatut teksti peamiselt süntagmade kaupa;
4. täidab endamisi lugedes jõukohaseid sisulisi ja keelelisi ülesandeid;
5. annab abistavate materjalide toel edasi kuulnud või loetud tekstilõikude sisu (valikjutustamine); kirjeldab situatsioone ja objekte plaani alusel;
6. hindab tekstis kirjeldatud tegelaste käitumise vastavust moraalinõuetele;
7. mõistab ja kasutab õpitud liht- ja koondlausemalle; mõistab kaheosaliste liitlausete tähendust, eristab osalausete väljendatud suhteid ja seoseid;
8. moodustab liitsõnu ja tuletisi õpitud mallide ulatuses, mõistab liitsõnade ja tuletiste tähendust;
9. analüüsib sõnavormi koostist ja tähendust; moodustab sõnavorme, esitab suunamisel süntaksi- ja morfoloogiaküsimusi;
10. kasutab sõnade õpitud muutevorme eri funktsioonides (tegusõna muutevorme õpetaja abiga);
11. kirjutab sõnu õigesti, rakendab õpitud tähekasutus- ja ortograafiareegleid; kasutab vajaduse korral individuaalseid abimaterjale, rakendab õpitud enesekontrollivõtteid;
12. teeb ära kirja lauseosade või lühikeste lausete kaupa ja kontrollib tulemust.

Õpitulemused III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

1. suhtleb ja käitub partnerit arvestades olukorrale vastavalt, järgib üldtunnustatud moraalnorme, esitab oma soove, selgitab seisukohti suuliselt ja kirjalikult korrektses vene keeles, osaleb arutelus;
2. valdab võimetekohaste tekstide funktsionaalse lugemise oskust;
3. nimetab mõnda rahvuskirjanikku ja on tutvunud tema loominguga;
4. kasutab teabe hankimiseks eriliigilisi tekste ja erinevaid allikaid, suudab elementaarselt konspekteerida; koostab referaadi eelneva analüüsi või plaani alusel;
5. koostab erinevaid õpitud tarbekirju näidiste alusel;
6. edastab loetud või kuulnud teksti sisu suuliselt või kirjalikult korrektses vene keeles;
7. tunneb eri lausetüüpe, mõistab õpitud lausemallide tähendust, kasutab neid kõnes;
8. järgib õpitud tähekasutus- ja ortograafiareegleid, suudab ise oma tööd kontrollida, leida ja parandada õigekirjavigu.
- 9.

2.5.4. Õpitulemused ja õppesisu klassiti

1. KLASS

Õpitulemused 1. klassis

Õpilane:

1. väljendab oma mõtet vähemalt baaslausel;
2. alustab dialoogi oma tarvete rahuldamiseks ja/või vastab dialoogi repliigile, kasutab elementaarseid viisakusväljendeid;
3. tunneb suuri ja väikseid trükitähti;
4. loeb veerides 1–3-silbilisi lihtsa häälikulise struktuuriga sõnu;
5. saab oma kogemuste piires aru loetud baaslausete ja vähelaiendatud lihtlausete tähendusest;
6. eristab sõnu kuuldu lauses;
7. mõistab, koostab (tegevuse, pildi ja/või skeemi alusel) ning kasutab kontekstist või situatsioonist lähtuvalt sensomotoorsele kogemusele toetuvaid 3–4-sõnalisi lihtlauseid;
8. häälib kuni 5-häälikulisi sõnu, määrab häälikujärje sõnas;
9. laob analüüsitud sõnu sümbolite ja tähtedega, teeb analüüsitud sõnade ära kirja vähemalt tähtaaval;
10. kirjutab eelnevalt analüüsitud sõnu väikeste kirjatähtedega.

Praktilised tööd Tähekaartide valmistamine: Õpilased loovad käsitsi tähekaardid, millele iga tähe kõrvale kirjutavad sõna, mis algab selle tähega. See tegevus aitab tugevdada seoseid tähtede ja sõnade vahel.

Õpiprojektid Minu esimene raamat: Õpilased koostavad väikese raamatu, kuhu lisavad iseenda joonistusi ja kirjutavad lühikesed, õpetaja abiga koostatud laused.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi Ekskursioon raamatukokku: Õpilased külastavad raamatukogu, kus nad õpivad tundma raamatute erinevaid liike ja saavad proovida ise mõnda lihtsat lasteraamatut veerida.

Kogukonnapraktika Koostöö vanematega: Vanemad külastavad klassi ja loevad lastele ette lühikesi jutte. Pärast lugemist arutatakse koos õpetaja juhendamisel loetu sisu ja õpitakse küsimusi esitama.

Teema	Õppesisu/ õppetegevused
Täht, häälik, silp, aabits, sõna.	Täishäälikud, kaashäälikud. Silbitamine. Sõna häälikkoosseisu analüüs (1–2-silbilistes sõnades, õpetaja abiga). Sõnade skeemid. Aabits. Suured ja väikesed trükitähed. Väikesed kirjatähed. Aabitsa sõnajärg (Sõnade alfabeetiline järjestus). Häälikud ja tähed. Sõnade tähtedega analüüs. Veerimine: 1–3-silbilised sõnad ja vähe laiendatud lihtlauseid. Analüüsitud sõnade ära kirja tegemine (õpetaja abiga). Analüüsitud tähtede, silpide, sõnade kirjutamine (õpetaja juhatusel). Poolitamine

	(õpetaja juhatusel). Aktiivse sõnavara suurenemine ja kasutamine.
Dialoog	Dialoogid: küsimused ja vastused (õpetaja juhatusel). 3–4-sõnalisi lihtlauset mõistamine, koostamine ja kasutamine. Viisakusväljendid.

2. KLASS

Õpitulemused 2. klassis

Õpilane:

1. alustab ja/või jätkab tuttavas situatsioonis dialoogi, kasutab viisakusväljendeid;
2. kõneleb õpetaja suunamisel 3–4 lausega oma tegevusest;
3. iseloomustab objekti 2–3 tajutava tunnuse alusel õpetaja suunamisel;
4. mõistab, koostab ja kasutab suulises kõnes tunnetuslikele ja oma kogemustele toetuvat laiendatud 4–5-sõnalist lihtlauset;
5. loeb õpitud teksti lühikeste sõnade kaupa;
6. vastab analüüsitud lühiteksti põhjal suuliselt küsimustele, nimetab tekstis kirjeldatud tegelasi ja sündmusi abivahenditele (pildid, pildiseeriad, küsimused, sõnalünkadega laused) toetudes;
7. leiab õpitud tekstist küsimuste-korralduste abil sõnu ja lauseid, vastab küsimustele lause ja/või lõigu sisu kohta valiklugemise abil, järjestab sisu järgi pildiseeria;
8. eristab häälikuid ja määrab häälimisele toetudes nende järjekorra sõnas;
9. kirjutab analüüsitud 1–2-silbilisi sõnu häälikkoostist moonutamata;
10. teeb lugema õpitud 3–4-sõnalise lause ära kirja.

Õpiprojektid Minu sõprade galerii: Õpilased loovad galerii oma sõprade kohta, kus nad joonistavad oma sõbra ja kirjutavad lühikese kirjelduse (nimi, lemmiktegevus, iseloomuomadused) õpetaja juhendamisel.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi Külustus loomaaeda: Õpilased külastavad loomaaeda, kus nad õpivad tundma erinevaid loomi ja kirjeldavad neid, kasutades uusi õpitud sõnu.

Kogukonnapraktika Koostöö kohvikuga: Kohaliku kohviku külastamine, kus õpilased õpivad, kuidas tellida sööke ja jooke viisakalt. Õpilased praktiseerivad dialoogi ja viisakusväljendeid reaalses elusituatsioonis.

Teema ja tunnimaht	Õppesisu/ õppetegevused
Täht, häälik, silp, aabits, sõna.	Häälikud, tähed, silbid, sõnad. Täishäälikud, kaashäälikud. Silbitamine. Aabits. Aabitsa sõnajärg. Rõhulised ja rõhutud täishäälikud ja silbid. Kaashäälikute ж, ш, ч, щ õigekiri. Pehmendusmärgi ь õigekiri. Suured tähed nimedes. · Sõna häälikkoosseisu analüüs (1–2-silbilistes sõnades, õpetaja abiga). Analüüsitud sõnade kirjutamine. Poolitamine. Lühikeste lausete ära kirjutamine ja kontrollimine (õpetaja

	juhatusel). Lause algustäht. Kirjavahemärgid lause lõpus. Harjutav etteütlus (1–2 silbist koosnevaid sõnu).
Dialoog	Dialoogide koostamine (õpilase kogemusele vastavas situatsioonis). Vestlemine õpilase tegevust (3-4 lauset). Tuttavate esemete kirjeldamine (2-3 tajutava tunnuse alusel).
Tekst	Lühikeste tekstide lugemine (õpitud teksti silpe ja lühikeste sõnade kaupa). Sõnaühendid ja laused. 2-5-sõnalisi lihtlauseid mõistamine, koostamine, laiendamine ja kasutamine. Lühikeste lausete laiendamine ja täiendamine (õpetaja abiga). Pildiseeria teksti sisu järgi järjestamine. Lühitekstide abivahendeid kasutades (pildid, pildiseeriad, küsimused, sõnalünkadega laused). Aktiivse sõnavara suurenemine ja kasutamine.

3. KLASS

Õpitulemused 3. klassis

Õpilane:

1. osaleb ühistegevuse ajal dialoogis (küsimus-vastus, teade-küsimus), kasutab viisakusväljendeid;
2. loeb õpitud teksti valdavalt sõnade kaupa;
3. leiab õpitud tekstist küsimuste-korralduste järgi sõnu, lauseid ja löike, vastab küsimustele, sh annab hinnangu tegevusaktile;
4. annab abivahendeid kasutades ja koostöös õpetajaga tekstilähedaselt edasi õpitud pala sisu;
5. kirjeldab ja võrdleb tajutavate tunnuste alusel abistavale materjalile toetudes kahte tuttavat objekti;
6. mõistab ja koostab kuni 5-sõnalisi lihtlauseid, kasutades õpitud nimi-, omadus- ja tegusõnavorme;
7. määrab veaohtrikud häälikud ja tähed (täishäälikuühendid, rõhuta täishäälikud), muudab sõnavormi õigekirja kontrollimise eesmärgil);
8. kirjutab pärast analüüsi õigesti 2–3-silbilisi üksikhäälikutest koosnevaid sõnu;
9. kirjutab lugema õpitud lausete ära kirjas 1–2-silbilisi sõnu originaalteksti täiendavalt vaatamata;
10. kontrollib suunamisel kirjutatu õigsust.

Praktilised tööd: Sõnamängude loomine: Õpilased loovad sõnamänge, kasutades õpitud sõnu ja fraase. Näiteks koostavad ristsõnu, milles vihjed on seotud tunnis õpitud sõnavaraga. See tegevus aitab õpilastel kinnistada sõnavara ja arendada loovust.

Õpiprojektid: Minu päevik: Õpilased peavad nädal aega päevikut, kus nad kirjutavad lühikestest sündmustest, mis toimusid päeva jooksul. Päevik sisaldab lihtsaid lauseid ja kirjeldusi ning aitab arendada tekstiloome ja sõnavara kasutust.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi: Külustus muuseumisse: Õpilased külastavad kohaliku muuseumi näitust, kus nad õpivad tundma uusi sõnu ja väljendeid, mis on seotud ajaloo või kunstiga. Pärast külastust kirjutavad nad väikese kokkuvõtte nähtu kohta, kasutades õpitud sõnavara.

Kogukonnapraktika: Koostöö raamatupoega: Õpilased külastavad raamatupoodi ja praktiseerivad viisakusväljendeid ning dialoogi, kui nad küsivad töötajalt raamatute kohta. Samuti saavad nad tutvuda uute lasteraamatutega ja arutada klassis, millised raamatud neile kõige rohkem meeldisid.

Teema ja tunnihaht	Õppesisu/ õppetegevused
Täht, häälik, silp, aabits, sõna.	Häälikud, tähed, silpid, sõnad. Täishäälikud, kaashäälikud. Silbitamine. Aabits. Aabitsa sõnajärg. Rõhulised ja rõhutud täishäälikud ja silbid. Kaashäälikute ж, ш, ч, щ õigekiri. Pehmendusmärgi ь õigekiri. Heliliste ja helitute kaashäälikute õigekiri. Sõna häälikkoosseisu analüüs (1–3-silbilistes sõnades).
Tekst	Lühikeste tekstide ärakirjutamine ja kontrollimine (sõnahaaval). Oma vigade leidmine ja parandamine (õpetaja juhatusel). Etteütlus: 1-3-silbiliste sõnade ja neist koostatud lausete kirjutamine (pärast ühisanalüüsi). Lühikeste tekstide lugemine (õpitud teksti valdavalt sõnade kaupa). Küsimusi esitamine (õpetaja juhatusel). Tekstist vastusi leidmine (sõnu, lauseid ja lõike, vastab küsimustele). Teksti ümberjutustamine (abivahendeid kasutades ja koostöös õpetajaga). Dialoogide koostamine (küsimus-vastus, teade-küsimus). Tuttavate objektide võrdlemine ja kirjeldamine (tajutavate tunnuste alusel, 2 objekti). Teabe leidmine. Vestlemine sündmustest. Lausete laiendamine ja täiendamine (õpetaja abiga).
Ortograafia ja interpunktsioon.	Sõnade kirjutamine ja õigekirja kontrollimine (õpetaja juhatusel). Poolitamine. Suured tähed nimedes. Lause algustäht. Kirjavahemärgid lause lõpus. Sõnaühendid ja laused. 2-5-sõnalisi lihtlausete mõistamine, koostamine, laiendamine ja kasutamine. Sõnastikud.
Leksikoloogia ja fraseoloogia.	Sünonüümide ja antonüümide kasutamine (õpetaja abiga).
Morfoloogia.	Sõnavormid. Sõnavormi muutmine (õigekirja kontrollimise eesmärgil). Nimi-, omadus- ja tegusõnade vorme eristamine.

4. KLASS

Õpitulemused 4. klassis

Õpilane:

1. osaleb ühistegevuse ajal üksteise tegevust reguleerivas dialoogis, kirjeldab ja annab hinnanguid tegevustele;
2. loeb õpitud teksti õigesti sõnade ja fraaside kaupa, arvestab kirjavahemärke; loeb õppimata teksti vähemalt sõnahaaval;
3. leiab küsimuste-korralduste alusel tekstist sõnu, lauseid ja lõike (sh peamõttele osutavaid lauseid);

4. vastab küsimustele teksti kohta (nimetab põhjuslikke seosed, annab hinnanguid tegevustele);
5. tuletab õpetaja juhendamisel tekstis sõnastamata teabe, toetudes oma kogemustele ja teadmistele;
6. annab abivahenditele toetudes tekstilähedaselt ja valikuliselt edasi teksti või lõigu sisu; kirjeldab ja võrdleb esemeid rühmas (kuni 3 objekti);
7. mõistab, koostab ja kasutab kõnes kuni 6-sõnalist lihtlauset; laiendab lihtlauset skeemide ja süntaksiküsimuste abil;
8. kasutab sõnaühendites ja lausetes sõna käändevorme õpitud funktsioonides;
9. kirjutab õigesti üksikhäälikutest koosnevaid kuni 4-silbilisi sõnu; kasutab suunamisel enesekontrollivõtteid;
10. teeb 4–5-sõnalise lause ära kirja sõnahaaval ja kontrollib tulemust.

Praktilised tööd: Lausemõistatuste koostamine: Õpilased loovad lauseid, kus mõned sõnad on asendatud piltidega. Teised õpilased peavad mõistatama, millised sõnad on piltide asemel, ja kirjutama need õigesti lausesse. See tegevus arendab sõnavara ja õigekirjaoskusi.

Õpiprojektid: Minu lemmikraamat: Õpilased valivad oma lemmikraamatu, loevad sellest lühikese lõigu ja koostavad selle põhjal lühikese esitluse, kus nad kirjeldavad raamatu tegelasi ja sisu. Projekt aitab arendada lugemisoskust ja arusaamist tekstist.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi: Külustus teaduskeskusesse: Õpilased külastavad teaduskeskust, kus nad saavad uurida erinevaid teaduse ja tehnoloogiaga seotud eksponaate. Pärast külastust kirjutavad nad lühikese kokkuvõtte oma kogemustest ja sellest, mida nad õppisid.

Kogukonnapraktika: Koostöö lasteaiaga: Õpilased külastavad kohalikku lasteaeda ja loevad sealsetele lastele ette lihtsaid lastejutte. Pärast ettelugemist arutatakse kuuldu üle ning õpilased praktiseerivad dialoogi ja küsimuste esitamist.

Teema ja tunnimah	Õppesisu/ õppetegevused
Täht, häälik, silp, sõna.	Täishäälikute ja kaashäälikute õigekiri: Rõhulised ja rõhutud täishäälikud ja silbid. Kaashäälikute ж, ш, ч, щ õigekiri. Pehmendusmärgi ь õigekiri. Heliliste ja helitute kaashäälikute õigekiri. Sõna häälikkoosseisu analüüs. Sõnavormi muutmine (õigekirja kontrollimise eesmärgil). Kommenteerimine, kirjutamine ja kontrollimine (õpetaja juhatusel).
Ortograafia ja interpunktsioon.	Suured tähed nimedes. Sõnaühendid ja laused. 2-6-sõnalisi lihtlausete mõistamine, koostamine, laiendamine ja kasutamine. Lause algustäht. Kirjavahemärgid lause lõpus.
Morfoloogia.	Nimi-, omadus-, ase- ja tegusõnade vorme eristamine. Lausete laiendamine ja täiendamine (õpetaja juhatusel). Käändevormide mõistmine, moodustamine ja kasutamine. Pöördevormide mõistmine, moodustamine ja kasutamine.

<p>Tekst</p>	<p>Etteütlus: 1-3-silbiliste sõnadest koostatud lausete kirjutamine. Oma vigade leidmine ja parandamine (õpetaja juhatusel). Tekstide lugemine (õpitud teksti sõnaühendite ja fraaside kaupa; tundmatu teksti sõnahaaval). Tuttavate objektide võrdlemine ja kirjeldamine (tajutavate tunnuste alusel, kuni 3 objekti). Tekstide ärakirjutamine ja kontrollimine (sõnahaaval). Oma vigade leidmine ja parandamine (õpetaja abiga). Küsimusi esitamine (õpetaja juhatusel). Tekstist vastusi leidmine (sõnu, lauseid ja lõike, vastab küsimustele). Teksti kohta esitatud küsimustele vastamine (põhjuslikud seosed, hinnangud tegevustele, tegudele). Teksti peamõtet leidmine (õpetaja juhatusel). Teksti ümberjutustamine (abivahendeid kasutades ja koostöös õpetajaga, tekstilähedaselt või valikuliselt). Teabe leidmine. Sõnastikud. Dialoogid (küsimus-vastus ja teade-küsimus ühistegevuse ajal). Vestlemine tegevusaktidest, sündmustest.</p>
<p>Leksikoloogia ja fraseoloogia.</p>	<p>Sünonüümide ja antonüümide kasutamine (õpetaja abiga).</p>

5. KLASS

Õpitulemused 5. klassis

Õpilane:

1. väljendab tuttavates situatsioonides oma seisukohti; küsib abi, järgib üldtunnustatud käitumisnorme;
2. kasutab koostegevuses eri tüüpi dialoogirepliike, teeb kokkuvõtteid ühistegevusest;
3. sooritab tuttavaid õpitoiminguid suuliste ja kirjalike hargnenud korralduste alusel, sh osaleb tegevuse planeerimisel, valib ja kasutab abivahendeid;
4. loeb õpitud teksti ladusalt häälega või endamisi vaikselt; täidab valiklugemise ülesandeid;
5. osaleb õpetaja suunamisel lõigu ja teksti peamõtte sõnastamisel; osaleb jutustamiseks vajaliku abivahendi koostamisel ja annab sellele toetudes tekstilähedaselt edasi loetu sisu lõikude kaupa;
6. annab hinnangu tekstis kirjeldatud tegevustele, põhjendab oma arvamust;
7. mõistab ja kasutab kuni 6-sõnalist lihtlauset; rakendab lauses sõnade muutevorme õpitud funktsioonides;
8. kasutab pehmendusmärki kaashäälikute puhul;
9. kirjutab häälikuühenditega sõnu pärast analüüsi õigesti;
10. kasutab kirjutamisel enesekontrollivõtteid; kontrollib rõhuta täishäälikute, heliliste ja helitute kaashäälikute õigekirja sõnavormi muutmise (võrdleva hääldamise) abil;
11. teeb 4–5-sõnalise lause ärakirja peamiselt sõnapaaride kaupa ja kontrollib tulemust.

Praktilised tööd: Ristsõnade koostamine: Õpilased loovad ise ristsõnu, kasutades õpitud sõnu ja lauseid. See tegevus arendab sõnavara, õigekirja ja kriitilist mõtlemist, sest nad peavad mõtlema, kuidas sõnu omavahel siduda.

Õpiprojektid: Minu lemmikteema: Õpilased valivad oma huvivaldkonnast ühe teema (näiteks loodus, tehnoloogia, kunst) ja koostavad selle kohta väikese uurimistöo. Nad otsivad teavet raamatukogust või internetist ning esitavad lühikese kokkuvõtte klassile.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi: Külustus ajalehetoimetusse: Õpilased külastavad kohalikku ajalehetoimetust, kus nad saavad ülevaate, kuidas tekivad uudised ja artiklid. Pärast külastust kirjutavad nad oma arvamuse ajakirjaniku töö kohta ning koostavad lühikese uudisloo.

Teema ja tunnihaht	Õppesisu/ õppetegevused
Häälik, silp, sõna, õigekiri.	Täishäälikute ja kaashäälikute õigekiri. Sõnavormi muutmine (õigekirja kontrollimise eesmärgil). Pehmendusmärgi ь õigekiri. Sõna häälikkoosseisu analüüs (1–3-silbilistes sõnades). Kommenteerimine, kirjutamine ja kontrollimine (õpetaja juhatusel). Sõnaühendid ja laused. 2-6-sõnalisi lihtlauset mõistamine, koostamine, laiendamine ja kasutamine. Lause algustäht. Kirjavahemärgid lause lõpus.
Morfoloogia.	Sõnaliikide nimetuste ja tunnuste teadmine: nimisõna, omadussõna, tegusõna, asesõna Lauset laiendamine ja täiendamine (õpetaja juhatusel). Käänevormide ja pöördvormide rakendamine. Liitlauset ja koondlauset mõistamine ja moodustamine.
Tekst	Tekstide ära kirjutamine ja kontrollimine (peamiselt sõnapaaride kaupa). Oma vigade leidmine ja parandamine (vajaduse korral õpetaja abiga). Etteütlus, valiketteütlus. Oma vigade leidmine ja parandamine (õpetaja juhatusel). Tekstide lugemine (õpitud teksti ladusalt häälega või endamisi vaikselt). Valiklugemine. Küsimusi esitamine (vajaduse korral õpetaja abiga). Tekstist vastusi leidmine (sõnu, lauseid ja lõike, vastab küsimustele). Teksti kohta esitatud küsimustele vastamine (põhjuslikud seosed, hinnangud tegevustele, tegudele). Teksti peamõtet leidmine (õpetaja juhatusel). Teksti ja teksti lõikude pealkirjastamine. Ümberjutustamine (tekstilähedaselt või valikuliselt). Dialoogid (eri tüüpi dialoogirepliikid koostegevuses, kokkuvõtted ühistegevusest). Vestlemine tegevusaktidest, sündmustest. Oma arvamuste põhjendamise.
Leksikoloogia ja fraseoloogia.	Sünonüümide ja antonüümide kasutamine (õpetaja abiga).

6. KLASS

Õpitulemused 6. klassis

Õpilane:

1. küsib ja edastab teavet tuttavates situatsioonides, järgib üldtunnustatud käitumisnorme;

2. osaleb oma õpitegevuse planeerimisel, kasutab suunamisel enesekontrollivõtteid, küsib abi, valib ja kasutab abivahendeid;
3. loeb õpitud teksti kõne tempos õigesti ja ladusalt ning jõukohast tundmatut teksti peamiselt süntagmade kaupa;
4. täidab endamisi lugedes jõukohaseid sisulisi ja keelelisi ülesandeid;
5. annab abivahendite toel edasi loetud tekstilõikude sisu (valikjutustamine); kirjeldab situatsioone ja objekte plaani alusel;
6. hindab tekstis kirjeldatud tegelaste käitumise vastavust moraalinõuetele;
7. mõistab ja kasutab õpitud liht- ja koondlausemalle; mõistab kaheosaliste liitlausete tähendust, eristab osalausestega väljendatud suhteid ja seoseid;
8. moodustab liitsõnu ja tuletisi õpitud mallide ulatuses, mõistab liitsõnade ja tuletiste
9. tähendust;
10. analüüsib sõnavormi koostist ja tähendust; moodustab sõnavorme, esitab suunamisel süntaksi- ja morfoloogiaküsimusi;
11. kasutab sõnade õpitud muutevorme eri funktsioonides (tegusõna muutevorme õpetaja
12. abiga);
13. kirjutab sõnu õigesti, rakendab õpitud tähekasutus- ja ortograafiareegleid; kasutab vajaduse korral individuaalseid abivahendeid, rakendab õpitud enesekontrollivõtteid;
14. teeb ära kirja lauseosade või lühikeste lausete kaupa ja kontrollib tulemust;
15. mõistab ja kasutab õpitud liht- ja koondlausemalle.

Õpiprojektid: Minu lemmikkangelane: Õpilased koostavad lühikese projekti oma lemmikkangelase kohta raamatust või filmist. Nad kirjutavad lühikese iseloomustuse, kasutades õpitud lausemalle ja kirjeldavat sõnavara, ning esitavad oma tööd klassile.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi: Külustus muuseumi: Õpilased külustavad kohalikku muuseumi, kus nad koguvad teavet ja õpivad kirjeldama esemeid ning nende ajalugu. Pärast külustust koostavad nad lühikese kirjelduse ühest väljapanekust, kasutades õpitud sõnavara ja lausemalle.

Kogukonnapraktika: Koostöö raamatupoe või raamatukoguga: Õpilased külustavad raamatupoodi või raamatukogu ja õpivad, kuidas küsida teavet raamatute kohta ning kasutada viisakusväljendeid. Nad koostavad lühikese dialoogi, milles praktiseerivad reaalses elusituatsioonis dialoogirepliike ja abipalveid.

Teema ja tunnimah	Õppesisu/ õppetegevused
Häälik, silp, sõna, õigekiri.	Täishäälikute ja kaashäälikute õigekiri. Sõnavormi muutmine (õigekirja kontrollimise eesmärgil). Pehmendusmärgi ь õigekiri. Sõna häälikkoosseisu analüüs (1–3-silbilistes sõnades). Kommenteerimine, kirjutamine ja kontrollimine (õpetaja juhatusel).
Morfoloogia. Süntaks.	Süntaksi- ja morfoloogiaküsimuste esitamine. Sõnavormi muutmine ja moodustamine. Sõnavormi koostise ja tähenduse analüüs. Sõnaliited. Sõnade õpitud liidetega tuletamine.

	Liitsõnade ja tuletiste tähendus ja moodustamine. Sõnaliikide nimetuste ja tunnuste teadmine: nimisõna, omadussõna, tegusõna, arvsõna, määrsõna. Lausete laiendamine ja täiendamine (õpetaja juhatusel). Käänevormide ja pöördvormide rakendamine. Liht- ja koondlausete mõistamine ja kasutamine. Kaheosaliste liitlausete mõistamine.
Tekst	Tekstide ärakirjutamine ja kontrollimine (lauseosade või lühikeste lausete kaupa). Oma vigade leidmine ja parandamine (vajaduse korral õpetaja abiga). Etteütlus, valiketteütlus. Oma vigade leidmine ja parandamine (õpetaja juhatusel). Tekstide lugemine (õpitud teksti kõne tempos ladusalt sisule vastava intonatsiooniga, jõukohase tundmatu teksti peamiselt süntagmade kaupa). Tekstis kirjeldatud tegelaste käitumise hindamine. Teksti peamõtet leidmine (õpetaja juhatusel). Teksti ja teksti lõikude pealkirjastamine. Ümberjutustamine (tekstilähedaselt või valikul. Situatsioonide ja objektide plaani alusel kirjeldamine. Õpitegevuse planeerimine. Abi otsimine, abipalved. Dialogid (eri tüüpi dialoogirepliikid koostegevuses, kokkuvõtted ühistegevusest). Inimeste iseloomustamine. Vestlemine tegevusaktidest, sündmustest. Oma arvamuste põhjendamine. Teabe leidmine. Teatmikud.

7. KLASS

Õpitulemused 7. klassis

Õpilane:

1. mõistab suhtlemisel seisukohtade võimalikku erinevust, selgitab oma seisukohti, hangib vajaduse korral täiendavat teavet teistelt inimestelt;
2. annab hinnangu tekstis kirjeldatud tegelaste käitumisele ja põhjendab seda viidetega tekstile, oma kogemusele või kehtivatele moraalinormidele;
3. iseloomustab tekstis kirjeldatud tegelasi plaani järgi, rühmitab neid teadaolevate tunnuste alusel;
4. selgitab talle mõistetavate sündmuste ajalisi ning põhjuslikke seoseid;
5. loeb jõukohast tundmatut teksti kõne tempos, õpitud teksti elementaarse ilmekusega;
6. hangib tekstist teavet õpetaja juhendamisel;
7. rakendab õpetaja juhendamisel temaatilise lugemise oskust, täidab endamisi lugedes sisulisi ja keelelisi ülesandeid;
8. taastab analüüsitud teksti sisu vastavalt püstitatud ülesandele (valikuliselt, temaatiliselt, kokkuvõtlikult), vajaduse korral kasutab teksti analüüsimisel ühiselt koostatud abivahendeid;
9. koostab pärast ühist ettevalmistust lühikese kirjaliku ümberjutustuse, kokkuvõtte või
10. referaadi kavale, tugisõnadele või sõnaühenditele toetudes;

11. mõistab ja kasutab õpitud liht- ja koondlausemalle; mõistab kaheosaliste liitlausete tähendust, eristab osalauseetega väljendatud suhteid ja seoseid;
12. mõistab ja kasutab suunamisel kõnes eri suhteid (aeg, põhjus, koht, tagajärg, eesmärk jms) väljendavaid kaheosalisi liitlauseid;
13. tuletab sõnu õpitud liidetega; moodustab liitsõnu;
14. kasutab kõnes sõnade käände- ja pöördvorme, analüüsib sõnavormide koostist;
15. tunneb ja rakendab kirjutamisel tähekasutus- ja ortograafiareegleid, vajaduse korral abimaterjalidele toetudes või õpetaja suunamisel.

Praktilised tööd: Dialogikaardid: Õpilased loovad kaardipaki, kus igal kaardil on kirjutatud küsimus või dialoogirepliik erinevates suhtlusolukordades. Mängitakse dialoogimängu, kus tuleb valida sobivad vastused ja reaktsioonid vastavalt olukorrale.

Õpiprojektid: Minu linn: Õpilased koostavad projekti oma kodulinna kohta, kirjutades lühikese tutvustuse linna tähtsamatest paikadest ja sündmustest. Projektis kasutatakse õpitud liht- ja koondlauseid ning kirjeldusi, samuti esitatakse töö klassile.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi: Ekskursioon ajaloomuuseumi: Õpilased külastavad ajaloomuuseumi, kus nad õpivad tundma oma kodukoha ajalugu. Peale ekskursiooni koostavad nad lühikese kokkuvõtte nähtu ja kuuldu põhjal, kasutades õpitud sõnavara ja lausemalle.

Kogukonnapraktika: Koostöö noortekeskusega: Õpilased osalevad kohaliku noortekeskuse tegevustes, kus nad praktiseerivad omavahelist suhtlemist ja koostööd erinevate vanusegruppide noortega. Õpilased arutlevad tegevuste ja koostöö üle ning õpivad viisakalt oma arvamust väljendama ja teiste arvamust kuulama.

Teema ja tunnimah	Õppesisu/ õppetegevused
Ortograafia	Õpitud ortograafiareeglite kasutamine (õpetaja suunamisel). Täishäälikute ja kaashäälikute õigekiri. Sõnavormi muutmine (õigekirja kontrollimise eesmärgil). Pehmendusmärgi ъ õigekiri. Kommenteerimine, kirjutamine ja kontrollimine (õpetaja juhatusel).
Morfoloogia. Süntaks.	Sõnavormi muutmine ja moodustamine. Käändevormide ja pöördvormide kasutamine. Sõnaliited. Sõnade õpitud liidetega tuletamine. Sõnavormi koostise ja tähenduse analüüs. Süntaksi- ja morfoloogiaküsimuste esitamine. Liitsõnade ja tuletiste tähendus ja moodustamine. Sõnaliikide nimetuste ja tunnuste teadmine: nimisõna, omadussõna, tegusõna, arvsõna, määrsõna. Käändevormide ja pöördvormide kasutamine. Rakendamine kõnes. Lihtlausete, koondlausete ja kaheosaliste liitlausete mõistamine ja kasutamine.
Tekst	Tekstide ärakirjutamine ja kontrollimine (lauseosade või lühikeste lausete kaupa). Oma vigade leidmine ja parandamine (vajaduse korral õpetaja abiga). Konspekterimise harjutamine: valiketteütlus, märkmete

	<p>tegemine (õpetaja juhatusel). Tekstide lugemine (õpitud teksti ladusalt mõningase ilmekusega, jõukohase võõrase teksti kõne tempos). Küsimusi esitamine. Tekstist vastusi leidmine (sõnu, lauseid ja lõike, vastab küsimustele). Tekstis kirjeldatud tegelaste iseloomustamine (plaani järgi). Tekstis kirjeldatud tegelaste rühmitamine (teadaolevate tunnuste alusel). Tekstis kirjeldatud tegelaste käitumise hindamine. Oma arvamuste põhjendamine (viidetega tekstile või oma kogemusele). Teksti ja teksti lõikude pealkirjastamine. Teksti peamõtet leidmine (vajaduse korral õpetaja abiga). Analüüsitud teksti sisu taastamine (valikuliselt, temaatiliselt, kokkuvõtlikult, vajaduse korral abivahendega). Ümberjutustamine (tekstilähedaselt või valikuliselt, vajaduse korral abivahenditega). Lühikese kirjaliku ümberjutustuse kostamine (pärast ühist ettevalmistust abivahenditele toetudes). Teabe leidmine. Teabeallikad (teised inimesed, tekstid, teatmikud jne). Teabetekstide lugemine. Dialoogid (oma seisukoha selgitamine ja põhjendamine). Vestlemine tegevusaktidest, sündmustest. Oma arvamuste põhjendamine.</p>
--	--

8. KLASS

Õpitulemused 8. klassis

Õpilane:

1. hindab oma ja teiste käitumise otstarbekust ja moraalinõuetele vastavust tavaolukorras, iseloomustab plaani järgi tegelasi ja tegelaserühmi ning nende käitumist;
2. märkab ja hindab kaaslaste käitumise (sh sõnakasutuse) sobivust, reageerib adekvaatselt kaaslaste erinevatele ja vastandlikele seisukohtadele;
3. analüüsib suunavate küsimuste abil dialoogi;
4. kasutab teabe saamiseks õpetaja juhendamisel erinevaid allikaid;
5. tutvustab kaaslastele ühte loetud raamatut;
6. loeb ja analüüsib jõukohast teksti ning täidab ülesandeid õpitud mõistmisstrateegiate
7. ulatuses;
8. esitab küsimusi teksti kohta mõistmisstrateegiatest lähtuvalt;
9. märgistab suunamisel olulist teavet väljendavaid teabeüksusi tekstis, teeb märkmeid tekstide põhjal;
10. taastab õpitud teksti suuliselt erineval viisil: tekstilähedaselt, temaatiliselt, kokkuvõtlikult, tegelase seisukohalt; vajaduse korral rakendab tuttavaid abivahendeid;
11. kirjeldab abiga tegevusi ja sündmusi oma kogemuste ja eri õppeainete materjalide põhjal;
12. koostab pärast ühist arutelu tekstilähedase kirjaliku ümberjutustuse, kokkuvõtte või referaadi;

13. koostab õpitud tarbekirja etteantud näidise järgi;
14. tunneb ära ja moodustab pöörde- ja käändevorme, vajaduse korral toetub näidisele;
15. tuletab sõnu õpitud liidetega, mõistab ja kasutab kõnes tuletisi;
16. kasutab õpitud lausemalle suulises ja kirjalikus tekstis;
17. kasutab omandatud õigekirjaoskusi iseseisvates kirjalikes töödes, oskab vajaduse korral kasutada abistavat materjali.

Praktilised tööd: Sõnade tuletamine: Õpilased koostavad sõnade tuletamise ülesandeid, kus peavad looma uusi sõnu õpitud liidete abil. Valminud sõnad arutatakse koos klassiga läbi ja selgitatakse nende tähendust ning kasutust.

Õpiprojektid: Raamatu kokkuvõte: Õpilased valivad endale meelepärase raamatu ja koostavad selle kohta lühikese kokkuvõtte. Projektis keskendutakse peamõtetele, tegelastele ja loo sündmustele, lisaks arutatakse raamatut klassis.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi: Intervjuude tegemine raamatukogus: Õpilased külastavad kohalikku raamatukogu, kus teevad intervjuu raamatukoguhoidjaga. Intervjuu teemaks on raamatute valik ja soovitusel, kuidas leida huvipakkuvat kirjandust.

Teema ja tunnimah	Õppesisu/ õppetegevused
Ortograafia	Õpitud ortograafiareeglite kasutamine. Rõhulised ja rõhutud täishäälikud ja silbid. Helilised ja helitud kaashäälikud. Pehmendusmärk ъ. Tekstide ära kirjutamine ja kontrollimine (lauseosade või lühikeste lausete kaupa). Oma vigade leidmine ja parandamine.
Morfoloogia. Süntaks.	Sõnavormi muutmine ja moodustamine. Sõnaliited. Sõnade õpitud liidetega tuletamine. Liitsõnade ja tuletiste mõistamine ja kasutamine. Süntaksi- ja morfoloogiaküsimuste esitamine. Sõnaliikide nimetuste ja tunnuste teadmine: nimisõna, omadussõna, tegusõna, arvsõna, mäarsõna. Käändevormide ja pöördevormide kasutamine. Rakendamine kõnes. Lihtlausete, koondlausete ja kaheosaliste liitlausete mõistamine ja kasutamine (suulises ja kirjalikus tekstis).
Tekst	Tekstide lugemine (õpitud teksti ladusalt mõningase ilmekusega, jõukohase võõrase teksti kõne tempos). Küsimuste teksti kohta esitamine (mõistmisstrateegiatest lähtuvalt). Teksti ja teksti lõikude pealkirjastamine. Teksti peamõtet leidmine. Tuttava teksti erineval viisil taastamine (tekstilähedaselt, temaatiliselt, kokkuvõtlikult, tegelase seisukohalt; abivahendite kasutamine pärast analüüsi). Tekstilähedase kirjaliku ümberjutustuse kostamine (pärast ühist arutelu). Konspekterimise harjutamine: lugemine märkmetega, valiketteütus, märkmete tegemine (õpetaja juhatusel). Dialoogid (suunavate küsimuste esitamine, vastuste analüüseerimine). Tegevuste ja sündmuste

	kirjeldamine (kogemuste ja eri õppeainete materjalide põhjal/abiga). Vestlemine tegevusaktidest ja käitumist. Oma arvamuste põhjendamine. Tegelaste ja tegelasrühmade iseloomustamine (plaani järgi). Teabe leidmine. Teabekirjanduse lugemine ja kasutamine (juhendamisel). Tarbekirjade koostamine (näidise järgi: kiri, teade, kutse, avaldus jne), blankettide täitmine paberil ja arvutis (õpetaja juhatusel).
--	---

9. KLASS

Õpitulemused 9. klassis

Õpilane:

1. suhtleb ja käitub partnerit arvestades olukorrale vastavalt, järgib üldtunnustatud moraalnorme, esitab oma soove, selgitab seisukohti suuliselt ja kirjalikult korrektses vene keeles, osaleb arutelus;
2. valdab võimetekohaste tekstide funktsionaalse lugemise oskust;
3. tunneb ilukirjanduslike tekstide liike, omab elementaarset ülevaadet rahvuskirjandusest ja oskab nimetada mõnda kirjanikku;
4. kasutab eriliigilisi tekste ja erinevaid allikaid teabe hankimiseks, suudab elementaarselt konspekteerida; koostab referaadi eelneva analüüsi või plaani alusel;
5. koostab erinevaid õpitud tarbekirju näidiste alusel;
6. edastab loetud või kuulnud teksti sisu suuliselt või kirjalikult korrektses vene keeles;
7. tunneb eri lausetüüpe, mõistab õpitud lausemallide tähendust, kasutab neid kõnes;
8. järgib õpitud tähekasutus- ja ortograafiareegleid, suudab ise oma tööd kontrollida, leida ja parandada õigekirjavigu;
9. valdab elementaarseid teadmisi grammatikast: sõnaliigid, käänamine ja pööramine, liht, koond- ja liitlauseid, sõnamoodustus.

Õpiprojektid: Kirjaniku uurimistöö: Õpilased valivad ühe tuntud kirjaniku ja koostavad lühikese uurimistöö tema elust ja loomingust, esitades projekti klassis. Projektis kasutatakse nii kirjalikke kui ka suulisi esitlusoskusi.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi: Külustus teatrisse: Klass külastab teatrit, kus vaadatakse koos etendust ja hiljem analüüsitakse etenduse tegelasi, sündmusi ja lavastuse moraalseid aspekte. Arutelu keskendub tegelaste käitumise ja otsuste hindamisele.

Kogukonnapraktika: Intervjuu kohaliku ametnikuga: Õpilased viivad läbi intervjuu kohaliku ametnikuga, kus harjutatakse viisakat suhtlemist ja teabe hankimist. Pärast intervjuud arutatakse klassis saadud teavet ja analüüsitakse esitatud küsimuste asjakohasust.

Teema ja tunnihaht	Õppesisu/ õppetegevused
Ortograafia	Õpitud ortograafiareeglite kasutamine. Rõhulised ja rõhutud täishäälikud ja silbid. Helilised ja helitud kaashäälikud. Pehmendusmärk ъ.
Morfoloogia. Süntaks.	Sõnavormi muutmine ja moodustamine. Käändevormide ja pöördvormide kasutamine. Sõnade õpitud liidetega tuletamine.

Lisa 1. Keel ja kirjandus (vene keel, kirjandus, eesti keel teise keelena)

	<p>Sõnaliikide nimetuste ja tunnuste teadmine: nimisõna, omadussõna, tegusõna, arvsõna, määrsõna. Rakendamine kõnes. Lausete eri tüüpe kasutamine (teabe hankimisel ja sõnastamisel). Lihtlaused, koondlaused ja kaheosaliste liitlaused.</p>
<p>Tekst</p>	<p>Tekstide ära kirjutamine ja kontrollimine (lauseosade või lühikeste lausete kaupa). Oma vigade leidmine ja parandamine. Tekstide lugemine (õpitud teksti ladusalt mõningase ilmekusega, jõukohase võõrase teksti kõne tempos). Tuttava teksti erineval viisil taastamine (kokkuvõtlikult, laiendatult, tekstilähedaselt). Konspektide koostamine kirjaliku teabeteksti järgi (oluliste faktide leidmine; lausete lühendamine, lühendite kasutamine). Teksti taastamine konspekti järgi. Suulise kõne konspekterimine: temaatiline valiketteütus, märkmete tegemine. Suhtlemine tavaolukorras (peres, eakaaslastega, töökollektiivis, ametiasutuses jne). Arvamuste sarnasused ja erinevused. Arvamuste vastandlikkus. Oma seisukohtade selgitamine ja põhjendamine. Konfliktide lahendamine. Vestlemine tegevusaktidest ja käitumisest. Käitumise otstarbekuse ja moraalinõuetele vastavuse hindamine. Oma arvamuste põhjendamine. Teabe leidmine. Teabekirjanduse lugemine ja kasutamine. Tegevuste ja sündmuste kirjeldamine. Tegelaste ja tegelaskirjelduste iseloomustamine, nende käitumise seletamine ja hindamine. Teabekirjanduse koostamine (näidise järgi: kiri, teade, kutse, avaldus jne). Blankettide täitmine paberil ja arvutis.</p>

2.6. EESTI KEELE TEISE KEELENA LIHTSUSTATUD AINEKAVA PÕHIKOOJILE

2.6.1 Õppeaine kirjeldus

Eesti keelest erineva õppekeelega koolis õpetatakse eesti keelt kui teist keelt alates kolmandast klassist. Lisaks keeletundidele on soovitatav õpetada eestikeelt teise keelena lõimituna teiste õppeainetega – st toimub praktiline kõnearendus.

2.6.2. Õppetegevuse kirjeldus arenguperioodide kaupa

Õppetegevus 3.–5. klassis

3. klassis algab eesti keele õppimine suulise kursusega, mis kestab 1–2 kuud: kujundatakse positiivset suhtumist eesti keele õppimisse, pakutakse eduelamusi ja turvatunnet. Uue keelekeskkonnaga tutvumiseks õpitakse koostöös õpetajaga eesti keelt teistest keeltest kuulmise järgi eristama, matkima kuulnud häälikuid, häälikuühendeid, sõnu ja lühikesi lauseid. Hääldusharjutusteks kasutatakse eakohaseid tekste. Suheldakse mänguliselt lihtsates elulistest olukordades. Õpitakse kuulama, jälgima, korraldusi mõistma ja täitma, tuttavas dialoogis osalema. Kõnelemisoskuse arendamiseks julgustab õpetaja õpilasi küsima, täpsustama ja kehakeelt kasutama. Õpitakse tegevuste ja näitvahendite abil lauseid moodustama ning viisakusväljendeid kasutama. Tehakse ära kirja, kirjutatakse lihtsamaid sõnu, väljendeid ja lauseid. Tähtsaim on igakülgset ja jõukohaselt suulist eneseväljendusoskust arendada.

Õppetegevus 6.–7. klassis

6.–7. klassis arendatakse õpilaste suulist ja kirjalikku väljendusoskust keele kõiki osaoskusi pidevalt harjutades. Harjutamisel on alati toeks pildid, sõnaühendid, tugisõnad, -lauseid, lausemallid, õpetaja suunavad küsimused jm. Õpilasi julgustatakse suhtlema, üksteist toetama ning väärtustama. Keeleteadmised omandatakse praktilise tegevuse ja konteksti kaudu. Tehakse ära kirja, koostatakse mallide järgi lauseid ning moodustatakse nendest lühitekste. Koostöös õpitakse tekstist tundmatuid sõnu otsima, loetu põhjal küsimustele vastama, küsimusi esitama. Tehakse oma tegevusest ja ühisüritustest suulisi kokkuvõtteid, osaletakse igapäevaelu dialoogides, valitakse esitatud repliikide hulgast vestluses sobivaid. Õpitakse kasutama igapäevaeluks vajalikke digivahendeid. Suureneb lugemise ja kirjutamise osa, kinnistuvad esmased õpi- ja digioskused, turvalise käitumise harjumused. Koostöös teiste aineõpetajatega rakendatakse lõimitud õpet. Motiveeritakse õpilast eesti keelt kasutama igapäevategevustes ja suhtluses, luues selleks õpilastele huvitavaid olukordi (õppekäigud, teater, spordivõistlus).

Õppetegevus 8.–9. klassis

8.–9. klassis arendatakse peamiselt õpilaste iseseisvust, õpetatakse tegema valikuid ning täitma kindla eesmärgiga ülesandeid. Suur tähtsus on praktilisel harjutamisel, näitlikustamisel ja kordamisel, et õpilased suudaksid mõista ja täita suulisi ja kirjalikke tuttavaid töökorraldusi, 17 luua seoseid. Et iseseisvat keelekasutust suurendada, õpetatakse esitama teavet olukorrast lähtuvalt, selgitama oma seisukohta kaaslastele, põhjendama oma arvamust, nõustuma või loobuma, tegema ettepanekuid jne. Kuulamisoskuse arendamiseks kuulavad õpilased eestikeelset kõnet, vestlusi ning teevad õpetaja abiga nende põhjal kokkuvõtteid ja järeldusi. Lugemisvarasse kuuluvad peamiselt tarbetekstid: kuulutused, reklaamid, juhendid, ametikirjad. Suulise ja kirjaliku väljendusoskuse arendamisel

pööratakse enim tähelepanu sellele, kuidas hankida teavet, kuidas seda mõista ning suuliselt ja kirjalikult edastada. Kirjutamine on seotud praktiliste vajadustega: koostatakse tarbetekste, täidetakse blankette õpetaja juhendamisel. Õpilased oskavad nimetada mõnd tuntumat Eesti vaatamisväärsust, meediaväljaannet, eesti lastekirjandusteost ning huvipakkuvat õppeasutust. Tegeldakse põhjalikumalt mõne huviala ja õppeaine sõnavaraga. Õpilased oskavad kasutada õpitud digivahendeid, sh lugeda, saata e-kirja, sõnumit jt.

2.6.3. Õpitulemused kooliastmete kaupa

3. klassi lõpetaja:

- 1) tunneb eesti tähestikku;
- 2) tunneb kõnes ja kirjas ära õpitud sõnad;
- 3) nimetab tuttavaid esemeid;
- 4) vastab lihtsatele küsimustele õpitu ulatuses;
- 5) teeb õpitud sõnadest ära kirja;
- 6) oskab öelda arve 1–10;
- 7) teab Eesti riigi ja rahvuslikke sümboleid;
- 8) suhtub positiivselt eesti keele õppimisse.

Õpitulemused II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

- 1) loeb sõnu, väljendeid ja lauseid ning teeb nendest ära kirja;
- 2) mõistab lihtsat, lühikeste lausetega kõnet, osaleb dialoogis tuttavatel teemadel;
- 3) saab aru lihtsatest isiklikest küsimustest ja igapäevaelus vajalikest juhenditest, hoiatustest;
- 4) saab aru lihtsatest kirjalikest tekstidest;
- 5) reageerib adekvaatselt suulistele ja kirjalikele korraldustele;
- 6) tuleb suulises suhtluses toime eakohastes igapäevastes olukordades;
- 7) oskab öelda arve 1–50;
- 8) oskab esitada lühikesi küsimusi õpitud sõnavara ja lausemallide põhjal;
- 9) kirjeldab suunavate küsimuste abil suuliselt ja kirjalikult ennast ja oma lähiümbrust;
- 10) teab mõnda luuletust või juttu eesti lastekirjandusest.

Õpitulemused III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

- 1) saab aru suuliste ja kirjalike lihtsate tekstide sõnavarast ja kasutab neid sõnu suulises suhtluses õpitud lausemallide põhjal;
- 2) tunneb Eesti tuntumaid vaatamisväärsusi, rahvuslikke traditsioone ja rahvakombeid;
- 3) kirjeldab suuliselt oma lähiümbrust ja igapäevaeluga seotut, osaleb suulises vestluses tuttavatel ja huvipakkuvatel teemadel;
- 4) kirjutab kogemuse põhjal lühikesi, lihtsaid sündmuste kirjeldusi;
- 5) teab mõningaid eesti kirjanikke ja suuremaid meediaväljaandeid;
- 6) oskab õpitud digivahendite kaudu kirjutada lihtsaid sõnumeid ja tekste, saata e-kirja ning vastata e-kirjale;
- 7) teab mõningaid Eesti õppeasutusi, saab kõrvalise abiga aru suulisest ja kirjalikust teabest jätkuõppimise ja töö leidmise kohta;
- 8) oskab öelda arve 1–100.

2.6.4. Õpitulemused ja õppesisu klassiti

3. KLASS

Õpitulemused 3. klassis

Õpilane:

- 1) tunneb eesti tähestikku;
- 2) tunneb kõnes ja kirjas ära õpitud sõnad;
- 3) nimetab tuttavaid esemeid;
- 4) vastab lihtsatele küsimustele õpitu ulatuses;
- 5) teeb õpitud sõnadest ära kirja;
- 6) oskab öelda arve 1–10;
- 7) teab Eesti riigi ja rahvuslikke sümboleid;
- 8) suhtub positiivselt eesti keele õppimisse.

Praktilised tööd: Eesti sümboolite loomine: Õpilased meisterdavad paberist või muudest materjalidest Eesti rahvuslikke sümboleid, nagu lipp, vapp või rahvuslilled. See praktiline tegevus aitab lastel paremini mõista Eesti kultuurilisi sümboleid.

Õpiprojektid: Minu pere plakat: Õpilased loovad plakati, kus nad kujutavad ja kirjeldavad oma pereliikmeid (nimi, vanus, sugu), lisades igäühe kohta lihtsad laused. Projekti käigus kasutatakse õpitud sõnavara ja lausekonstruktsioone.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi: Õuesõpe: Klass külastab kohalikku parki, kus õpilased määratlevad puid, lilli ja linde, kasutades eesti keeles õpitud sõnu. Nad õpivad looduse sõnavara ja arendavad vaatlusoskusi.

Teema ja tunnimah	Õppesisu/õppetegevused
Mina ja teised.	Õppesisu: MINA (nimi, vanus, sugu). Tervitamine, hüvastijätmine. Enda tutvustamine. Palumine, tänamine. Tähestik.
Kodu ja lähiümbrus.	Õppesisu: PEREKOND (ema, isa, õde, vend, vanaema, vanaisa). Pereliikmete tutvustus (nimi, vanus, sugu). KODU (maja, tuba, mööbel, koduloomad). Kodused toimetused.
Eesti.	Õppesisu: Lilled. Puud. Puuviljad. Juurviljad. Marjad. Loomad. Linnud. Värvud. Eesti riigi ja rahvuslikud sümboolid.
Igapäevaelu.	Õppesisu: KOOL . Klass. Koolitarbed. Tavalisemad päevatoimingud koolis ning nende tegevustega seotud esemed/vahendid. Põhiarvud 1-10. Kellaajad (täistunnid). Liiklusvahendid (auto, buss, tramm, troll).
Vaba aeg.	Õppesisu: Ilm ja aastaajad. Nädalapäevad. Kuud. Õues. Metsas. Aias.

4. KLASS

Õpitulemused 4. klassis

Õpilane:

- 1) oskab hääldada õpitud sõnu;
- 2) saab aru õpitud sõnadest ja lühematest lausetest;
- 3) oskab öelda arve 1–12;
- 4) oskab vastata lihtsamatele küsimustele õpitud teemadel;
- 5) saab aru õpetaja suulistest selgelt hääldatud juhenditest;
- 6) teeb ära kirja sõnapaaridest ja lihtsamatest väljenditest;
- 7) kirjutab enda kohta lühikesi lauseid õpitud lausemallide põhjal;
- 8) osaleb dialoogis õpitud sõnavara ja lausemallide põhjal;
- 9) tunneb Eesti traditsioone ja tähtpäevi.

Praktilised tööd: Traditsioonide meisterdamine: Õpilased loovad erinevate tähtpäevadega seotud käsitööd, näiteks valmistavad jõulukaunistusi või meisterdavad emadepäeva kaarte.

Õpiprojektid: Minu kodukoha plakat: Õpilased loovad plakati oma kodukohast, kus nad kirjeldavad oma kodulinna või küla, loodust ja aastaegu. Projekti käigus tutvustatakse Eesti loodust ja õpitakse loodusobjekte eesti keeles nimetama.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi: Kooliekskursioon: Klass külastab lähedal asuvat muuseumi või muud huvipakkuvat kohta, kus õpilased õpivad tundma Eesti kultuuri ja traditsioone. Ekskursiooni ajal saavad nad kasutada õpitud sõnavara ja väljendeid reaalses keskkonnas.

Teema ja tunnihaht	Õppesisu/õppetegevused
Mina ja teised.	<p>Õppesisu: MINA ISE (riietus, põhivärvid, kehaosad). Tervitamine ja hüvastijätt; enda tutvustamine (nimi ja perekonnanimi, ma olen õpilane jne.). Tänamine ja palumine. Viisakusväljendid (kellele mida ja kuidas öelda, kuidas käituda). Värvid: tume-hele. Arvsõnad- vanus.</p>
Kodu ja lähiümbus.	<p>Õppesisu: MINU PEREKOND JA KODU (pereliikmed: tädi, onu; lemmikloomad). Asesõnad: omastavad asesõnad.</p>
Eesti.	<p>Õppesisu: MINU KODUKOHT (loodus, metsloomad, ilm, aastaajad, kodumaa pealinn, riigilipu värvid).</p>
Igapäevaelu.	<p>Õppesisu: KOOL JA KLASS (koolipäev, õppeained, mida teen? mida teeb? Sõbrad: poiss, tüdruk, nimi). MINU PÄEV (igapäevased toimingud, toit, söömine, riietus).</p>
Vaba aeg.	<p>Õppesisu: TÄHTPÄEVAD (jõulud, uusaasta, emadepäev).</p>

5. KLASS

Õpitulemused 5. klassis

Õpilane:

- 1) mõistab lihtsaid kirjalikke tekste, sõnumeid ja juhendeid;
- 2) oskab öelda arve 1–20;
- 3) osaleb dialoogis õpitud sõnavara ja lausemallide põhjal;
- 4) kirjeldab lühidalt iseennast ja oma lähiümbrust;
- 5) tuleb igapäevastes tüüpolukordades toime suulise suhtlusega;
- 6) teeb ära kirja lihtsamatest lausetest või lühitekstidest;
- 7) vastab lihtsamatele küsimustele;
- 8) nimetab Eesti suuremaid linnu, saari, oma kodukohta vaatamisväärsusi.

Praktilised tööd: Eesti linnade kaart: Õpilased koostavad kaardi, kuhu nad märgivad Eesti suuremad linnad, saared ja kodukohta vaatamisväärsused. Kaardile lisatakse ka lühikesed kirjeldusega märgistused, näiteks linnade nimed ja tähtsamad vaatamisväärsused.

Õpiprojektid: Minu päev: Õpilased koostavad projektitöö, milles kirjeldavad oma päeva, kasutades kellaajad ja ajamäärsusi (eile, täna, homme). Projektis keskendutakse päevatoimingutele, kooliteele ja kodustele ülesannetele, mis aitab kinnistada igapäevase suhtlemise oskusi ja sõnavara.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi: Ekskursioon loomaaeda: Õpilased külastavad loomaaeda ja õpivad tundma erinevaid loomi, nende harjumusi ja elupaiku. Ekskursiooni käigus kasutatakse õpitud sõnavara, et kirjeldada loomi ja nende tegevusi.

Teema ja tunnimah	Õppesisu/õppetegevused
Mina ja teised.	<p>Õppesisu: MINA JA MINU SÕBRAD (välimus, kasv, iseloom: hea, halb). Enese ja kaaslaste tutvustus (nimi, rahvus, sugu, vanus, elukoht jmt) ning välimuse kirjeldus (kasv, kehaehitus, juuste ja silmade värv jmt), enesetunne (nt hea/halb tuju). Ühised tegevused sõpradega (mis mulle ja mu sõpradele meeldib teha).</p>
Kodu ja lähiümbrus.	<p>Õppesisu: MINU KODU JA PERE (lähemad sugulased, lapselaps). LOOMAD: kodus, metsas, loomaaias.</p>
Eesti.	<p>Õppesisu: MINU KODUMAA EESTI (asukoht, pealinn ning teised suuremad linnad, maakonnad, saared, vaatamisväärsused, raha: euro, eurosent). EESTI KIRJANIKUD (Eno Raud, Edgar Valter, Ellen Niit).</p>
Igapäevaelu.	<p>Õppesisu: MINU KOOL, KLASS, ÕPETAJAD. KAUPLUSES (ostud toiduainete kauplusest, puuviljad, marjad). KODU- JA KOOLITEEL, TÄNAVAL. Turvaline liiklemine, tee</p>

	küsimine ja juhatamine. AEG: aasta, kuu, nädal, ööpäev. Järgarvsõnad 1-5. Kellaajad: pool, veerand, kolmveerand.
Vaba aeg.	Õppesisu: TÄHTPÄEVAD (jõulud, uusaasta, EV sünnipäev, emadepäev). Ajamäärus (eile-täna-homme).

6. KLASS

Õpitulemused 6. klassis

Õpilane:

- 1) mõistab lihtsat, lühikeste lausetega kõnet, osaleb dialoogis tuttavatel teemadel;
- 2) saab aru lihtsatest küsimustest ja igapäevastest korraldustest;
- 3) saab aru lihtsatest kirjalikest tekstidest, sh mõnest eesti lasteluuletusest;
- 4) täidab õpitud suulisi ja kirjalikke korraldusi;
- 5) tuleb suuliselt toime igapäevaelu olukordades;
- 6) oskab öelda arve 1–50;
- 7) oskab esitada lühikesi küsimusi õpitud sõnavara ja lausemallide põhjal;
- 8) kirjeldab suuliselt ja kirjalikult ennast ja oma lähiümbrust.

Õpiprojektid: Eesti kirjanikud ja kunstnikud: Õpilased valivad ühe tuntud Eesti kirjaniku või kunstniku ja koostavad lühikese esitluse tema elust ja loomingust. Projektitöö sisaldab nii kirjalikku teksti kui ka visuaalseid materjale.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi: Külustus turule: Õpilased külastavad kohalikku turgu, kus nad praktiseerivad dialoogi müüjaga, kasutades õpitud sõnavara, et küsida tooteid, nende hindu ja väljendada oma soovet.

Kogukonnapraktika: Kirja kirjutamine kohalikele kogukonnale: Õpilased kirjutavad ja saadavad postkaarte või kirju oma pereliikmetele või sõpradele, kasutades õpitud tarbekirja vorme (postkaart, kiri). Nad õpivad ka täitma ankeete ja küsima vajalikku teavet (aadress, telefoninumber jne).

Teema ja tunnimah	Õppesisu/õppetegevused
Mina ja teised.	Õppesisu: Koolisõbrad. MINA JA MINU ARVAMUS (meeldib/ei meeldi). Meeldivuse ja mitte-meeldivuse väljendamine.
Kodu ja lähiümbrus.	Õppesisu: KODUKOHT. Loodus kodujkohal (taimed, loomad, putukad, linnud).
Eesti.	Õppesisu: AASTAAJAD (muutused looduses erinevatel aastaegadel; ilm, linnud). Ajaühikud: aasta, kuud, nädalapäevad; ööpäev, tund, minut. Arvsõna: Mitmes? Mitmendal? EESTI KIRJANIKUD JA KUNSTNIKUD.
Igapäevaelu.	Õppesisu:

	<p>Koolitee. Kodused tööd. Töö aias ning põllul. Lihtsamad tegevused ja eelistused.</p> <p>KAUPLUSES (mänguasjad, koolitarbed). Suhtlemine teeninduses.</p> <p>Arvsõna ja mõõtühikud: 1 – 50. MITU? KUI PALJU?</p> <p>TURG. OSTUD TURULT. Oma soovi väljendamine. Omadussõna: esemete ja olendite tajutavate tunnuste väljendamine (värv, maitse, suurus jne). Nimisõna: gramm, kilogramm.</p> <p>TEENINDUS JA SUHTLEMINE (kauplus, arst, postkontor, telefonikõned jne). Vajaliku info küsimine (nimi, aadress, telefoninumber jne).</p> <p>TARBEKIRI (kiri, postkaart, ankeet). Asesõna: küsimused KES? KELLEL? KELLELE?</p> <p>LIIKLUS LINNAS (liiklusvahendid, valgusfoor, tänav, sõidutee). Turvaline liiklemine, tee küsimine ja juhatamine, Loa palumine, lubamine ja keeldumine.</p> <p>Määrsõna: siin, seal, hästi, halvasti, vähe, palju, kiiresti, aeglaselt. Nimisõna: tund, minut, sekund; meeter, kilomeeter. KUHU?</p>
<p>Vaba aeg.</p>	<p>Õppesisu:</p> <p>TÄHTPÄEVAD. ÖNNITLUSED PÜHADE PUHUL (jõulud, uusaasta, mardi- ja kadripäev, emade- ja isadepäev).</p> <p>SPORT JA SPORDIALAD.</p>

7. KLASS

Õpitulemused 7. klassis

Õpilane:

- 1) saab aru selget teavet sisaldavast igapäevasest kõnest;
- 2) saab aru lihtsamatest kirjalikest tekstidest, sh eesti lastejuttudest, oskab neid lugeda;
- 3) leiab lihtsamast tekstist vajalikku teavet;
- 4) tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades teeninduses, osaleb dialoogis õpitud lausemallide põhjal;
- 5) kirjeldab oma lähiümbrust lühikeste lausetega;
- 6) kirjutab lühikesi lihtsaid sõnumeid, sh isiklikke kirju, teateid igapäevaelu kohta;
- 7) oskab juhendamisel leida teavet veebist ja kasutada arvuti jm digivahendite abi õppetöös;
- 8) oskab öelda arve 1–100.

Õpiprojektid: Minu lemmikraamat: Õpilased valivad ühe eesti lastejutu või lemmikraamatu ja koostavad selle kohta lühikese kokkuvõtte. Nad loevad klassikaaslastele ette katkendeid ja arutlevad teema üle.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi: Külustus raamatukokku või muuseumisse: Õpilased külastavad raamatukogu või muuseumi, kus nad saavad tutvuda eestikeelse lasteajakirjanduse või Eesti ajaloo ja kultuuriga, rakendades õpitud sõnavara ja teadmisi.

Kogukonnapraktika: Sünnipäeva planeerimine: Õpilased organiseerivad klassis sünnipäeva tähistamise, kus nad koostavad kutsed ja õnnitluskaardid, kasutades õpitud lausemalle. Nad harjutavad ka viisakusväljendeid ja sünnipäevaõnnitluste ütlemist.

Teema ja tunnihaht	Õppesisu/õppetegevused
Mina ja teised.	Õppesisu: MINU VÄLIMUS. Mina ja minu sõbra välimus. Lemmikloom.
Kodu ja lähiümbrus.	Õppesisu: MINU KODU. Lähemad sugulased. Minu perekond. Vanaema juures maal. Minu tuba. Suvi looduses.
Eesti.	Õppesisu: EESTI ERINEVATEL AASTAAJAL. Eesti kaart. Eesti linnad, saared, veekogud. Eesti lipp, vapp. Eesti Vabariigi president. Riigipühad. Rahvussümbolid. Rahvakalendri tähtpäevad. Jõulud. Uusaasta. Kevadised pühad. Lihavõtted. Emadepäev. Eestikeelne lasteajakirjandus. Ilm sügisel, talvel. Kevadel. Puu-, juur- ja köögiviljad. Marjad. Linnud ja loomad.
Igapäevaelu.	Õppesisu: MINU KOOLIPÄEV. Minu kool ja klass. Mida koolis õpid? Tunnid. Tunniplaan. Õppeained. Minu pinginaaber. Kooli ruumid. OSTUD. Ostud toiduainete kauplusest. Riided. Koolitarbeid ostmas. LIIKLEMINE. Liiklemine ja liiklus kodu- ja kooliteel. Sõidutee, tänav. Transport. Aasta, kuu, nädal, ööpäev. Mis kell on? (pool- ja täistund, minutiline täpsus, veerand, kolmveerand).
Vaba aeg.	Õppesisu: Hobid. Kogumine. Mängud. Sünnipäev. Õnnitlus. Sünnipäevalaud. Talverõõmud. Raamatukogus. Minu lemmikraamat. Muuseumis. Reisimine.

8. KLASS

Õpitulemused 8. klassis

Õpilane:

- 1) saab aru õpilaste igapäevaeluga seotud suulisest kõnest;
- 2) mõistab tuttavatel teemadel kuulnud lihtsamaid tekste;
- 3) suhtleb suuliselt igapäevastes olukordades tuttavatel teemadel;
- 4) kirjutab kogemuse põhjal lühikesi, lihtsaid sündmuste kirjeldusi;
- 5) saab aru kirjalike tekstide peamisest sisust ja tuttavate teemade võtmesõnadest, sh töö- ja loodusõpetuse sõnavarast;
- 6) saab aru olulisest teabest igapäevaelus: menüü, juhendid, lihtsamad küsimustikud jm;

- 7) nimetab mõningaid Eesti ajaloo olulisemaid sündmusi, Eesti vaatamisväärsusi, oskab neist mõnda lühidalt kirjeldada;
 8) oskab õppes kasutada lihtsamaid digikeskkondi, saata e-kirja;
 9) oskab öelda arve 1–100.

Praktilised tööd: Eesti vaatamisväärsuste plakat: Õpilased loovad rühmatööna plakati, kuhu märgivad Eesti tähtsad ajaloolised sündmused ja vaatamisväärsused. Nad lisavad lühikesed kirjeldused ja fotod või joonistused iga koha kohta.

Õpiprojektid: E-kirja kirjutamine: Õpilased saadavad üksteisele e-kirju, kus kirjeldavad oma huvisid ja tulevikuplaane. Projekt aitab harjutada digivahendite kasutamist ning kirjutamisoskust igapäeva elu kontekstis.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi: Külustus muuseumi või loodusparki: Õpilased külastavad Eesti ajaloo- või loodusmuuseumi, kus nad õpivad tundma Eesti ajalugu või loodust. Külastuse järel koostavad nad kirjaliku kokkuvõtte, kasutades õpitud sõnavara.

Kogukonnapraktika: Intervjuud kogukonnaga: Õpilased intervjuerivad oma vanemaid või vanavanemaid nende töö ja igapäeva elu kohta. Hiljem koostavad nad intervjuu põhjal lühikese esitluse, mida jagavad klassikaaslastega.

Teema ja tunnimahut	Õppesisu/õppetegevused
Mina ja teised.	Õppesisu: MINU ERIPÄRA (välimus, iseloom, huvid). Isikutõendamine: päritolu, ankeetandmed. Tulevikuplaanid.
Kodu ja lähiümbrus.	Õppesisu: MINU PERE JA KODU (linn/ küla, maja, korter, aed, õu). Perekond ja kodu. Minu vanemad. Vanemate töö. Rahvus, kodakondsus. KODUKOHA LOODUS: taimed, loomad, putukad, linnud.
Eesti.	Õppesisu: EESTI JA NABERRIIGID. Riigipühad ja tähtpäevad. Eesti riiklikud ja rahvussümbolid. Tähtpäevade traditsioonid. Naaberriigid. Eesti kaart. Linnad ja maakonnad. Kaunimad paigad. Sümbolid.
Igapäeva elu.	Õppesisu: TEENISTUS JA SUHTLEMINE: kauplus, arst, postkontor. Minu päev. Kodused tööd ja töövahendid. OLMEKIRI: ankeet, menüü, juhend, küsimustik.
Vaba aeg.	Õppesisu: HUVID. Muuseumid. Teatrid. SPORT.

9. KLASS

Õpitulemused 9. klassis

Õpilane:

- 1) saab aru suuliste ja kirjalike lihtsate tekstide sõnavarast ja kasutab neid sõnu suulises suhtluses õpitud lausemallide ulatuses;
- 2) tunneb Eesti tuntumaid vaatamisväärsusi ja kultuurilisi iseärasusi;
- 3) kirjeldab suuliselt oma lähiümbrust ja igapäevaelu, osaleb suulises vestluses tuttavatel ja huvipakkuvatel teemadel;
- 4) kirjutab kava alusel kogemuse põhjal lühikesi lihtsaid sündmuste kirjeldusi;
- 5) teab mõningaid eesti kirjanikke ja suuremaid meediaväljaandeid;
- 6) oskab kasutada õpitud digivahendeid: saata e-kirja ja vastata e-kirjale, kirjutada lihtsaid sõnumeid ja tekste, sh tarbetekste;
- 7) oskab öelda arve 1–100;
- 8) on tutvunud edasiõppimise võimalustega Eestis, saab kõrvalise abiga aru suulisest ja kirjalikust teabest jätkuõppimise ja töö leidmise kohta.

Praktilised tööd: Elulookirjelduse (CV) koostamine: Õpilased koostavad enda kohta lihtsa elulookirjelduse, mis sisaldab nende haridust, oskusi ja huvisid. See harjutus aitab neil tulevikus tööle kandideerimiseks vajalikku dokumenti koostada.

Õpiprojektid: Eesti kultuuriprojekt: Õpilased teevad rühmades esitluse Eesti tuntud kirjanikest, kunstnikest või heliloojatest. Nad otsivad teavet internetist ja raamatutest ning koostavad plakati või digitaalse esitluse, mille esitavad klassikaaslastele.

Õppetegevus väljaspool klassiruumi: Külustus Eesti teatritesse või muuseumitesse: Õpilased külastavad koos klassiga Eesti teatrietendust või muuseumi. Külustuse järel arutatakse Eesti kultuurilisi iseärasusi ja kirjutatakse kokkuvõtte nähtu põhjal.

Kogukonnapraktika: Tööpraktika tutvustus: Õpilased intervjuuerivad oma vanemaid või lähedasi, kes räägivad oma töö- või hariduskogemustest. Hiljem esitavad nad lühikese ülevaate, mis aitab mõista tulevikus jätkuõppimise ja tööturu võimalusi.

Teema ja tunnimah	Õppesisu/õppetegevused
Mina ja teised.	Õppesisu: MINA JA MINU ARVAMUS: meeldib/ei meeldi.
Kodu ja lähiümbus.	Õppesisu: MINA JA MU VANEMAD: sünniaeg, elukoht, töö. MINU KODUKOHT. Aastaajad. Taimed. Loomad. Putukad. Linnud. Metsasaadused.
Eesti.	Õppesisu: EESTLASED JA NAABERRAHVAD: asukoht, pealinn, keel, raha. EESTI KULTUUR: teater, tuntud kirjanikud, kunstnikud, heliloojad, sportlased. Eesti ajaloo lulisemad sündmused.

Lisa 1. Keel ja kirjandus (vene keel, kirjandus, eesti keel teise keelena)

<p>Igapäevaelu.</p>	<p>Õppesisu: MINU TULEVIK. Erialad, tööturg, asutuse juht. Elulookirjeldus (CV), avaldus. LIIKLEMINE: liiklemine ja liiklus. Tee küsimine ja juhamine. TEENISTUS JA SUHTLEMINE: kauplus, arst, postkontor, telefonikõned jne. Info küsimine. Sildid, teated, reklaam. Külmetushaigused. Polikliinik. Arsti juures. Tervislik eluviis. Narkoennetus. Hädaabi – 112. ORIENTEERUMINE INFOS: Internet, TV, ajakirjandus. Turvalisus. TARBKIRI: ankeetide täitmine, CV kirjutamine.</p>
<p>Vaba aeg.</p>	<p>Õppesisu: HARRASTUSED JA VABA AEG: sport, kino, TV, muusika, arvuti, ajakirjandus. Reisimine. SPORDIALAD.</p>